

Programma begroting

Gemeente Aalten 2022

Inhoudsopgave

Inleiding.....	5
Totaal financieel overzicht	7
Kerngegevens van de gemeente.....	12
Toelichting begroting 2022	13
Programma 1 Ruimte.....	16
Programma 2 Sociaal Domein.....	24
Programma 3 Bedrijfsvoering	36
Paragrafen	43
Paragraaf Bedrijfsvoering	44
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	48
Paragraaf Lokale heffingen	51
Paragraaf Financiering	55
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	58
Paragraaf Grondbeleid	60
Paragraaf Verbonden partijen	62
Bijlagen	67
Geprognosticeerde balans 2020-2025	68
Overzicht meerjarig EMU-saldo.....	69
Meerjarenoverzicht 2020 – 2025, overzicht van baten, lasten en resultaat	70
Overzicht van baten en lasten, ingedeeld naar taakvelden.....	73
Investeringschema	77
Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....	78
Overzicht reserves en voorzieningen	79
Overzicht incidentele baten en lasten, structurele mutaties reserves en structureel begrotingssaldo.....	81
Overzicht inkomensoverdrachten	82
Lijst met gebruikte afkortingen.....	83

Meer armslag na jarenlange krapte?!

Het schiet niet altijd even hard op in de politieke arena van Den Haag. En dat levert soms grote onduidelijkheid voor de lagere overheden op. Zo is het besluit over de herijking van het gemeentefonds doorgeschoven naar een nieuw kabinet. Waar oorspronkelijk de invoering voorzien was in 2021 is dit inmiddels twee jaar opgeschoven naar 2023. Toch zit ook daar een positieve kant aan. Op basis van de laatst bekende cijfers beloven de doorrekeningen een voordeel dat oploopt naar 50 euro per inwoner, wat een voordelig effect op de begroting zou inhouden van 1,4 miljoen euro. In de begroting 2021 werd op basis van de toen beschikbare gegevens nog een nadeel van 33 euro geraamd, ofwel ongeveer 9 ton. Dat zou nog eens prettig aantikken. Maar niet te vroeg gejuicht: het is op basis van gegevens uit 2019, er wordt nog volop gelobbyd en er zijn forse nadeel gemeenten. Duidelijk lijkt wel dat de nieuwe verdeling in tranches van maximaal 15 euro voor- of nadeel per jaar beschikbaar komt. Ook de uitspraak van de arbitragecommissie van wijzen over de rijksvergoeding voor jeugdzorg speelt nog. Deze maakte een eind aan jarenlang soebatten tussen gemeenten en Rijk over een meer realistische vergoeding voor de uitvoering van de naar gemeenten gedecentraliseerde taken. Het kabinet werd in het ongelijk gesteld en in de septembercirculaire 2021 komt er voor het jaar 2022 extra geld naar Aalten, ook hier besluit het nieuwe kabinet over de jaren daarna. Naar eerste voorlopige inschatting gaat dit structureel ook om ongeveer een verruiming van 1,4 miljoen euro. Daarnaast staat een mogelijke afschaffing van de opschalingskorting opnieuw op de politieke agenda.

Waar Aalten dus jarenlang financieel weinig vet op de botten had en de tekorten opliepen, gloort een fikse compensatie. Die het waarschijnlijk maakt om ook in de toekomstige jaren weer een sluitende begroting op te stellen. Omdat de gemeentelijke begrotingen altijd op de meicirculaire zijn gebaseerd, blijven beide 'groot geld' issues nog buiten de cijfers van de voorliggende begroting 2022. In opdracht van de door de raad gestelde kaders heeft het college zich met name gericht op jaarschijf 2022. Het is gelukt deze reëel sluitend te krijgen. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 verwachten wij dat een volgend college en raad voldoende armslag krijgt om de nu nog aanwezige tekorten vanaf 2023 weg te werken.

Betekent een en ander dan een pas op de plaats? Absoluut niet! Er is meer dan voldoende werk aan de winkel en er zijn volop uitdagingen. De omslag in het sociaal domein binnen de financiële kaders van het transformatieplan vraagt alle aandacht, net als de met ingang van 2022 gewijzigde opzet van de regionale zorginkoop, waarin het beter bereiken van resultaten bij cliënten een centrale rol gaat spelen. Ook de doordecentralisatie van beschermd wonen van centrumgemeenten naar alle gemeenten start stapsgewijs in 2022. En het dichterbij huis organiseren van de schulddienstverlening krijgt in 2022 verder zijn beloop, waarbij waarschijnlijk afscheid genomen wordt van de Stadsbank Oost Nederland. Op sportief gebied wordt sport met al haar maatschappelijke effecten integraler gezien en wordt een proces gestart om te komen tot een nieuwe sportnota.

De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld naar juli 2022 en de uitvoering van het brede programma-plan 'Droogte' komt in 2022 tot uitvoering. Verder worden in het kader van duurzaamheid allerlei klimaatprojecten in 2022 gestart of wordt een vervolg gegeven aan in 2021 opgestarte trajecten. Ook is het in 2022 tijd voor de concretisering van de centrumvisie Dinxperlo, met onder andere een mogelijke supermarktverplaatsing, woningbouw op de plek van De Wegwijzer en het opruimen van de openbare ruimte. Daarnaast maken we ons de komende jaren hard om de toenemende vraag naar woningen zoveel mogelijk te beantwoorden. Waarbij we ons maximaal inspinnen om de woonmogelijkheden voor starters, doorstromers en ouderen in onze gemeente te faciliteren.

En zo worden nog veel meer ontwikkelingen benoemd, waarbij uiteraard ook allerlei bedrijfsvoerings-aangelegenheden de revue passeren, zoals een nieuwe website, de wet Open Overheid, het uitbreiden van de e-dienstverlening en het invoeren van een zeer brede samenhangende objectadministratie.

De stijging van de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden beperkt zich tot 2,17% voor eigenaren van woningen en 0,85% voor huurders ten opzichte van de tarieven uit 2021.

Kortom, er gloort niet alleen klinkende munt, maar ook ontwikkeling op allerlei gebied. Precies zoals wij graag werken: daadkrachtig, duurzaam en dichtbij. Samen met u zetten wij daar graag de schouders weer onder. Deze laatste voor-verkiezingsbegroting vormt daarvoor een solide basis.

Foto's fotowedstrijd Ode aan het Landschap

In het voorjaar van 2021 heeft de gemeente samen met Achterhoek Toerisme een oproep gedaan aan alle inwoners om hun ode aan het Aaltense landschap in beeld te brengen. Het landelijke thema van het Nederlands Bureau voor Toerisme is in 2021 'Ode aan het landschap'. Vooral omdat er maar weinig plekken ter wereld zijn waar het landschap zo divers is als in Nederland. In de gemeente Aalten wilden we hier graag aandacht aan besteden door ons landschap in de schijnwerpers te zetten. De jury ontving maar liefst meer dan 150 foto's.

De mooiste ingezonden foto's vindt u terug in deze begroting. Op de voorzijde staan de 3 winnende foto's. De eerste prijs ging naar Ben Lammers met zijn foto van havezate Walfort. Een heel oud stuk landschap met een zeer rijke historie. De tweede prijs ging naar Gerjo te Linde. Hij legde op sprookjesachtige wijze het Kleuverspad op de Haart vast. Een herkenbaar stuk landschap waar vele fietsers en wandelaars graag komen. Sander Klein Hesselink ontving de derde prijs. Hij fotografeerde een fietser op een vroege ochtend op de Romienendiek dat een prachtig, mysterieus beeld oplevert. De namen van de overige fotografen staan vermeld bij de foto's.

Behandeling begroting

- woensdag 6 oktober Begrotingscafé, nadere info volgt.
- dinsdag 19 oktober oordeelsvormende raadsvergadering begroting 2022
- maandag 25 oktober voor 09.00 uur indienen algemene beschouwingen per fractie met expliciete vragen
- dinsdag 2 november raadsbehandeling

Voorstel

We stellen u voor over te gaan tot het vaststellen van de programmabegroting 2022, meerjarenbegroting 2023-2025 en het investeringschema voor het jaar 2022.

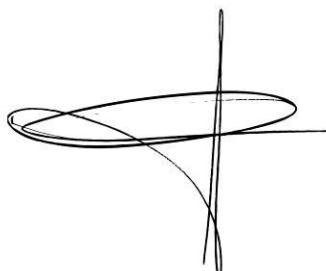
Burgemeester en wethouders van de gemeente Aalten,

De burgemeester

mr. A.B. Stapelkamp

De gemeentesecretaris

drs. A.J.M. Gildhuis

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Aalten op 2 november 2021

de voorzitter,

de griffier,

mr. A.B. Stapelkamp

M.A.J.B. Fiering

Totaal financieel overzicht

Hieronder staat het verloop van het begrotingssaldo met als uitgangspunt de door de raad vastgestelde cijfers uit de voorjaarsnota 2021. Daaronder zijn de mutaties vermeld die zijn meegenomen in deze begroting met op de volgende pagina's de toelichtingen.

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving (- teken houdt een voordeel in)	Prog.	2022	2023	2024	2025
Tekorten na voorjaarsnota 2021			583	739	733	733
Mutaties:						
1	Toeristenbelasting hele jaar gaan heffen	P1	-5	-5	-5	-5
2	Bouwleges uitstel invoering Omgevingswet	P1	-210	0	0	0
3	Budget extra verkeersmaatregelen aframen	P1	-40	-40	-40	-40
4	Buurtrenovatie	P1	-25	-25	-25	-25
5	SPUK uitkering	P1	-80	0	0	0
6	Gemeenteraadsverkiezingen 2022	P2	25	0	0	0
7	Stemwijzer verkiezingen gemeenteraad 2022	P2	10	0	0	0
8	Drugsproblematiek structurele lasten	P2	8	8	8	8
9	Werkbudget sociaal domein	P2	27	27	27	27
10	Uitbreiding griffie	P2	40	40	40	40
11	Gevolgen begroting 2022-2025 Laborijn	P2	-32	207	390	546
12	Doorwerking extra lasten GGU	P2	16	16	16	16
13	Accountantskosten	P2	10	10	10	10
14	Lager dividend ROVA	P3	43	43	43	43
15-1	Loonindexatie 1,5%	P3	225	225	225	225
15-2	Loonbegroting verhogen in verband met knelpunten	P3	190	190	190	190
15-3	Totale indexatie prijzen	Div	414	414	414	414
16	Algemene uitkering, verwerking meicirculaire 2021	P3	-1.138	-811	-549	-406
17	Wegvallen verhuur Rabobank Hofstraat	P3	26	26	26	26
18	Verhogen voeding reserve onderwijshuisvesting	P3	40	60	80	100
19	Besparing op representatie en communicatie	P3	-16	-16	-16	-16
20	Diverse besparingen op bedrijfsvoeringskosten	P3	-49	-52	-55	-55
	Overige bijstellingen		-63	30	73	66
Totaal mutaties			-584	347	852	1.164
Begrotingssaldo na alle mutaties (x € 1.000)			-1	1.086	1.585	1.897
			overschot	tekort	tekort	tekort

In bovenstaande cijfers zijn de positieve ontwikkelingen rondom de budgetten voor de Jeugd en de herijking van het gemeentefonds **niet** meegenomen (zie uitleg onder punt 16).

> Toelichting op de punten uit het financieel overzicht

Programma 1 Ruimte

1. Toeristenbelasting hele jaar gaan heffen € 5.000

De heffingsperiode voor de toeristenbelasting loopt nu van 1 april tot 1 oktober en is nog gebaseerd op het traditionele zomervakantie seizoen. Met de komst van de vele B&B's en een hotel in Bredevoort verblijven meer toeristen in het 'winterseizoen' in de gemeente. Het is daarom rendabel om het hele jaar toeristenbelasting te heffen. De uitbreiding van het seizoen levert naar verwachting € 5.000 meer toeristenbelasting op.

2. Bouwleges uitstel invoering Omgevingswet € 210.000

Ook in 2021 is de invoering van de Omgevingswet weer opgeschoven. Naar verwachting wordt dit nu 1 juli 2022. Dat houdt in dat er tot de ingangsdatum, voor een half jaar dus, nog opbrengsten vanwege bouwleges geraamd moeten worden. Deze zijn geschat op € 210.000.

3. Budget extra verkeersmaatregelen aframen € 40.000

Om de begroting 2022 reëel sluitend te krijgen is er door de hele begroting gezocht waar sprake is van onderuitputting. Ook in 2020 was deze post al eenmalig met € 40.000 afgeraamd. Daarom wordt voorgesteld deze post nu structureel met € 40.000 af te ramen. Het resterend budget verkeersmaatregelen wordt dan € 52.000. De werkwijze is dat meerdere maatregelen gecombineerd worden en ondergebracht worden in bestaande posten of projecten. Hierdoor kunnen de maatregelen alsnog worden uitgevoerd zonder dat er extra budget nodig is. Daarnaast is de aard van het merendeel van de klachten ook niet zodanig dat er grote aanpassingen nodig zijn. Het betreffen momenteel vaker kleinere aanpassingen en verwacht wordt dat de genoemde € 52.000 voldoende is om uitvoering te geven aan de opgaven.

4. Buurtrenovatie € 25.000

Buurtrenovatie is voornamelijk bedoeld voor initiatieven uit de buurt. De afgelopen jaren zijn niet of nauwelijks initiatieven ingediend waar een dergelijk budget voor nodig was. De aanpassingen worden voornamelijk gefinancierd vanuit het wegbudget voor onderhoud. Daarom is dit budget vanaf 2022 niet meer opgenomen.

5. SPUK uitkering € 80.000

Door een wetwijziging in 2019 is het recht op aftrek van BTW voor gemeenten op het gebied van sport komen te vervallen. Omdat de wetwijziging direct voortvloeit uit Europese regelgeving en dus geen bezuinigingsmaatregel is, heeft de Rijksoverheid toegezegd de opbrengst van deze extra belastingmaatregel terug te laten vloeien naar de benadeelden. In 2019 en 2020 werd respectievelijk € 87.000 en € 85.000 ontvangen. Voor het jaar 2022 is € 80.000 aan inkomsten geraamd.

Programma 2 Sociaal Domein

6. Gemeenteraadsverkiezingen 2022 € 25.000

Samenhangend met de gemeenteraadsverkiezingen 2022 komen er naast de reguliere kosten voor verkiezingen ook incidentele kosten op de gemeente af. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de kosten die gemaakt moeten worden voor het screenen van nieuwe collegeleden (integriteit).

7. Stemwijzer verkiezingen gemeenteraad 2022 € 10.000

Tijdens de vorige gemeenteraadsverkiezingen van 2018 heeft Aalten, als opkomst bevorderende hulpmiddel, gebruik gemaakt van de stemhulp Stemwijzer. Het presidium heeft besloten om hier voor de gemeenteraadsverkiezingen 2022 wederom gebruik van te maken. In het bedrag van € 10.000 zijn alle kosten voor projectleiding, redactie, landelijke publiciteit, programmering, vormgeving en hosting verdisconteerd.

8. Drugsproblematiek structurele lasten € 8.000

Er wordt structureel € 8.000 opgenomen ter bestrijding van drugsproblematiek. Deze middelen worden ingezet op programma's gericht op denormaliseren van middelengebruik en programma's gericht op informatievoorziening/bewustwording. Voorbeelden hiervan zijn het lespakket Helder op school en extra voorlichting en spreekuren vanuit HALT binnen het voortgezet onderwijs.

9. Werkbudget sociaal domein € 27.000

In de praktijk blijkt er elk jaar behoefte te zijn aan een algemeen inzetbaar budget voor het brede sociale domein om in tijd van een crisis of calamiteit direct in te kunnen zetten. Soms moet er worden ingehuurd of is er een specifiek project. Per inwoner is dit budget op 1 euro gesteld, zo ontstaat een budget van € 27.000.

10. Uitbreiding griffie € 40.000

Binnen de kring van fractievoorzitters is de werkdruk bij de griffie ter sprake gekomen. Het takenpakket van de gemeente en dus ook van de raad is de laatste fors uitgebreid. In deze periode is ook de raad zelf duidelijker actiever geworden, bijvoorbeeld door meer aandacht voor de eigen werkwijze. Tal van commissies en klankbord/werkgroepen zijn in het leven geroepen. Er is meer behoefte en aandacht voor scholing en training en het presidium is ook vaker bijeen gekomen. De raad wil meer aandacht en inzet op het gebied van raadscommunicatie en participatie. Ook de verbrede en verdiepte regionale samenwerking via de 8RHK Ambassadeurs met ook de nieuwe Achterhoek Raad zorgt voor extra werkdruk. De griffier moet daardoor extra aandacht en dus tijd geven aan meer inhoudelijke en strategische ondersteuning van de raad. De raadscommunicatie moet verder uitgebouwd worden ter verbetering van de zichtbaarheid van de raad. En er moet meer aandacht komen voor contact met de ambtelijke organisatie.

Met ingang van 2022 wordt de griffie uitgebreid met een halve formatieplaats (€ 40.000). De nieuwe raad wordt gevraagd om na de verkiezingen een visie op te stellen over haar eigen positie en functioneren en op een daarbij passende griffie.

11. Gevolgen begroting 2022-2025 Laborijn € -32.000/€ 207.000/€ 390.000/€ 546.000

Vanaf 2022 stijgen de uitvoeringskosten van Laborijn. Vanaf 2023 vallen de uitvoeringslasten niet meer binnen het budget dat de gemeente Aalten hiervoor geraamd heeft in de gemeentelijke meerjarenbegroting. De stijging van 2022 tot 2025 is het gevolg van loon- en prijsstijgingen en niet beïnvloedbare ontwikkelingen. Laborijn geeft aan dat dit enerzijds betrekking heeft op de afname van de positieve bijdrage die de Wsw levert aan de dekking van uitvoeringskosten en anderzijds doordat de beschikbare re-integratiemiddelen voor de participatiewet onder druk staat. De gemeenteraad heeft in haar zienswijze op de meerjarenbegroting 2023-2025 van Laborijn aangegeven een nadere analyse van de stijging van deze uitvoeringskosten te willen zien. Op basis van de uitkomsten hiervan dient Laborijn een plan van aanpak op te stellen met als insteek dat de uitvoeringskosten moeten worden beperkt. We hebben de budgetten nu op basis van het 'worst case' scenario opgenomen, maar accepteren deze stijging op voorhand niet.

12. Doorwerking extra lasten GGU € 16.000

Om in de uitvoeringspraktijk zoveel mogelijk gezamenlijk als gemeenten met elkaar op te trekken en dit financieel mogelijk te maken is het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) enkele jaren geleden ingesteld. Het College van Dienstverleningszaken heeft in samenspraak met verschillende VNG-commissies drie nieuwe proposities geformuleerd die door uitbreiding van de scope van de GGU kunnen worden gerealiseerd. Het gaat om Kwaliteit en rechtmatigheid zorg en jeugd (1), Publieke Gezondheid (2) en Fysieke Leefomgeving (3). De bijdrage voor de gemeente Aalten neemt op basis van inwonersaantal door deze uitbreiding met € 16.000 toe.

13. Accountantskosten € 10.000

Het vorige contract met de accountant liep tot en met het boekjaar 2020. De Europese aanbesteding heeft geleid tot een nieuw contract dat € 10.000 hoger uitvalt dan we tot nu toe in de begroting hadden staan. Dit nadeel nemen we mee in de Najaarsnota 2021 en in de voorliggende Meerjarenraming 2022-2025.

Programma 3 Bedrijfsvoering

14. Lager dividend ROVA € 43.000

In de begroting was een verwachte dividendopbrengst voor ROVA opgenomen van € 149.000. Werkelijk werd er over 2020 in boekjaar 2021 € 106.000 ontvangen. Verwacht wordt dat de uitkering de komende jaren ook in die orde van grootte ligt en daarom is de opbrengst met € 43.000 neerwaarts bijgesteld.

15. Indexeringen:

- 1: Conform de door de raad vastgestelde kaders voor de begroting 2022 is voor de loongerelateerde budgetten uitgegaan van de in de meicirculaire 2021 opgenomen 'loonvoet sector overheid'. Deze komt uit op 1,5 % en vertaalt zich naar een verhoging van de loonsom met € 225.000.
- 2: Verhoging loonbudget in verband met organisatorische knelpunten per saldo € 190.000
In opdracht van het MT heeft Berenschot een formatiescan uitgevoerd binnen de organisatie. Uit deze formatiescan blijkt dat de formatie van de gemeente Aalten 11% (13,5 fte) lager is dan het gemiddelde van de landelijke benchmark. De uitkomsten van de formatiescan sluiten aan bij de binnen diverse taakvelden ervaren hoge werkdruk. We hebben vervolgens onderzocht welke formatieve maatregelen noodzakelijk zijn om de grootste knelpunten op te lossen, waarbij rekening is gehouden met de groeiende ambities van college en raad. Dit betreft een vijftal vacatures (4,8 fte) met een gezamenlijke loonsom van ruim € 330.000. Door een te verwachten meevaller binnen de stelpost in de loonbegroting voor de cao verhoging in 2021 en enkele andere mutaties kan een deel van de loonkosten van deze vacatures naar verwachting opgevangen worden binnen de meerjaren loonbegroting/schommelfonds. Voor een bedrag van structureel € 190.000 is een aanvulling van de loonbegroting noodzakelijk vanaf 1 juli 2021 (voor 2021 dus € 95.000: dit wordt opgenomen in de Najaarsnota 2021).
- 3: Totale indexatie prijzen en inkomsten
Met betrekking tot de prijsindex zijn zoals gewoonlijk ook de indexcijfers uit de kaderstelling aangehouden. Sommige prijsstijgingen zoals die van afval en riolering worden doorberekend in de tarieven en betekenen geen budgettaire last voor de gemeentebegroting. De leges en overige inkomsten zijn verhoogd met 2,5%.

Hierna volgt een staatje dat inzicht geeft in de gebieden en hoogten van de diverse indexaties.

Gevolgen van de prijsindex	2022	2023	2024	2025
Externe kosten 1,4%	130.000	130.000	130.000	130.000
Kosten ROVA 2,62%	41.000	41.000	41.000	41.000
- Dekking uit het afval tarief	-41.000	-41.000	-41.000	-41.000
Kosten riolering 1,4%	7.800	7.800	7.800	7.800
- Dekking uit het riooltarief	-7.800	-7.800	-7.800	-7.800
Zorgbudgetten 1,5%	209.000	209.000	209.000	209.000
Budgetsubsidies 1,4%	142.000	142.000	142.000	142.000
Opbrengst huren en pachten 2,5%	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
Opbrengst leges en rechten 2,5%	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
Totale indexatie prijzen	414.000	414.000	414.000	414.000

16. Algemene uitkering € 1.138.000/€ 811.000/€ 549.000/€ 406.000

Zoals gebruikelijk en in overeenstemming met de door de raad gestelde kaders vormt de meicirculaire 2021 de basis voor de berekening van de algemene uitkering voor 2022 en de jaren daarna.

Voor 2022 resulteert dit in een verruiming van de inkomsten met ruim 1,1 miljoen euro, voor 2023 van ruim 8 ton en voor 2024 van circa 5,5 ton.

Normaal gesproken worden gemeenten gecompenseerd bij taakmutaties (vastgelegd in de Financiële VerhoudingsWet). Met name bij de 3D-operatie in 2015 gaf dat problemen bij gemeenten omdat ook een efficiencywinst van $\pm 20\%$ werd ingeboekt door het Rijk. Op het dossier Jeugdzorg liep dit uit de hand waarna AEF in opdracht van het Rijk en de VNG heeft onderzocht en vastgesteld dat gemeenten in 2019 $\pm 1,7$ miljard meer hadden uitgegeven dan werd gecompenseerd door het Rijk. De uitkomst van een arbitragezaak hierover is op 2 juni jongstleden door het kabinet en de VNG besproken waarbij is afgesproken dat in de Miljoenennota 2022 per saldo ruim € 1,3 miljard wordt verwerkt en via de septembercirculaire 2021 aan gemeenten beschikbaar wordt gesteld. Voor de gemeente Aalten gaat dit voor 2022 $\pm$ € 1,9 miljoen aan extra middelen betekenen. Voor de jaren na 2022 lijkt het er momenteel op dat de aanvullende afspraken tussen VNG en Rijk ertoe leiden dat het bedrag voor Aalten van 1,9 miljoen in 2022 af gaat nemen naar ongeveer 1,4 miljoen euro in 2025. Dit bedrag komt bovenop de in deze begroting vanaf 2023 reeds opgenomen bestaande stelpost van € 350.000. Over de uitkering vanaf 2023 ligt besluitvorming bij het nieuwe kabinet. → In deze voorliggende begroting is voor geen enkele jaarschijf rekening gehouden met deze extra inkomsten.

Ook is nog geen rekening gehouden met de gevolgen van de herijking van het gemeentefonds. Waar eerst verwacht werd dat Aalten een nadeel gemeente zou worden, lijkt het er nu op dat Aalten er positief uitspringt. Het zou gaan om circa 50 euro per inwoner ofwel circa 1,4 miljoen euro. Maar er is nog geen enkele besluitvorming. Wel is duidelijk dat voor- en nadeelgemeenten in stappen van maximaal 15 euro per inwoner per jaar (een gedempt ingroeitraject) de financiële gevolgen ondervinden. Ook hier is het aan het nieuwe kabinet om hierover te besluiten. Pas dan wordt bekend wat de gevolgen voor Aalten zijn. → Voor de duidelijkheid; ook deze ontwikkeling is niet meegenomen in voorliggende begroting.

17. Wegvallen verhuur Rabobank Hofstraat € 26.000

De Rabobank heeft per 31-12-2021 de huur opgezegd voor de bedrijfsruimte gelegen aan de Hofstraat 6 te Aalten. In afwachting van verdere ontwikkelingen betekent dit door het wegvallen van de huuropbrengst een nadeel van jaarlijks € 26.000. Onderdeel van deze afspraak is dat de gemeente wordt gecompenseerd in de destijds gedane investering. Als gevolg hiervan dient de Rabobank een afkoopsom te betalen van circa € 75.000, dit wordt in de Najaarsnota 2021 verwerkt.

18. Verhogen voeding reserve onderwijshuisvesting € 40.000/€ 60.000/€ 80.000/€ 100.000

Het Rijk bereidt nieuwe wetgeving voor rond de huisvesting van het onderwijs. Als gevolg hiervan ontstaat de wettelijke verplichting voor gemeenten om in overleg met schoolbesturen een visie op de toekomst van de huisvesting van het onderwijs te ontwikkelen: een zogenaamd Integraal Huisvestings Plan (IHP). Het betreffende wetsvoorstel wordt naar verwachting ingediend in het najaar van 2021.

De gemeente Aalten is, vooruitlopend op die wetgeving in overleg met de betrokken schoolbesturen reeds gestart met het opstellen van een IHP. Naar verwachting wordt dit einde 2021 ter besluitvorming aangeboden aan de raad. Uit dit IHP kunnen de komende jaren investeringen in de huisvesting van het onderwijs voortvloeiën, zoals:

- de mogelijke vorming van een IKC+ voor de Triangels (integraal kindcentrum samenwerkend met lichte en preventieve vormen van jeugdzorg);
- op wat langere termijn de mogelijke vervangende nieuwbouw Schaersvoorde Slingelaan en andere mogelijke IKC's.

Vooruitlopend op alle plannen wordt in de begroting met ingang van 2022 de voeding van de reserve onderwijshuisvesting verhoogd met € 40.000 naar € 130.000. Vanaf 2023 wordt deze voeding stapsgewijs aanvullend met € 20.000 per jaar verder verhoogd naar € 190.000 in 2025.

19. Besparing op representatie en communicatie € 16.000

Om de begroting 2022 reëel sluitend te krijgen is er door de hele begroting gezocht waar sprake is van onderuitputting. Gezien het feit dat het jaar 2020 een bijzonder jaar was en er onder meer veel evenementen geen doorgang konden vinden, is besloten het jaar 2019 als representatief jaar te nemen. Daarom wordt voorgesteld de budgetten voor representatie structureel met € 10.000 af te ramen. Het resterend budget representatie wordt dan € 43.000.

Naast deze besparing wordt ook voorgesteld om € 6.000 af te ramen op het gebied van burgerparticipatie. De kosten voor burgerparticipatie worden zoveel mogelijk meegenomen bij projecten. Het resterend budget voor niet projectmatige burgerparticipatie is voor 2022 € 24.000 en voor 2023 en verder € 34.000.

20. Diverse besparingen op bedrijfsvoeringskosten

Hoewel de laatste landelijke ontwikkelingen rondom herijking en jeugdbudget een eind lijken te maken aan jarenlang ombuigen, moest de begroting voor 2022 zonder die wetenschap realistisch sluitend zijn. En we moeten altijd alert zijn op de kosten en zuinig blijven waar het kan, daarom is gezocht naar mogelijkheden binnen de bedrijfsvoering om te besparen. In totaliteit wordt er op de bedrijfsvoering een bedrag omgebogen van ongeveer € 50.000 structureel.

Kerngegevens van de gemeente

A. Sociale structuur		2022	2021
Aantal inwoners		27.042	27.120
Waarvan:	0 -18 jaar	5.128	5.529
	19 - 64 jaar	15.642	15.394
	65 jaar en ouder	6.322	6.197
Gemiddeld aantal huishoudens in de bijstand		274	278
Gemiddeld aantal fte SW-medewerkers werkzaam via Laborijn		202	210
B. Fysieke structuur		2022	2021
Oppervlakte van de gemeente (hectare)		9.708	9.708
Aantal woningen		12.112	12.027
Lengte aan wegen (km)		420	420
Waarvan:	Wegen buiten de bebouwde kom	291	291
	Wegen binnen de bebouwde kom	129	129
Lengte van recreatieve fiets-, ruiters- en wandelpaden (km) (exclusief zandwegen)		46	46
Aantal miljoen vierkante meter openbaar groen (inclusief bos)		1,8	1,8

Toelichting begroting 2022

In lijn met de door de raad vastgestelde Financiële verordening (Gemeentewet artikel 212), legt het college uiterlijk 31 mei de raad de kaders van de komende begroting voor. Deze voorlopige kaders voor de begroting zijn in de raadsvergadering van 1 juni 2021 vastgesteld.

Het college streeft gewoonlijk naar een sluitende begroting over alle jaarschijven. Voor de komende begroting met alle vraagtekens wordt het vizier vooral gericht op een goed onderbouwde en sluitende begroting voor het jaar 2022. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. De algemene uitkering wordt opgenomen op basis van de meicirculaire 2021.
2. Subsidies en bijdragen aan derden worden geïndexeerd op basis van de prijsindex overheidsconsumptie uit de meicirculaire 2021, tenzij er budgetafspraken zijn gemaakt over de indexering.
3. De budgetten die betrekking hebben op externe kosten worden eveneens geïndexeerd op basis van de prijsindex overheidsconsumptie uit de meicirculaire 2021

Prijs overheidsconsumptie, netto materieel	1,4%
Zorg	1,5%
4. Met betrekking tot de loongerelateerde budgetten wordt uitgegaan van de in meicirculaire 2021 opgenomen 'loonvoet sector overheid'.

Loonvoet sector overheid	1,5%
--------------------------	------
5. Zoals gebruikelijk worden de afvalstoffen- en rioolheffing op een dekkingspercentage van 100% gesteld.
6. De overige leges en rechten worden met 2,5% geïndexeerd.
7. Waar nodig en kwantificeerbaar worden covid gerelateerde effecten meegenomen.
8. Terughoudend zijn met nieuw beleid.

Winterboom door Raymond Dibbets

Ruimte

Programma 1

Programma 1 Ruimte

Afdelingshoofd: G.J. van Vliet
Programmamanager: G. Sikking

1. Ontwikkeling binnen dit programma

Er is veel te doen binnen de fysieke leefomgeving. Denk onder andere aan duurzaamheid, klimaat adaptieve maatregelen, risico gestuurd verkeersveiligheidsbeleid, behoefte aan woningen en economische potentie vrijetijdssector vergroten. Allemaal grote uitdagingen waar de gemeente Aalten mee aan de slag gaat. Hoewel veel van die opgaven al een plaats hebben in ons huidige beleid of projecten, zijn er ook zaken en activiteiten die extra aandacht moeten krijgen om zo daadkrachtig en duurzaam te werk te gaan. Bij een deel van die opgaven is gedragsverandering nodig om de nodige stappen te kunnen zetten. Dat kan de overheid niet alleen en daarom zetten wij verschillende activiteiten in om zo de bewustwording te vergroten. Door dichtbij de inwoners te staan, zorgen we ervoor dat wij niet ver van de opgaven af komen te staan.

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 juli 2022. Van uitstel komt geen afstel en daarom wordt onverminderd gewerkt aan de succesvolle implementatie van de Omgevingswet. Waar noodzakelijk is de planning per deelproject verruimd of zijn werkzaamheden verschoven. In de basis heeft het verruimen van de invoeringsdatum niet geleid tot grote wijzigingen in het proces of planning. Hierbij is een belangrijk aandachtspunt dat het deelproject Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en Vergunningen, Toezicht en Handhaving, voor de invoeringsdatum gereed zijn.

Duurzaamheid

Het Plan van Aanpak Duurzaamheid heeft in 2021 een update gekregen. De verschillende deelprojecten/acties die in dit plan beschreven staan, zijn op dit moment in voorbereiding of in uitvoering. Lopende projecten zijn de RES, Transitievisie Warmte, Uitvoeringskader Zon en Wind, Laadvisie, Klimaatadaptatie, de RREW (Regeling Reductie Energiegebruik Woningen), Beleidsnota Circulaire Economie en de Global Goals. Aan deze projecten wordt in 2022 verder vervolg gegeven en tussentijds geactualiseerd.

Klimaat

Droogte is een urgent probleem in de Achterhoek en binnen onze gemeente. Het is een direct effect van klimaatverandering. Om te komen tot een adequate en effectieve aanpak zijn fundamentele keuzes nodig en op termijn ongebruikelijk gebiedsoplossingen. Waterschap, gemeenten en provincie trekken samen op in de aanpak van droogte. Hiervoor is een programmaplan 'Droogte' vastgesteld door het college. Aan de hand van vier thema's worden de plannen in 2021 uitgewerkt en in 2022 concreet uitgevoerd. Dit wordt zichtbaar door de proefopstellingen (fieldlabs) welke worden ingezet. Maar ook de bewustwording en uiteindelijke gedragsbeïnvloeding van inwoners en bedrijven is nodig om daadwerkelijk resultaat te boeken.

Droogte, hittestress, wateroverlast en biodiversiteit zijn allemaal onderwerpen waar we steeds meer aandacht aan moeten schenken. Buiten de specifieke projecten zoals bijvoorbeeld het opstellen van het biodiversiteitsplan en het programmaplan 'Droogte', worden veel onderwerpen al meegenomen in de reguliere werkzaamheden. Zo worden bijvoorbeeld bij reconstructies voorzieningen getroffen om flinke buien op te kunnen vangen en vertraagd af te voeren. Daarbij doen we ook een beroep op de inwoners door te vragen of men de regenpijp wil afkoppelen. De afgelopen tijd zijn ook diverse groenstroken omgevormd tot bloeivelden en reserveren we zoveel mogelijk ruimte voor groen bij herinrichtingen. Het zijn wellicht kleine stappen richting een volledig klimaatbestendig systeem, maar ook hier geldt: alle kleine beetjes helpen. De maatregelen welke nodig zijn om de openbare ruimte op het veranderende klimaat in te richten, hebben wel gevolgen voor het gebruik van de beschikbare ruimte. Het zo optimaal mogelijk inrichten van de buitenruimte is dan ook één van de grootste uitdagingen waar wij de komende jaren mee te maken krijgen en waar met het opstellen van de Omgevingsvisie ook extra aandacht voor is.

In 2021 is de pilot Basiskwaliteit Natuur & Landschap Oost Achterhoek uitgevoerd. Op basis van de resultaten van deze pilot wordt besloten of en op welke wijze de rest van de gemeente Aalten in 2022 in kaart wordt gebracht.

Vitale centra

In 2020 is de centrumvisie Dinxperlo vastgesteld. Een visie om van het centrum een aantrekkelijk en levendig centrum te maken. Om de ambities en doelstellingen uit het concrete uitvoeringsplan te realiseren, is een projectgroep gevormd welke zich de komende tijd bezig gaat houden met de daadwerkelijke uitvoering van de visie. De deelprojecten zijn inmiddels opgestart en in 2022 worden de plannen verder geconcretiseerd.

Zo wordt er momenteel hard gewerkt aan de planvorming voor de eventuele verplaatsing van de supermarkt, wordt er een bouwteam gevormd welke zich bezig gaat houden met de openbare ruimte in en rondom het centrum, krijgt de locatie Wegwijzer een concrete invulling voor woningbouw en zorgen we voor korte lijnen met de omgeving door de inzet van de dorpsmanager. De versterking van de grensbeleving is hierin een belangrijk uitgangspunt.

Buiten de genoemde fysieke projecten richten we ons in 2022 ook op de toekomst van retail management van de centrumondernemers in Aalten en Dinxperlo.

Het centrumplan van Aalten wordt eind 2021 met de belanghebbende partijen geëvalueerd. Eventuele concrete zaken welke bijstelling of aanvulling vragen ten opzichte van het oorspronkelijke centrumplan, worden in 2022 verder geconcretiseerd en geprogrammeerd.

Verkeersveiligheid

Steeds meer provincies en gemeenten kiezen voor een proactieve aanpak om ongevallen te voorkomen door de belangrijkste risico's in het verkeerssysteem aan te pakken. De provincie Gelderland is in 2020/2021 gestart met een risicoanalyse op het gebied van verkeersveiligheid voor provinciale, regionale en gemeentelijke wegen. Uit de provinciale analyse in combinatie met de gemeentelijke analyses vloeit een voorzet voor de provinciale inzet voor de toekomst voort. Daarbij wordt vooral gekeken naar de aanpak van de provinciale wegen (hoogste risico), voor de ondersteuning van de aanpak van gemeentelijke wegen en voor de extra inzet op fiets- en gedragsverandering.

Wonen

In februari 2021 is de woonvisie 2021-2026 door de gemeenteraad vastgesteld. Een visie met verschillende doelstellingen en uitdagingen waar we op woongebied voor staan. De oplossingen zijn in vier verschillende thema's beschreven in de woonvisie. Daarin is veel aandacht voor flexibiliteit en creativiteit. De komende vijf jaar zet de gemeente zich in om minimaal 200 tot 250 nieuwe woningen te realiseren. Daarbij geldt het uitgangspunt dat de woningen betaalbaar zijn en geschikt voor jong en oud. Vooral nieuwbouwprojecten moeten gericht zijn op starterswoningen en levensloopbestendig voor ouderen.

Naast flexibel moeten we ook creatief zijn. De komende jaren starten we verschillende projecten om de doelstellingen en uitdagingen uit de woonvisie te halen. Ook in 2022 gaan we aan de slag met concrete projecten. Een voorbeeld hiervan is de aanpak Heerlijk Thuis in Huis. Hiermee stimuleren we inwoners om actief bij te dragen aan een comfortabel, duurzame en veilige woning en leefomgeving. Voor de gemeente Aalten brengen we in dit regionale project accenten aan door te starten in kansrijke wijken (warmtetransitie plan) en inwoners ondersteuning te bieden bij het uitvoeren van de woningverbeteringen. Ook starten we met het opstellen van een woningbouwstrategie om de opgaven op het gebied van woningbouw concreet in beeld te brengen voor de middellange en lange termijn. Waar mogelijk starten we tevens met planvoorbereiding van woningbouwlocaties.

Recreatie en toerisme

De economische potentie van onze vrijetijdsector willen we verder benutten en vergroten. De eerste stappen hiertoe zijn gezet door het vaststellen van de regionale Vrijetijdsagenda en de lokale beleidsnota op het gebied van vrijetijdseconomie. Het uitvoeringsprogramma met verschillende actiepunten vormt de basis voor verdere concretisering in 2022.

Bedrijventerreinen

In de gemeente Aalten is in Dinxperlo circa 5 hectare bedrijventerrein voor uitgifte beschikbaar. Dit zijn bedrijventerreinen die niet door de gemeente worden uitgegeven, maar door Dinxperlose bouwbedrijven. Bij de kern Aalten zijn geen uitgeefbare bedrijventerreinen meer beschikbaar. In het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2019-2023 is behoefte aangetoond aan de ontwikkeling van circa tien hectare bedrijventerrein bij de kern Aalten. Op dit moment onderzoekt de gemeente de ruimtelijke aspecten waar deze bedrijventerreinen gesitueerd kunnen worden. In het jaar 2022 wordt dit onderzoek afgerond.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

*: betreffen onderwerpen uit het uitvoeringsprogramma 2018 – 2022 Daadkrachtig, Duurzaam en Dichtbij.

Thema	Doelstelling	Actie 2022
1 Omgevingswet *10	De deelprojecten, welke noodzakelijk zijn voor de invoering van de Omgevingswet op 1 juli 2022, zijn gereed en operationeel.	Juli 2022 - De deelprojecten, welke noodzakelijk zijn voor de invoering van de Omgevingswet, zijn operationeel.

	Thema	Doelstelling	Actie 2022
2	Duurzaamheid *9	In 2022 is de laadvisie omgevormd naar concreet plaatsingsbeleid voor oplaadinfrastructuur.	Juli 2022 - Er is een plankaart opgesteld waar laadinfrastructuur geplaatst kan worden. Plaatsing volgt na vaststelling van het plaatsingsbeleid.
3	Duurzaamheid *9	In 2022 worden de projecten verder geconcretiseerd en doorgezet om de doelstellingen uit het plan van aanpak Duurzaamheid te halen.	December 2022 - In 2022 wordt het plan van aanpak Duurzaamheid weer ge-updatet. Hieruit volgt een mogelijke bijstelling van de planning.
4	Klimaat	We vergroten de bewustwording rondom klimaatverandering door aan te sluiten bij acties welke gericht zijn op gedragsverandering.	April 2022 - We sluiten ons aan bij Stichting Steenbreek en zetten diverse activiteiten uit binnen de gemeente op het gebied van bewustwording.
5	Klimaat	De realisatie van een toekomstvisie voor de verdere uitvoering van maatregelen uit de pilot Basiskwaliteit Natuur & Landschap Oost Achterhoek.	April 2022 - Op basis van de uitgevoerde pilot bepalen we welke maatregelen er worden doorgezet op het gebied van basiskwaliteit Natuur & Landschap Oost Achterhoek.
6	Klimaat	Het realiseren van een biodiversiteitsplan voor binnen en buiten de kom. Dit plan is één van de bouwstenen voor de Omgevingsvisie.	April 2022 - Een plan vaststellen welke gericht is op biodiversiteit binnen en buiten de kern.
7	Vitale centra *11	We versterken het lokale ondernemerschap en werken aan een toekomstbestendig ondernemersklimaat.	Juni 2022 - We starten met een leergang 'Toekomstig retailmanagement' voor lokale centrumondernemers.
8	Vitale centra *11	In 2022 is een bouwteam gevormd voor de herinrichting en vergroening van het centrumgebied in Dinxperlo.	Maart 2022 - De uitvraag voor het vormen van een bouwteam is uitgezet en de ontwerpfase wordt opgestart.
9	Vitale centra *11	We versterken onderlinge contacten tussen centrumondernemers in Dinxperlo en werken samen aan de realisatie van de centrumvisie.	December 2022 - Het gehele jaar door wordt de dorpsmanager ingezet om onderlinge contacten te versterken en partijen met elkaar te verbinden.
10	Verkeersveiligheid	We realiseren op regionaal niveau een planopzet welke de basis vormt voor een lokaal risico gestuurde aanpak verkeersveiligheid.	September 2022 - We werken op provinciaal en regionaal niveau samen met de betreffende partners naar een concreet plan van aanpak op het gebied van een risico gestuurde aanpak ten behoeve van verkeersveiligheid.
11	Wonen	Het concreet in beeld brengen van de woningbouwopgave voor middellange en lange termijn.	Februari 2022 - We stellen een woningbouwstrategie op basis van de nieuwe monitor en AWLO.
12	Wonen *9, 20, 21	We hebben als doelstelling om de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad te verbeteren.	April 2022 - We stellen een plan van aanpak op voor de bestaande woonvoorraad met daarin de implementatie van de aanpak Heerlijk Thuis in Huis.
13	Wonen *21	We geven invulling aan de behoefte onder ouderen om meer samen te doen of meer contacten met elkaar te onderhouden.	Mei 2022 - De gemeente begeleidt een vraag gestuurd project rondom het initiatief Aaltens hofje.
14	Recreatie en Toerisme	In 2021 zijn verkenningen uitgevoerd naar een MTB routenetwerk binnen onze gemeente. In het voorjaar van 2022 moet dit verder geconcretiseerd zijn en moet er een route bekend zijn.	Mei 2022 - We beoordelen de verschillende routes op basis van verschillende beleidsvelden waardoor er een variant met de hoogste potentie naar voren komt.
15	Recreatie en Toerisme	Om de grensbeleving in Dinxperlo te versterken, maken we de grens in en rondom het centrum van Dinxperlo beter zichtbaar.	December 2022 - In de deelprojecten wordt de grensbeleving als uitgangspunt opgenomen voor de verdere uitvoering. Dit dient als specifieke projectdoelstelling in het bouwteam te worden opgenomen.

3. Overzicht middelen per taakveld

Dit programma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Programma 1 Ruimte	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Baten						
Verkeer en vervoer	-276	-62	-63	-63	-63	-63
Parkeren	0	0	-9	-9	-9	-9
Openbaar vervoer	-267	-225	0	0	0	0
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-593	-7	0	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-29	-31	-36	-36	-36	-36
Economische promotie	-211	-205	-223	-223	-223	-223
Sportaccommodaties	-236	-226	-292	-212	-212	-212
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-128	-133	-76	-76	-76	-76
Riolering	-2.114	-1.938	-2.007	-2.007	-2.007	-2.007
Afval	-1.900	-2.003	-2.058	-2.058	-2.058	-2.058
Milieubeheer	-105	-264	-4	-4	-4	-4
Begraafplaatsen en crematoria	-311	-275	-307	-307	-307	-307
Ruimtelijke ordening	-120	-554	-43	-43	-43	-43
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)	-985	-888	-330	0	0	0
Wonen en bouwen	-683	-485	-398	-188	-188	-188
Totaal baten	-7.958	-7.296	-5.846	-5.226	-5.226	-5.226
Lasten						
Verkeer en vervoer	2.237	2.859	2.564	2.530	2.661	2.679
Parkeren	0	0	13	13	13	13
Openbaar vervoer	559	308	28	28	28	28
Economische ontwikkeling	36	92	42	42	42	42
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	782	5	5	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	42	47	48	45	45	45
Economische promotie	201	232	192	192	192	192
Sportaccommodaties	1.532	2.014	1.557	1.489	1.496	1.776
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.809	1.874	1.722	1.722	1.722	1.722
Riolering	1.625	1.535	1.582	1.582	1.582	1.582
Afval	1.604	1.680	1.660	1.660	1.660	1.660
Milieubeheer	1.014	1.566	1.042	1.042	1.029	1.029
Begraafplaatsen en crematoria	359	404	376	376	375	371
Ruimtelijke ordening	807	1.777	563	563	563	563
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)	996	963	309	0	0	0
Wonen en bouwen	903	1.383	986	976	976	976
Totaal lasten	14.506	16.739	12.689	12.260	12.384	12.678
Totaal programma 1 Ruimte	6.548	9.443	6.843	7.034	7.158	7.452

Toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven 2021 en 2022 en volgende jaren

Verkeer en vervoer

De geraamde lasten groot onderhoud wegen zijn in 2021 hoger doordat een groot gedeelte van 2020 doorgeschoven is. Deze lasten worden gedekt door de reserve onderhoud wegen.

Openbaar vervoer

In 2022 bestaan de kosten voornamelijk uit toegerekende loonkosten. In 2021 zijn de lasten en baten met betrekking tot de maatregelen rondom de niet actief beveiligde overweg Kleuverspad (zie raadsmededeling 16 mei 2018) opgenomen.

Economische ontwikkeling

In 2021 zijn hier de lasten van het fonds talentontwikkeling van € 50.000 opgenomen. Deze kosten worden gedekt uit de algemene reserve met de gelden van de Regiodeal. Het fonds voor talentontwikkeling is bedoeld voor mensen met MBO niveau 1 t/m 4 om geschoold te worden voor kansrijke beroepen op de arbeidsmarkt.

Economische promotie

Het opstellen van de economische visie en een tweetal Leader projecten (Boeren 2.0 en Horecatalenten) zijn hier in 2021 op verantwoord. De baten zijn in 2021 lager door gedeelde inkomsten als gevolg van corona.

Sportaccommodaties

De hogere lasten in 2021 komen door de afboeking van € 230.000 op de atletiekbaan AVA'70 en het uitvoeren van veel groot onderhoud in 2021. Deze kosten van het planmatig onderhoud voor sportgebouwen fluctueren door de jaren en worden gedekt door de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Het project landschapsregeling loopt van 2019 tot en met 2022 en wordt deels gesubsidieerd door de provincie. Het resterende saldo wordt jaarlijks doorgeschoven. Dit verklaart bij de baten volledig en bij de lasten gedeeltelijk de daling vanaf 2022.

Verder is de daling van de lasten te verklaren door de budgetten vanuit het uitvoeringsprogramma in 2020 voor de pilot basiskwaliteit landschap (€ 20.000) en vergroening kernwinkelgebieden (€ 25.000) in 2021.

Riolering

De totale kosten voor riolering verlopen budgettair neutraal. Eventuele tekorten en overschotten worden verrekend met de voorziening riolering. In de kostenberekening nemen we hiervoor meer componenten mee dan uit dit taakveld blijkt (bijvoorbeeld BTW). Hierdoor laten de lasten fluctuaties in de jaren zien. In 2022 voegen we weer toe aan de voorziening (zie ook paragraaf Lokale Heffingen).

Afval

Het saldo van de baten en lasten blijft jaarlijks gelijk. Eventuele tekorten en overschotten worden verrekend met de voorziening afval. Net als bij riolering nemen we bij de kostenberekening meer componenten mee dan uit dit taakveld blijkt (zoals overhead kosten en BTW). In 2022 wordt € 271.000 uit de voorziening gehaald. Deze is daarmee leeg. Hierdoor is het tarief voor zowel vast recht als de ledigingen voor 2022 gelijk gebleven. Voor de tarieven afvalstoffenheffing, zie de paragraaf Lokale Heffingen.

Milieubeheer, onder dit taakveld valt onder andere:

Voormalige stort Ringweg, project 2016-2022

Conform afspraak uit 2016 moet het project van de voormalige stort (VOS Ringweg) in zijn geheel budgettair neutraal verlopen. In 2022 is het laatste jaar met de afwerking van de stortlocatie.

Energie

In het kader van de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) heeft de gemeente Aalten een eenmalige specifieke uitkering (RVO) ontvangen van € 212.500 in 2021. Met dit bedrag gaat de gemeente huurders en eigenaar-bewoners stimuleren energie te besparen in hun woning. Het zijn relatief kleinschalige energiebesparingsmaatregelen. Het Agem energieloket gaat dit project voor de gemeente inhoudelijk uitvoeren. De uitkering wordt dan ook overgemaakt naar het Agem Energieloket.

Duurzaamheid

Vanuit de decembercirculaire 2019 is een bestemmingsuitkering toegekend van in totaal € 316.000 in 2020. Deze wordt ingezet voor de gemeentelijke taken duurzaamheid en klimaatadaptatie. Deze budgetten staan begroot voor 2021.

Begraafplaatsen en crematoria

De dienstverlening op onze begraafplaatsen is van hoog niveau en dit willen we zo houden. Door de opbrengsten van de begraafplaatsen te verhogen en aanpassingen in het beheer wordt het dienstverleningsniveau voortgezet tegen per saldo lagere lasten. Vanaf 2022 bedraagt het positieve effect op de begroting € 25.000. De schommelingen in de lasten hebben te maken met groot onderhoud dat wordt gedekt door de reserve onderhoud gebouwen.

Ruimtelijke ordening Centrumplan Dinxperlo

Voor de uitvoering centrumplan Dinxperlo is het niet benutte budget van € 404.000 in 2020 doorgeschoven naar 2021. De dekking hiervan vindt plaats uit het budget structuurversterking kernen. Vanaf 2022 is structureel € 70.000 opgenomen voor kapitaallasten of eenmalige kosten.

Project supermarkt Albert Heijn aan de Hoven en verplaatsing bibliotheek aan het Lage Blik

Voor het project uitbreiding supermarkt Albert Heijn aan de Hoven en verplaatsing bibliotheek naar het Lage Blik is in 2021 € 500.000 aan de batenkant en € 834.000 aan de lastenkant opgenomen.

In 2020 is het pand Lage Blik 28-30-32 aangekocht. Deze aankoop maakt verplaatsing van de bibliotheek vanuit het centrum mogelijk. De bibliotheek zit op de begane grond en er bevinden zich een tweetal woningen boven. Nadat de noodzakelijke verbouwingen aan het pand zijn uitgevoerd, worden zowel de woningen als de bibliotheek weer verkocht. Dit verschil is gedekt uit het budget structuurversterking kernen.

Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)

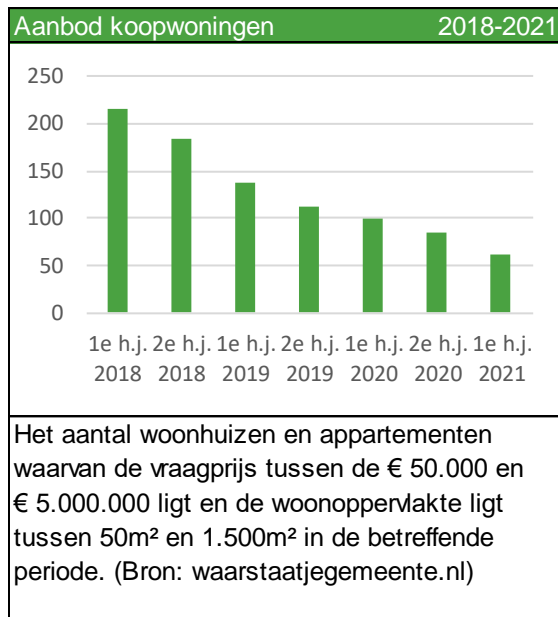
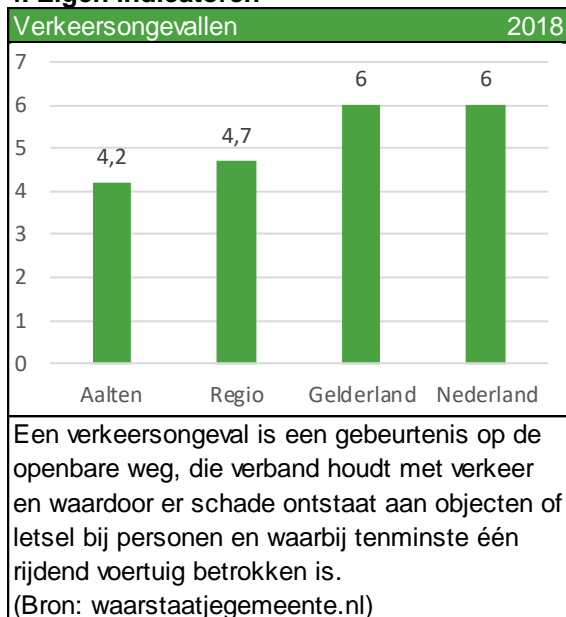
Elk jaar ten tijde van het jaarwerk wordt voor de bouwgronden in exploitatie een hercalculatie uitgevoerd en vastgesteld. Deze geactualiseerde cijfers zijn in deze begroting meegenomen. Fluctuaties in de jaren worden veroorzaakt door de verwachte realisatie van de verkopen en de te maken kosten (inclusief overhead) in de jaren.

Wonen en bouwen

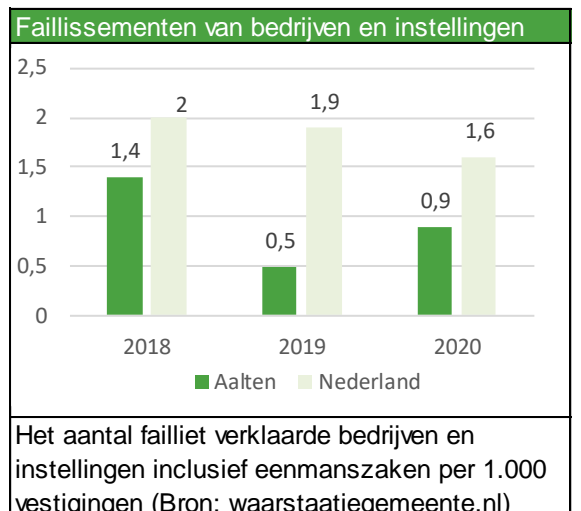
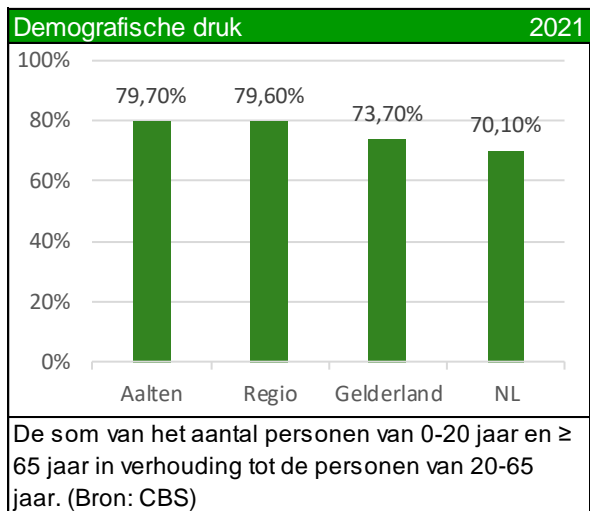
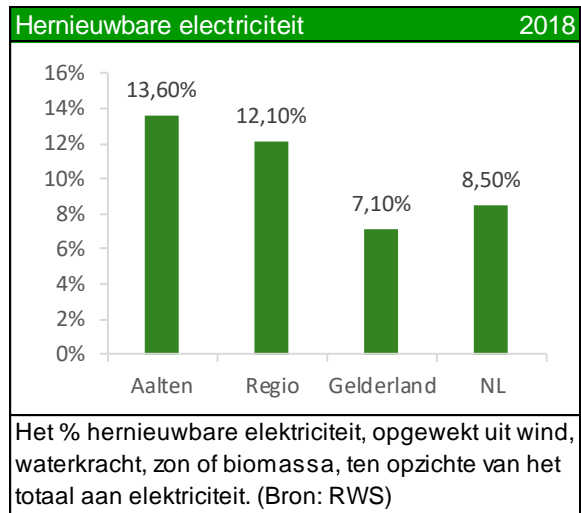
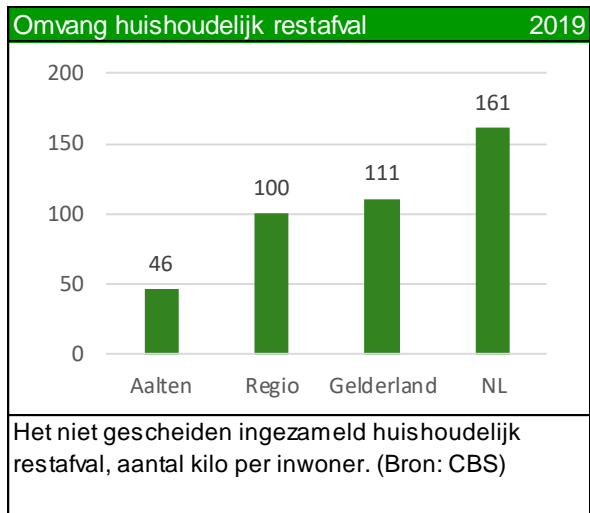
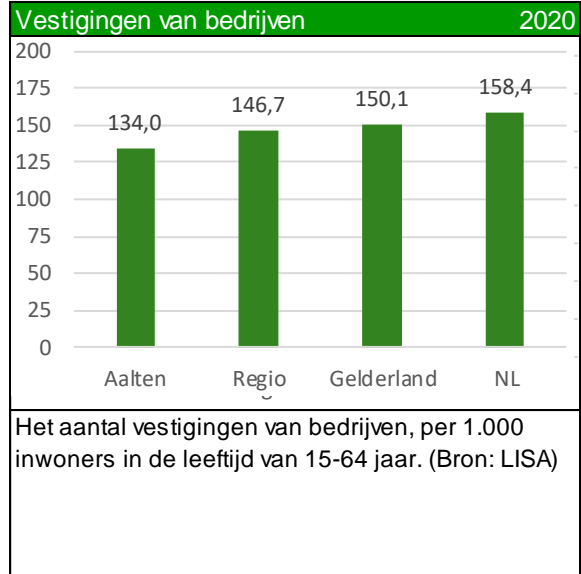
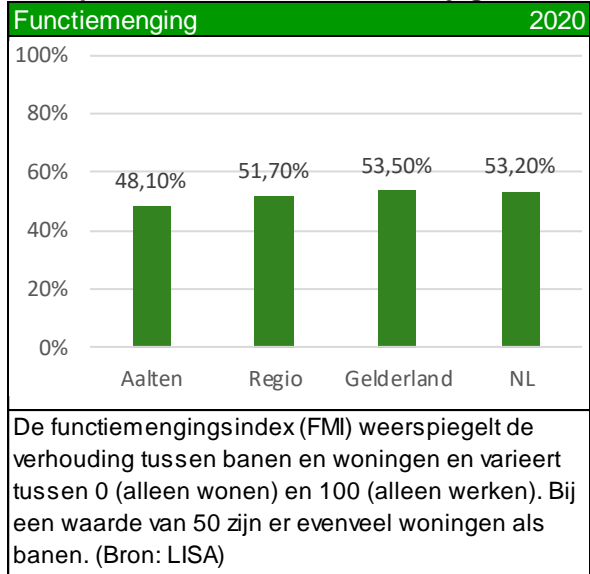
De bouwleges zijn grotendeels uit de begroting gehaald in verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet, waardoor een verandering van het heffen van leges optreedt. In 2022 zijn ze eenmalig met € 175.000 verhoogd, doordat de invoering van de wet is uitgesteld.

Aan de lastenkant zijn in 2021 de budgetten opgenomen voor de implementatie van de omgevingswet per 1 juli 2022.

4. Eigen indicatoren

5. Verplichte indicatoren waarstaatjegemeente.nl

Loohuisweg door Aad Schepers

Sociaal Domein

Programma 2

Programma 2 Sociaal Domein

Afdelingshoofd: G.J. van Vliet & J.J. Storm van 's Gravesande
Programmamanager: H.J. ter Beest

1. Ontwikkeling binnen dit programma

Transformatie Sociaal Domein

De gemeente Aalten transformeert het sociaal domein. In de Visie Sociaal Domein Achterhoek, de Nota Sociaal Domein "Zo persoonlijk mogelijk blijven meedoen in Aalten" en het Transformatieplan Sociaal Domein Aalten zijn kaders, uitgangspunten en maatregelen vastgelegd.

De transformatie waar volop invulling aan gegeven wordt, heeft een tweeledige doelstelling:

1. Het realiseren van een andere rolverdeling tussen inwoners, maatschappelijke instellingen en de overheid waarbij de gemeente Aalten hulp en ondersteuning blijft bieden aan inwoners die dat écht nodig hebben;
2. Het uitvoeren van deze taken binnen de gestelde financiële kaders en de stijging van de kosten waar mogelijk een halt toe roepen.

De Nota Sociaal Domein schept kaders voor uitvoeringsplannen op de verschillende thema's. De verschillende opgaven die beschreven zijn vormen de richting waar we naar toe willen werken. Bij de uitwerking van de opgaven kiezen we opnieuw voor een participatieve aanpak. In samenwerking met gemeenteraad, sociale raad, inwoners en maatschappelijke partners wordt in het najaar van 2021 een uitvoeringsplan Nota Sociaal Domein opgezet. In dit uitvoeringsplan maken we afspraken over de uitvoering en prioritering van de opgaven.

Herijking Sociale Basis

In het najaar van 2021 is in samenspraak met partners uit de sociale basis (voorliggende veld) het huidige aanbod in beeld gebracht en onderzocht of dit aanbod voldoende aansluit bij de doelgroepen binnen de gemeente. Gezamenlijk komen we met een visie op en aanbevelingen over hoe de sociale basis nog sterker kan inspelen op de behoefte vanuit de samenleving. We onderzoeken of de bestaande initiatieven beter op elkaar aan kunnen sluiten. In 2022 gaan we hier met maatschappelijke partners uitvoering aan geven. We bekijken in welke mate inwoners gebruik maken van voorzieningen en om welke doelgroepen dit gaat. Daarnaast implementeren we de aanbevelingen uit de herijking en doen dit volgens de principes van actieonderzoek: plannen, uitvoeren, reflecteren en verbeteren.

Nieuwe werkwijze inkoop geïndiceerde zorg

In 2020 is de gemeente Aalten met de Achterhoekse gemeenten gestart met de aanpak om te komen tot een nieuwe inkoopstrategie sociaal domein met ingang van 1 januari 2022. Het doel hiervan is dat er een dekkend zorglandschap komt voor ondersteuning en hulp voor inwoners op basis van de Jeugdwet en de Wmo (inclusief beschermd wonen). Met de nieuwe inkoopstrategie wordt de benodigde transformatie van de zorg voor het deel inkoop vormgegeven. Hierbij wordt afgestapt van het open-house model en worden meerjarige contracten afgesloten met een beperkt aantal aanbieders, aangevuld met mogelijkheden voor specifieke kortdurende afspraken en lokale ruimte voor verdere innovatie. Daarbij wordt de contractering ingericht op resultaten, uitgaande van wat inwoners nodig hebben om mee te doen in de samenleving. Met de inkoop wordt daarnaast beoogd meer grip op financiën te realiseren.

Nieuw subsidiebeleid

In de programmabegroting 2021 werd binnen het programma Sociaal Domein een vernieuwing van het algemene gemeentelijke subsidiebeleidskader en de daarop gebaseerde subsidiebeleidsregels aangekondigd. Op dat moment werden nadere voorstellen hiervoor nog in de loop van 2021 verwacht. Destijds werd al aangegeven dat twee in voorbereiding zijnde nieuwe ontwikkelingen hierop expliciet van invloed zijn. Daarbij gaat het om het opstellen en vaststellen van de Nota Sociaal Domein en de herijking van de sociale basis. Beide ontwikkelingen worden echter niet eerder dan in het laatste kwartaal van 2021 concreet vormgegeven. Vertaling van de beoogde beleidsdoelstellingen en -effecten in nieuw subsidiebeleid kan daarom niet eerder dan in 2022 worden uitgewerkt.

Beschermd wonen

Vanaf 1 januari 2022 start de doordecentralisatie voor beschermd wonen (mensen met ggz-problematiek). Hiermee verandert stapsgewijs de rol van centrumgemeente Doetinchem op dit dossier. In 2022 gaan in plaats van alleen de centrumgemeenten, alle gemeenten zich inzetten voor inwoners die in aanmerking komen voor beschermd wonen. Vanaf 1 januari 2023 volgt (waarschijnlijk) de invoering van een nieuw objectief financieel verdeelmodel en het woonplaatsbeginsel. Met de invoering hiervan krijgen gemeenten de daadwerkelijke verantwoordelijkheid voor inwoners die in aanmerking komen voor beschermd wonen. Belangrijke uitgangspunten voor beschermd wonen zijn ambulantisering (beschermd thuis in de wijk), uitstroom (kort en tijdelijk wonen in een intramurale setting) en innovatie (woonvormen, vernieuwende aanpak).

In 2022 bereiden we ons voor op deze aankomende verantwoordelijkheid. We onderzoeken hoe de lokale invulling van de toegang beschermd wonen eruit moet zien en we investeren in het ontwikkelen van kennis en expertise om de taken rondom beschermd wonen goed uit te kunnen voeren. Daarnaast zetten we in op het (her)ontwikkelen van de sociale basis waarin we extra oog hebben voor (laagdrempelige) voorzieningen ten behoeve van inwoners met ggz-problematiek.

Laborijn

Ook in 2022 blijft Laborijn inzetten op het bevorderen van de regie op het eigen leven door inwoners te helpen aan betaald werk. Bij wie dat (nog) niet mogelijk is richt Laborijn zich op ondersteuning van ontwikkeling van inwoners naar zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Om dit te bereiken wordt nadrukkelijk samenwerking gezocht op lokaal niveau in het brede sociaal domein en op regionaal niveau met ondernemers en het Werkgeversservicepunt Achterhoek. Vanaf 2022 gaat Laborijn voor de gemeenten Aalten en Doetinchem uitvoering geven aan de nieuwe wet inburgering en ook in de schulddienstverlening voor ondernemers krijgt Laborijn een belangrijke rol. In de tweede helft van 2021 wordt een nadere analyse uitgevoerd naar de stijging van de uitvoeringskosten. Op basis daarvan wordt een plan van aanpak gemaakt met als doel de uitvoeringskosten te beperken. Uitvoering van dit plan gaat in 2022 plaatsvinden. Mede als gevolg van de uitvoering van de ondernemersregeling zoals de TOZO is de behoefte gebleken aan een Ondernemerssteunpunt. In 2022 wordt de ondersteuning en advisering van kleine ondernemers en zzp-ers verder vormgegeven los van de corona-maatregelen.

Nieuwe Wet inburgering

Vanaf 1 januari 2022 krijgt Nederland een nieuwe wet inburgering. Vanwege de koppeling tussen het inburgeringstraject en de (arbeids)participatie leggen we de regie van de uitvoering van deze wet neer bij de uitvoeringsorganisatie Laborijn. Er is een nauwe samenhang tussen de Participatiewet en de nieuwe Wet inburgering. We bereiken daarmee dat de inburgeraar met zo min mogelijk verschillende loketten te maken heeft. Laborijn krijgt de opdracht om de uitvoering van de Wet inburgering samen met verschillende partners in de keten in te vullen. Door samenwerking in de keten wordt de aanwezige kennis en expertise van bewezen samenwerkingspartners benut. Voor de gemeente Aalten blijft Figulus daarbij een belangrijke partner. De gemeente bewaakt haar regisserende rol doordat Laborijn de gemeenten Aalten en Doetinchem periodiek informeert over de voortgang in de uitvoering van de Wet inburgering. De uitvoering van de nieuwe wet wordt, zodra deze is ingevoerd, onderdeel van de reguliere kwartaalrapportages van Laborijn.

Schulddienstverlening

Gemeenten moeten (integraal) beleid ontwikkelen om schuldenproblematiek te voorkomen, beheersbaar te maken en op te lossen. We willen allemaal hetzelfde: inwoners met (dreigende) schulden eerder, beter en sneller helpen. De nieuwe wet legt de nadruk op vroegsignalering en staat ook open voor ondernemers.

De gemeentelijke visie op de schulddienstverlening is dat deze zoveel mogelijk lokaal en integraal moet worden uitgevoerd: ken de inwoner, blijf dichtbij/betrokken waarbij een verbinding met het lokale sociaal domein essentieel is. Naast het door ontwikkelen van de toegang zijn wij voornemens om uit de Gemeenschappelijke Regeling Stadsbank te treden. Samen met de gemeente Doetinchem en Laborijn (voor ondernemers) willen we de schulddienstverlening in de hele keten verder door ontwikkelen. In december 2021 wordt de gemeenteraad gevraagd hierover een besluit te nemen.

VNOG

In vervolg op het rapport CrossFire van december 2018 is er een vervolgonderzoek gestart naar de mogelijkheid van intensieve samenwerking tussen de brandweer van Dinxperlo en Suderwick. Een gezamenlijke kazerne is onderdeel van het onderzoek. VNOG, gemeente Aalten en gemeente Bocholt trekken hier gezamenlijk in op. Dit is ook in lijn met de zienswijze van de raad rond de toekomst van de VNOG en het door de burgemeester ingediende amendement in de AB-vergadering van januari 2020. Ook de vrijwilligers van de posten worden hier nauw bij betrokken. Onderdeel van het onderzoek vormen de te maken kosten en de dekking hiervan. In de loop van 2022 verwachten wij hierover meer inzicht te geven. Ook los van deze samenwerking met Bocholt wordt gewerkt aan versterking van de grensoverschrijdende samenwerking.

Nadere uitwerking van speerpunten uit Kadernota Beleidskader Gemeenschapshuizen

De gemeenteraad heeft op 22 juni 2021 ingestemd met een trapsgewijze uitwerking en uitvoering van de speerpunten uit het nieuwe beleidskader voor gemeenschapshuizen. Daarbij is afgesproken dat er nadere financiële dekkingsvoorstellen komen met betrekking tot:

- a. het opstellen van een dorpsplan, dorpshuisplan en/of meerjarenonderhoudsplan;
- b. een structurele bijdrage in de kosten van groot onderhoud.

In de tweede helft van 2021 wordt gestart met het concreet per individueel gemeenschapshuis in beeld krijgen van de huidige stand van zaken rond planmatig uit te voeren groot onderhoud in de komende jaren.

In de loop van 2022 moet deze informatie uitmonden in een nieuwe maatwerksubsidieregeling, waarbij aan de gemeenteraad een financieel dekkingsvoorstel gedaan kan worden.

Cultuur

In 2022 wordt samen met het culturele veld, waaronder individuele kunstenaars, de maatschappelijke organisaties en inwoners uitvoering gegeven aan de thema's in de beleidsnota "Een warm BAD voor cultuur". Het doel hiervan is om het huidige culturele aanbod te borgen, (nieuwe) verbindingen te maken en nieuwe initiatieven te ontplooiën.

1572 De geboorte van Nederland

Het jaar 1572 is het begin van de 'geboorte van Nederland' én een keerpunt in de Tachtigjarige Oorlog (1568 – 1648). Het was een heftige strijd: oorlog en deels ook burgeroorlog. Elke stad in de Nederlanden speelde hierin zijn eigen rol en heeft zijn eigen herinneringen. Nu, 450 jaar later, zijn veel Nederlandse gemeenten, waaronder ook de gemeente Aalten, lid van het Samenwerkingsverband 1572. Vanaf 2022 willen we gezamenlijk de gebeurtenissen en thema's uit 1572 breed herdenken en actualiseren. In Bredevoort werkt een Coördinatiegroep aan een lokaal programma rond 1572 en het Aaltens Onderduikmuseum neemt deel aan het landelijke museumplatform. Centraal staan 4 waarden: vrijheid, verdraagzaamheid, verscheidenheid en verbondenheid, zie <https://geboortevannederland.nl/>

Sport

In de tweede helft van 2022 wordt gestart met een proces om te komen tot een nieuwe sportnota. Hierbij is van belang dat het huidige beleid tegen de ontwikkelingen van deze tijd gehouden wordt. Wat willen we zo houden, wat moet aangepast worden en welke ontwikkelingen vragen om nieuw beleid. Sport is al lang niet meer alleen een doel op zich, maar wordt op andere beleidsterreinen vaak ingezet als middel om verbindingen te leggen in het 'voorveld' met een preventieve werking. Het stimuleren van samenwerking tussen de verschillende disciplines en de open club gedachte (waarbij accommodaties voor verschillende doeleinden gebruikt worden) zijn hierbij sleutelwoorden om kansen in het voorliggend veld te benutten.

In 2022 gaan we verder met het uitvoeren van het sportakkoord, plan Talent en de samenwerkingsverbanden op gebied van sport zoals Achterhoek in Beweging en het Sportlint. Ook de ontwikkelingen met betrekking tot de zwembaden in de gemeente worden in 2022 vervolgd.

Lokaal preventieakkoord

In het najaar van 2021 wordt een lokaal preventieakkoord afgesloten. Het akkoord richt zich op de thema's roken, (overmatig) alcoholgebruik en gezonde voeding. Het sluiten van een lokaal preventieakkoord met maatschappelijke partners en inwoners is bij uitstek een manier om met hen in gesprek te raken over deze thema's en samen tot een aanpak te komen die aansluit bij de behoefte en leefwereld van inwoners. In 2022 wordt uitvoering gegeven aan dit lokaal preventieakkoord in samenhang met het lokaal beweeg- en sportakkoord.

Kinderopvang

Toezicht en Handhaving Kinderopvang en het beheer van het Landelijk Register Kinderopvang (LRK) zijn in onze gemeente goed op orde. Al jaren hebben we, mede door inzet van overleg, overreding, herstelaanbod en het werken met waarschuwingen, weinig overtredingen in onze gemeente. De herijking van de beleidsregels toezicht en handhaving kinderopvang staat op de planning voor 2022.

Huisvesting onderwijs

De onderwijswetgeving stelt dat gemeenten moeten voorzien in adequate huisvesting voor het onderwijs. Momenteel wordt door het ministerie regelgeving voorbereid die gemeenten en schoolbesturen verplicht tot het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs (IHP). Het IHP geeft zowel voor de gemeente als schoolbesturen duidelijkheid over de toekomstige investeringen in onderwijsvoorzieningen. De gemeente Aalten heeft, vooruitlopend op deze nieuwe wetgeving, maar wel binnen de kaders van de vigerende wetgeving, besloten tot het opstellen van een IHP. Daarvoor is een werkgroep opgericht die bestaat uit vertegenwoordigers van het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, de gemeente en een externe procesbegeleider. In vervolg op de besluitvorming over het IHP (ultimo 2021) wordt in 2022 een start gemaakt met de uitvoering van de eerste fase van het IHP, binnen de kaders die daarvoor binnen de huidige begroting beschikbaar zijn (reserve Onderwijshuisvesting en de jaarlijkse dotatie daaraan).

ZOOV

In de komende jaren wordt de provinciale subsidie voor ZOOV afgebouwd. Per 2024 ontvangt de gemeente hierdoor geen bijdrage meer. Om ZOOV toekomstbestendig te maken zonder deze extra gelden, worden de komende tijd verschillende scenario's uitgewerkt. Op basis van de scenario's worden de budgetten in 2022 en de jaren daarna zo nodig aangepast.

Ondermijning

De aanpak van ondermijning is een speerpunt in het beleid van de gemeenten van de Achterhoek. Ondermijnende criminaliteit is de vermenging van de onderwereld met de bovenwereld. Bestrijding van criminaliteit is niet meer alleen een taak van het Rijk via politie en justitie en het strafrecht. We zijn één overheid en de gemeente draagt met haar bestuursrechtelijke taken bij aan de strijd tegen de ondermijning van onze samenleving. Uit ons ondermijningsbeeld komt naar voren dat het grote buitengebied en de geografische ligging aan de grens onze gemeente aantrekkelijk maakt voor criminelen. Criminaliteit stopt niet bij de (gemeente)grens. Daarom is gekozen voor een bredere aanpak in regionaal verband als onderdeel van de Regiodeal. Deze bestuursrechtelijke aanpak krijgt in 2022 verder vorm, onder andere door de herijking van de inzet van de toetsing op grond van de Wet Bibob. In de aanpak van ondermijning behoren verder vergroting van kennis en bewustwording, versterking van de samenwerking en een duidelijk en consequent handhavingsbeleid.

Door het RIEC wordt een gebiedsanalyse van zowel het buitengebied als van de bedrijventerreinen gemaakt. Dit om beter zicht te krijgen op wat er allemaal speelt op het gebied van criminaliteit.

Lokale omroep

Sloed/AFM (Stichting Lokale Omroep Aalten Dinxperlo/Aladna FM) heeft een samenwerking opgezet met RTV Slingeland en Gelre FM. Samen vormen ze streekomroep Oost-Achterhoek. Het college heeft in juli 2021 besloten een extra subsidie voor 3 jaar (vanaf 2022) beschikbaar te stellen voor de nieuwe streekomroep, net als de colleges van Oost Gelre en Winterswijk. Hierdoor ontvangt de lokale omroep een subsidie waarmee ze kunnen voldoen aan de eisen op het gebied van LTMA (Lokaal Toereikend Media Aanbod) die de mediawet 2008 stelt. Hiermee kan de nieuwe streekomroep een professionaliseringsslag maken door het in dienst nemen van een journalist. Ook biedt het mogelijkheden om met andere partijen (zoals Omroep Gelderland) samen te werken.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

*: betreffen onderwerpen uit het uitvoeringsprogramma 2018 – 2022 Daadkrachtig, Duurzaam en Dichtbij.

Thema	Doelstelling	Actie 2022
1 Zorg *36 *37 *40	Het realiseren van een andere rolverdeling tussen inwoners, maatschappelijke instellingen en de overheid waarbij we hulp en ondersteuning blijven bieden aan inwoners die dat écht nodig hebben.	December 2022 - Er is uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan Nota Sociaal Domein vanuit een participatieve aanpak met inwoners en maatschappelijke partners. December 2022 - De aanbevelingen uit de Herijking Sociale Basis zijn geïmplementeerd. Hierdoor is beter zicht op wat er is aan organisaties en activiteiten en wat er nodig is voor de doelgroepen. Daarnaast is betere regie en sturing vanuit de gemeente op de maatschappelijke impact van de uitvoering van beleid door partijen in de sociale basis.
2 Zorg	De zorguitgaven blijven binnen de gestelde financiële kaders.	December 2022 - De uitvoering van de maatregelen uit het transformatieplan Sociaal Domein Aalten en de werkwijze die voorkomt uit de nieuwe inkoopstrategie sociaal domein leiden tot uitgaven die binnen de gestelde financiële kaders blijven.
3 Zorg en Welzijn *42	Een nieuw algemeen subsidiekader	Juli 2022 - Er is invulling gegeven aan een nieuw algemeen subsidiekader. In dit subsidiekader wordt de systematiek van de beleidsgestuurde contractfinanciering (BCF) nadrukkelijk gepositioneerd.
4 Laborijn	De uitvoeringskosten van de participatiewet en Wsw stijgen de komende jaren minder dan is aangegeven in de Laborijnbegroting 2022.	Juli 2022 - Het plan van aanpak met als doel de uitvoeringskosten te beperken is uitgerold.
5 Nieuwkomers *45	Nieuwkomers kunnen zo veel en snel mogelijk meedoen in de Aaltense samenleving.	December 2022 - De uitvoering van de nieuwe Wet inburgering is door Laborijn (in samenwerking met Figulus) adequaat opgepakt. Met een integrale benadering vanuit alle leefgebieden als het uitgangspunt.
6 Schulddienstverlening	Schulddienstverlening wordt zoveel mogelijk lokaal en integraal uitgevoerd.	December 2022 - Ons voornemen is om uit te treden uit de GR Stadsbank en de schulddienstverlening verder te ontwikkelen in de keten in samenwerking met de gemeente Doetinchem en Laborijn.

Thema	Doelstelling	Actie 2022
7 Gemeenschapshuizen	Per gemeenschapshuis een stand van zaken rond planmatig uit te voeren groot onderhoud in de komende jaren.	Juli 2022 - Vanuit de stand van zaken een nieuwe maatwerksubsidieregeling.
8 Sport *28	Versterken van de maatschappelijke kracht van sport en het sportlandschap toekomstbestendig maken.	December 2022 - Er is een nieuwe sportnota opgesteld.
9 Sport en Cultuur	Voldoende sport-, beweeg- en cultuur aanbod realiseren ter bevordering van gezondheid, participatie, vitaliteit en leefbaarheid.	Augustus 2022 - Het projectplan Talent gemeente Aalten 2019-2022 waarin uitvoering wordt gegeven aan de regeling Brede Impuls Combinatiefuncties is opnieuw vastgesteld voor 4 jaar vanaf 1 september 2022.
10 Preventie	We willen graag gelukkige inwoners in Aalten en de Achterhoek. Dat betekent gezonde inwoners met regie over hun eigen leven.	December 2022- Er is uitvoering gegeven aan het lokaal en regionaal preventieakkoord.
11 Veiligheid *3	De grensoverschrijdende samenwerking rondom Dinxperlo en Suderwick (D) wordt verder uitgebouwd.	December 2022 - De internationale samenwerking wordt versterkt.
12 Openbare orde en veiligheid *15	We zijn en blijven weerbaar tegen ondermijnende criminaliteit.	December 2021 - De bestuurlijke aanpak van ondermijning heeft verder vorm gekregen waarbij de mogelijkheden van de Wet Bibob zijn meegenomen.

3. Overzicht middelen per taakveld

Dit programma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Programma 2 Sociaal Domein	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Baten						
Bestuur	-46	-46	-46	-46	-46	-46
Crisisbeheersing en brandweer	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Openbare orde en veiligheid	-27	-18	-18	-18	-18	-18
Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
Onderwijshuisvesting	-35	-29	-29	-29	-29	-29
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-289	-466	-325	-325	-325	-325
Sportbeleid en activering	-20	-44	0	0	0	0
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	0	0	0	0	0	0
Musea	-14	-13	-12	-12	-11	-10
Cultureel erfgoed	-102	-47	-13	-13	-13	-13
Media	0	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipatie	-93	-147	-134	-134	-134	-134
Wijkteams	0	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	-6.726	-5.578	-4.769	-4.843	-4.843	-4.843
Begeleide participatie	-87	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-5	-13	-5	-5	-5	-5
Maatwerkdienstverlening 18+	-239	-258	-258	-258	-258	-258
Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18+	-195	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	-7.879	-6.660	-5.610	-5.684	-5.683	-5.682

Programma 2 Sociaal Domein	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Lasten						
Bestuur	1.943	2.143	2.146	2.114	2.126	2.126
Crisisbeheersing en brandweer	1.859	1.919	1.928	1.930	1.928	1.914
Openbare orde en veiligheid	643	633	621	621	621	621
Openbaar basisonderwijs	10	10	12	12	12	12
Onderwijshuisvesting	955	1.839	882	880	877	875
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.049	1.267	1.156	1.156	1.156	1.156
Sportbeleid en activering	205	276	199	199	199	199
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	333	281	206	215	220	220
Musea	309	326	319	318	317	317
Cultureel erfgoed	226	161	116	119	124	114
Media	488	485	511	511	511	491
Samenkracht en burgerparticipatie	2.787	3.303	3.073	3.066	3.064	3.064
Wijkteams	373	449	488	488	488	488
Inkomensregelingen	9.244	8.549	7.862	8.188	8.371	8.527
Begeleide participatie	9.465	8.442	8.045	7.845	7.696	7.696
Arbeidsparticipatie	571	644	622	634	646	646
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	940	1.029	1.003	1.003	1.003	1.003
Maatwerkdienstverlening 18+	4.963	4.275	4.314	4.391	4.467	4.467
Maatwerkdienstverlening 18-	6.810	6.272	6.374	6.374	6.374	6.374
Geëscaleerde zorg 18+	51	77	41	41	41	41
Geëscaleerde zorg 18-	622	592	617	617	617	617
Volksgesondheid	0	270	272	272	272	272
Totaal lasten	43.846	43.242	40.807	40.994	41.130	41.240
Totaal programma 2 Sociaal Domein	35.967	36.582	35.197	35.310	35.447	35.558

Toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven 2021 en 2022 en volgende jaren.

Bestuur

Voor zowel de Leader-projecten als de Regiodeal zijn budgetten beschikbaar gesteld ten laste van de algemene reserve. Het restant van deze beschikbaar gestelde budgetten (respectievelijk € 131.000 en € 231.000) worden jaarlijks opnieuw opgevoerd. Hierdoor zijn deze budgetten in de begroting van 2021 eenmalig hoger.

Andere budgetten laten vanaf 2022 juist een stijging zien. Door de leeftijd van het huidige college hoeven we in 2021 minder te doteren aan de voorziening voor wachtgeld- en pensioenverplichtingen. In 2022 vinden weer gemeentelijke verkiezingen plaats, waardoor de dotatie wellicht weer structureel hoger wordt (€ 100.000). Vanaf de begroting 2022 zijn structureel gelden opgenomen voor de Wet Open Overheid (€ 104.000), een hogere bijdrage voor de uitbreiding van de scope van de GGU (€ 16.000), extra budget voor formatie-uitbreiding voor de griffie (€ 40.000) en hogere doorbelaste loonkosten als gevolg van de inzet voor de thematafels (€ 50.000). Daarnaast is in 2022 eenmalig extra budget als gevolg van de verkiezingen (stemwijzer, integriteitsonderzoeken, opleidingskosten nieuwe raadsleden en dergelijke, € 35.000) opgenomen. Dit laatste verklaart de daling vanaf 2023.

Crisisbeheersing en brandweer

De lichte fluctuatie in de geraamde lasten heeft betrekking op de kosten van groot onderhoud voor de brandweergarage die voortvloeien uit de MOP. Deze worden gedekt uit de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen.

Openbare orde en veiligheid

In de Voorjaarsnota 2021 is voor de aanpak van de drugsproblematiek een incidenteel budget voor 2021 opgenomen voor de inzet van een jeugd-interventiemedewerker en de aanpak van hangplekken. Vanaf 2022 is structureel geld opgenomen dat wordt ingezet op programma's gericht op denormaliseren van middelengebruik en programma's gericht op informatievoorziening/bewustwording. Voorbeelden hiervan zijn het les-pakket Helder op School en extra voorlichting en spreekuren vanuit HALT binnen het voortgezet onderwijs.

Onderwijshuisvesting

In de lijn met afspraken die met de schoolbesturen en de stichting TWAO in het verleden zijn gemaakt, heeft de raad in 2020 € 1.000.000 beschikbaar gesteld voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen in de Aaltense schoolgebouwen. Dit geld is alleen bestemd voor schoolgebouwen die niet worden bekostigd vanuit de reguliere zorgplicht die de gemeente wettelijk heeft ten aanzien van de schoolgebouwen. In 2020 zijn hiervoor nog geen uitgaven gedaan, waardoor het hele budget beschikbaar is voor 2021 (en eventueel komende jaren).

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Het onderwijsachterstandenbeleid is een budgettair neutrale regeling die loopt van 2019 tot en met 2022 en die wij hebben doorgetrokken vanaf 2023. De reguliere gelden voor 2021 zijn € 325.000, daarnaast zijn de overgebleven rijks gelden uit 2019/2020 (€ 141.000) beschikbaar voor de komende jaren. Dit verklaart zowel de hogere lasten als de hogere baten in 2021.

De leerplicht is op dit moment nog lokaal belegd, wat leidt tot kwetsbaarheden in de bedrijfsvoering, verminderde dienstverlening aan inwoners en afstemmingsproblemen in de doorgaande ontwikkelingslijn van kinderen en jongeren. Om de kwaliteit op het vereiste niveau te krijgen heeft het college besloten om op alle taakgebieden deel te nemen aan de regionale samenwerking leerplicht Achterhoek. Dit vraagt een extra budget van € 24.000 met ingang van 2022.

Sportbeleid en activering

De hogere baten en lasten in 2021 hebben betrekking op de uitvoering van het lokaal sportakkoord, waarvoor we € 40.000 aan rijks gelden hebben ontvangen. Daarnaast hebben we in 2021 onze bijdrage van € 30.000 in cofinanciering voor een LEADER bijdrage voor de pumtrackbaan van Sportpark Zuid uitbetaald.

Cultuurpresentatie, -productie en -participatie

Het lagere budget vanaf 2022 komt doordat in 2021 nog extra budget vanuit de coronagelden beschikbaar is.

Cultureel erfgoed

De uitvoering van de Kerkenvisie die wij samen met de gemeenten Winterswijk en Oost Gelre uitvoeren loopt nog door in 2021. Wij zijn penvoerder, waardoor wij zowel aan de baten- (€ 30.000) als aan de lastenkant (€ 40.000) een budget moeten verantwoorden. Per saldo lagere lasten in 2022 van € 10.000.

Media

De plannen om de lokale omroep te ontwikkelen tot streekomroep om zo aan de wettelijke eisen die gesteld worden te voldoen, zijn in volle gang. Het college heeft in juli 2021 besloten een extra subsidie van € 19.500 voor 3 jaar (2022-2024) beschikbaar te stellen voor deze nieuwe streekomroep.

Samenkracht en burgerparticipatie

In 2021 zit zowel aan de baten- als aan de lastenkant een budget voor de kindertoeslagenaffaire ter hoogte van € 13.000. Dit verklaart volledig de daling aan de batenkant.

Aan de lastenkant worden de restant budgetten voor het Naoberfonds en het plan Talent jaarlijks opnieuw opgevoerd. Hiervoor is in 2021 € 210.000 opgenomen. Daarnaast hebben we in de Najaarsnota 2020 € 30.000 doorgeschoven naar 2021 om te kunnen investeren in de uitbreiding van de POH jeugd en is een deel van het transformatiebudget (zie wijkteams) hier ingezet voor de Nota Sociaal Domein. Tegenover deze hogere budgetten in 2021 staat het extra werkbudget voor het sociaal domein (€ 27.000) dat vanaf 2022 wordt gebudgetteerd en het extra geld dat we vanaf 2021 van het Rijk ontvangen voor het anti-discriminatiebeleid (€ 10.000). Deze moet voor 2021 nog in de Najaarsnota meegenomen worden.

Wijkteams

Het budget voor pilots om de transformatie gedachte vorm te geven, is in 2021 voor € 25.000 gebruikt voor de Nota Sociaal Domein die onder Samenkracht en burgerparticipatie is verantwoord.

Inkomensregelingen

De sterke daling in 2022 aan zowel de baten- als de lastenkant heeft te maken met de specifieke uitkering in 2021 voor de financiering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO) in verband met COVID-19 (€ 1.084.000). Hier staat een verhoging van de verwachte BUIG-gelden in 2022 van € 275.000 tegenover.

Aan de lastenkant staan de jaarlijks met ongeveer twee ton stijgende uitvoeringslasten van Laborijn (2022 € 1.906.000), die zijn opgenomen conform de begroting van Laborijn. Zoals hiervoor in de doelstellingen reeds is aangegeven, heeft Laborijn de opdracht gekregen om met een plan te komen om deze stijging van de uitvoeringslasten te beperken. In 2021 is nog een eenmalig budget voor de TONK opgenomen ter hoogte van € 81.000.

Begeleide participatie

De maatregelen van het transformatieplan zorgen voor een extra gebudgetteerde daling van de lasten voor Wmo begeleiding in 2022 van € 455.000 ten opzichte van 2021.

In dit taakveld valt ook het van het Rijk ontvangen budget voor de SW dat één op één wordt doorbetaald aan Laborijn. Uit de Meicirculaire 2021 blijkt dat wij een groter aandeel uit het macrobudget krijgen. Dit is in de cijfers vanaf 2022 reeds verwerkt (€ 6.029.000), maar het budget voor 2021 moet nog op niveau worden gebracht (nu nog € 6.026.000, volgens meicirculaire € 6.249.000). Hierdoor blijft het budget nu nagenoeg gelijk ten opzichte van 2021. In de loop van de jaren laat dit budget een daling zien als gevolg van een lager bedrag per SW-medewerker en een daling van het SW-bestand.

Arbeidsparticipatie

Het van het Rijk ontvangen re-integratiebudget laat een kleine jaarlijkse stijging zien en wordt één op één doorbetaald aan Laborijn. Het in 2021 extra ontvangen coronabudget hebben we ook doorbetaald.

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

De maatregelen van het transformatieplan zorgen voor een extra gebudgetteerde daling van de lasten in 2022 met € 50.000 ten opzichte van 2021. Aan het uitvoeren van de hulpmiddelen in eigen beheer worden in de praktijk meer uren besteed dan we in 2021 hadden ingeschat. Hierdoor belasten we nu € 20.000 aan loonkosten meer door.

Maatwerkdienstverlening/geëscaleerde zorg 18+

In dit budget voor huishoudelijke hulp is de al aanwezige jaarlijkse groei van € 75.000 in verband met de verwachte aanzuigende werking, onveranderd opgenomen. Daar staat een verlaging van het budget in 2022 tegenover, omdat we in 2021 coronagelden voor kwetsbare groepen hebben gekregen en voor het laatste jaar nog een bijdrage van het Rijk voor de aanpak van dak- en thuisloosheid.

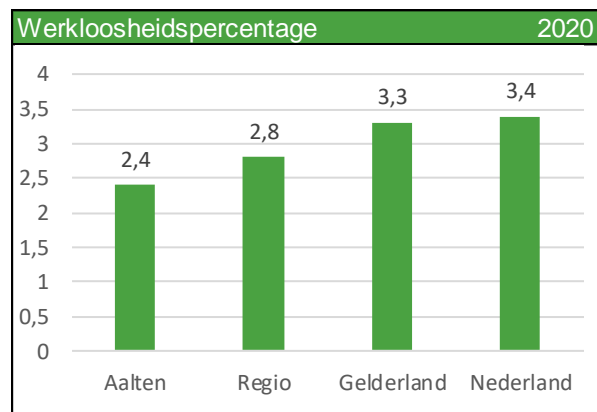
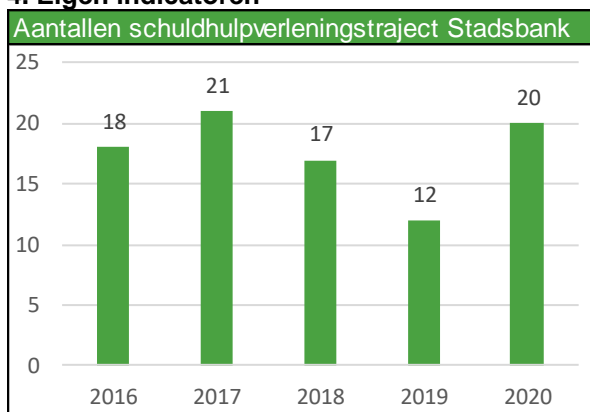
Maatwerkdienstverlening/geëscaleerde zorg 18-

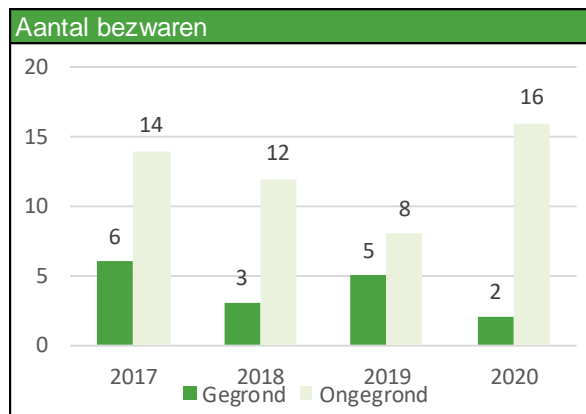
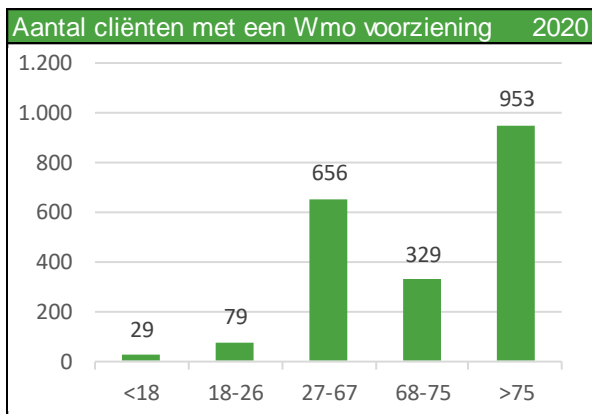
Op de geraamde lasten voor jeugdzorg (Centric) zit een prijsindexatie van 1,5% wat een stijging van ruim € 100.000 veroorzaakt.

Volksgezondheid

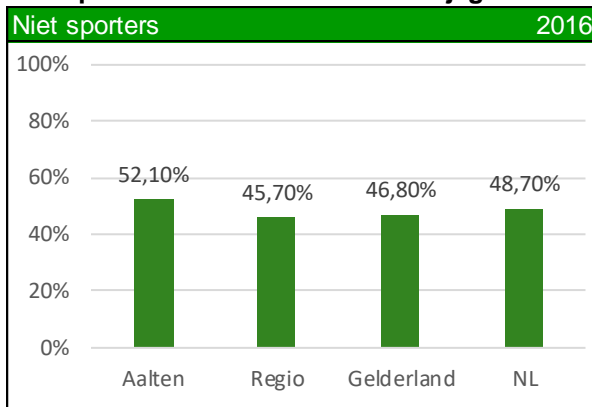
Tot en met 2020 werd onze inwonersbijdrage aan de GGD onder de maatwerkdienstverlening verantwoord. Dit was niet het juiste taakveld, daarom zijn de budgetten nu overgezet naar Volksgezondheid.

4. Eigen indicatoren

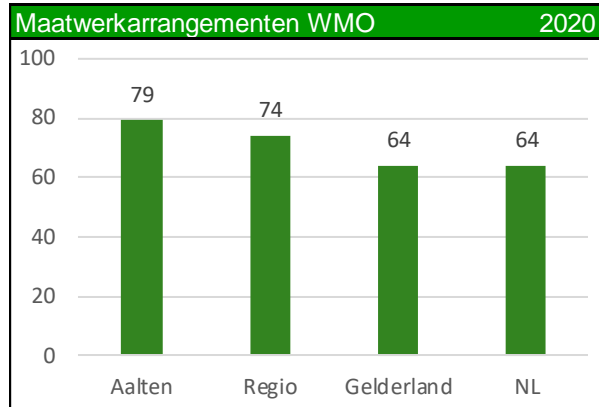

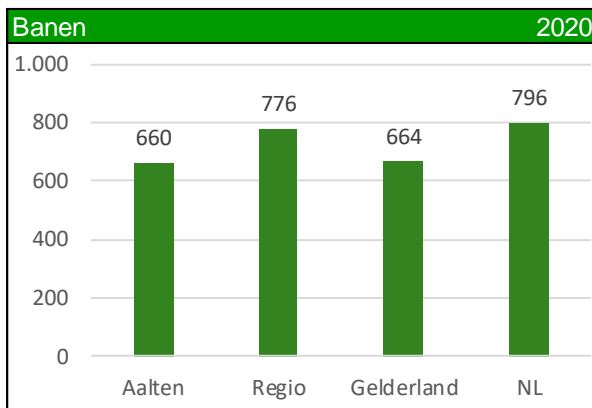
5. Verplichte indicatoren waarstaatjegemeente.nl

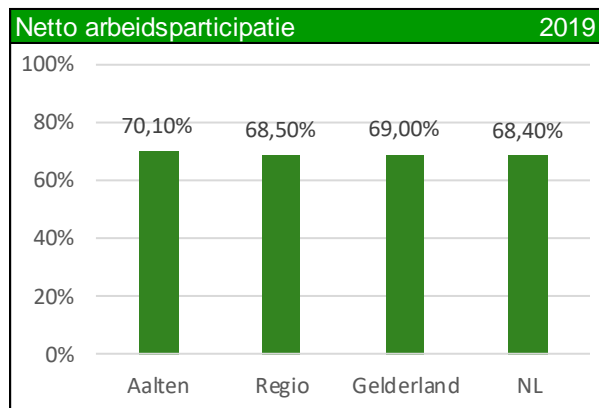
Het percentage inwoners ≥ 19 jaar dat niet wekelijks sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners ≥ 19 jaar. (Bron: Gezondheidsenquête CBS en RIVM)

Het aantal personen met een maatwerkarrangement per 1.000 inwoners. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. (Bron: CBS)

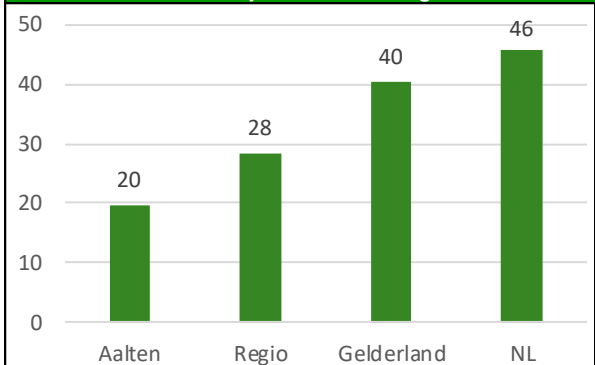
Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. (Bron: LISA)

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking. (Bron: CBS)

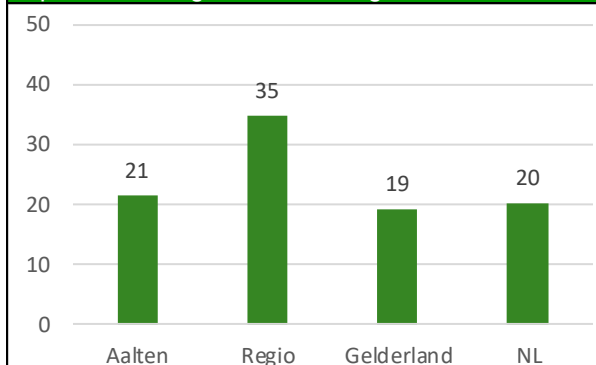

Personen met een bijstandsuitkering 2020

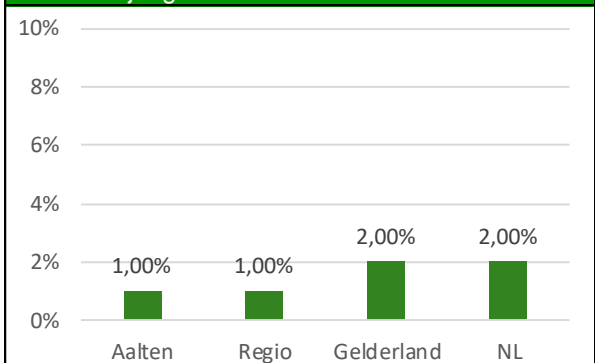
Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners. (Bron: CBS)

Lopende re-integratievoorzieningen 2020

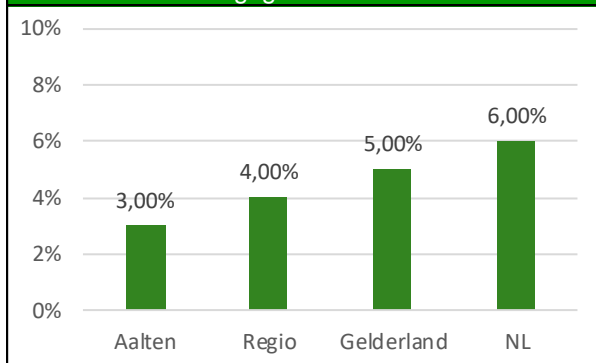
Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar. (Bron: CBS)

Werkloze jongeren 2019

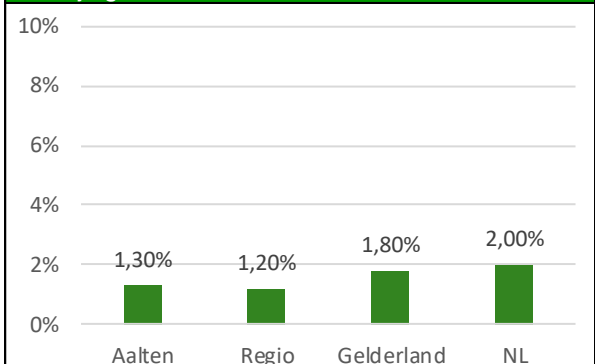
Het percentage werkloze jongeren 16-22 jaar. (Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel)

Kinderen in uitkeringsgezinnen 2019

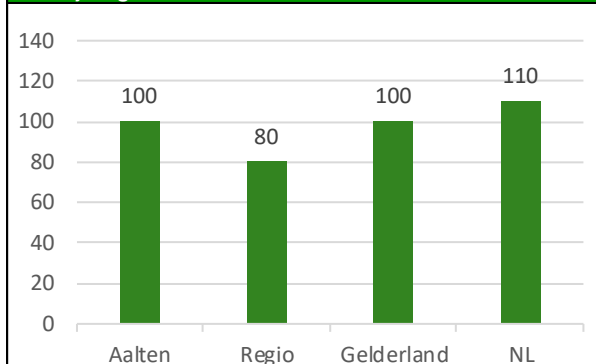
Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. (Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel)

Voortijdige schoolverlaters 2020

Het % van het totaal aantal leerlingen in de leeftijd 12-23 jaar dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. (Bron: DUO)

Verwijzingen Halt 2020

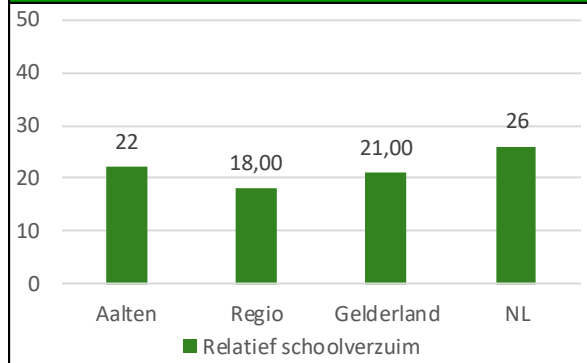
Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar. De verwijzingen betreffen de verwijzingen van jongeren door: politie, een bijzondere opsporings-ambtenaar of via de officier van justitie. (Bron: Bureau Halt)

Absoluut schoolverzuim 2017

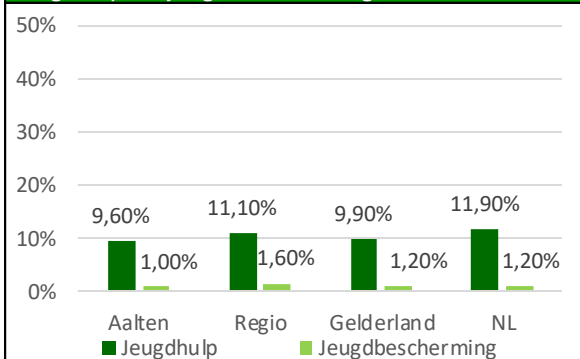
- Absoluut verzuim: Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen in de leeftijd 5-18 jaar. (Bron: Ingrado)

Relatief schoolverzuim 2019

- Relatief verzuim: Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen in de leeftijd 5-18 jaar. (Bron: Ingrado)

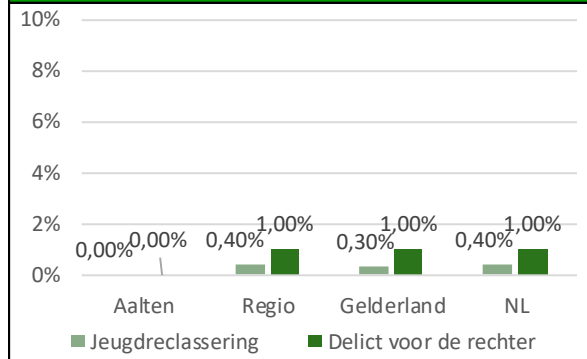
Jeugdhulp en jeugdbescherming 2020

- Jeugdhulp: Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.

- Jeugdbescherming: Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. (Bron: CBS)

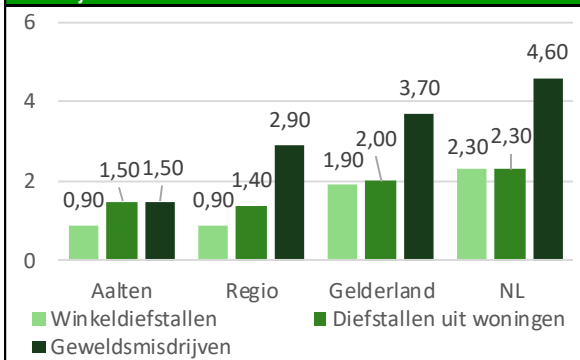
Jeugdreclassering en delicten 2020

- Jongeren met jeugdreclassering: Het percentage jongeren 12-23 jaar met een jeugdreclasseringsmaatregel t.o.v. alle jongeren 12-23 jaar. (Bron: CBS)

- Jongeren met een delict voor de rechter: Het percentage jongeren 12-21 jaar dat met een delict voor de rechter is verschenen. (Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel)

Misdrijven 2020

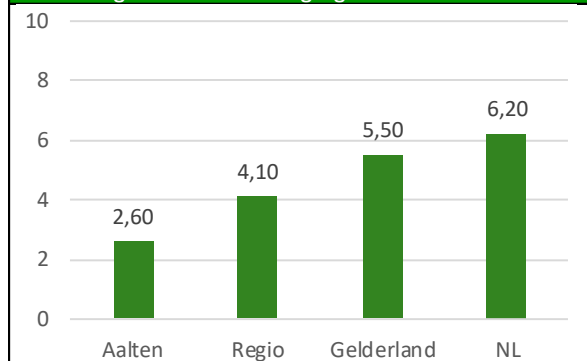

- Winkeldiefstallen: Het aantal geregistreerde winkeldiefstallen, per 1.000 inwoners.

- Diefstallen uit woning: Het aantal geregistreerde woningdiefstallen, per 1.000 inwoners.

- Geweldsmisdrijven: Het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en lichamelijk letsel door schuld. (Bron: CBS)

Vernielingen en beschadigingen 2020

Het aantal geregistreerde vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte, per 1.000 inwoners. (Bron: CBS)

Windmolens Aaltense Goor door Marlou Klein Gunnewiek

Bedrijfsvoering

Programma 3

Programma 3 Bedrijfsvoering

Afdelingshoofd: J.J. Storm van 's Gravesande
Programmamanager: D.J. den Hengst

1. Ontwikkelingen binnen dit programma

Dienstverlening

Burgers en ondernemers hebben een steeds grotere informatiebehoefte. De gemeente biedt daarom haar klanten één centraal punt waar zij terecht kunnen met al hun vragen en verzoeken: het Klant Contact Centrum (KCC). Het KCC is het aanspreekpunt en daarmee ook het visitekaartje van de gemeente Aalten. In de huidige tijd is online aanwezigheid en digitale bereikbaarheid een must. Door de coronacrisis is dit nog eens benadrukt. We streven naar meer dienstverlening via de website. We willen burgers via de website van informatie voorzien en mogelijkheden geven om zaken via de website aan te vragen en te regelen. Dat kan ook via Twitter en Facebook. Zelf zaken regelen en aanvragen kan met e-formulieren, waarbij gegevens automatisch worden doorgestuurd. Uiteraard blijven de vertrouwde kanalen zoals telefoon en persoonlijk contact aan de balie voor onze inwoners die digitaal minder vaardig zijn, gewoon beschikbaar. Alle gemeentelijke dienstverleningskanalen (telefoon, balie, website, post en e-mail) zijn geïntegreerd in één omgeving. Ieder onderwerp of aanvraag wordt bij elkaar gehouden in één zaakdossier. De dienstverlening is vastgelegd in een dienstverleningsconcept. Een actualisering daarvan wordt in het najaar van 2021 als project opgestart.

Nieuwe website

De kijk op (overheid) websites is de laatste jaren veranderd. Het 'Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid' overheid voorziet in specifieke voorschriften met betrekking tot de toegankelijkheid van websites. Daarnaast wordt in het kader van optimalisering dienstverlening de digitale dienstverlening naar een hoger niveau getild. Conclusie is dat onze huidige website niet meer voldoet aan de eisen van deze tijd, omdat:

- De site niet responsive is.

Dat wil zeggen dat de weergave van de site zich niet automatisch aanpast aan de verschillende schermen van bijvoorbeeld smartphones en tablets. Vooral voor de smartphone gebruikers is het haast onmogelijk om onze site te bezoeken. Gezien de snelle ontwikkelingen op dit gebied kunnen we hier niet meer omheen.

- De site niet voldoende toegankelijk is.

Veel gebruikers van een website willen zo snel mogelijk vinden waarvoor ze naar de website komen: een uittreksel aanvragen, een verhuizing doorgeven of informatie vinden over andere producten en diensten. Daarom richten steeds meer gemeenten de website in volgens het toptaken-principe; de website zodanig inrichten dat de gebruiker zo goed mogelijk geholpen wordt bij het vinden van het antwoord op zijn vraag. Kijkend naar toptaken betekent dit ook dat de meest gevraagde producten en diensten op onze homepage te vinden zijn. Om onze digitale dienstverlening te verbeteren is dit noodzakelijk. Op onze huidige website moeten burgers vaak te veel zoeken. Bijkomend voordeel is dat, als de website optimaal functioneert, de telefonische dienstverlening wordt ontlast.

Naast deze technische noodzaak speelt binnen de gemeente Aalten de wens om de website doelmatiger in te zetten. Zo dient het beheer eenvoudiger te worden en is de wens om de inhoud beter neer te zetten en beter doorzoekbaar te maken. Op die manier is de site dienstverlenend naar de burger. In 2022 gaan we met het projectteam de website en intranet dat met elkaar verweven is vernieuwen.

E-diensten – digitale aanvragen

Zelf zaken regelen en aanvragen wordt steeds eenvoudiger: aan beschrijvingen van producten en diensten van de gemeente is in voorkomende gevallen een digitaal in te vullen meldings- of aanvraagformulier toegevoegd. Via de website kunnen inwoners 24/7 een afspraak met de gemeente plannen. Natuurlijk blijft het mogelijk telefonisch een afspraak te maken.

Met de komst van de nieuwe e-diensten wordt de digitale aanvraag voor de burger makkelijker. Het systeem denkt namelijk met ze mee, waardoor er minder foutieve aanvragen binnen komen. En dat maakt het voor ons efficiënter/eenvoudiger. Daarnaast worden meer producten aangeboden met de nieuwe e-diensten. De burger kan dus nog meer van huis uit regelen. Onderzocht wordt de mogelijkheid om voor het verlengen van een rijbewijs of het aanvragen van een paspoort of ID-kaart slechts eenmaal langs te hoeven komen op het gemeentekantoor. Ook kunnen geboorte- en overlijdensaangiften op termijn volledig digitaal verlopen. Per begin 2022 hebben we de eerste e-diensten die digitaal aangeboden kunnen worden, online beschikbaar.

Gemeenteraadsverkiezingen 2022

Nog een goed half jaar en dan zijn de verkiezingen voor de nieuwe raad. Woensdag 16 maart 2022 is de dag dat de kiezers de kans krijgen om hun volksvertegenwoordigers voor de komende vier jaar te benoemen. Een spannende en zeker ook een drukke tijd breekt aan voor alle partijen. Ook de ambtelijke organisatie is met de voorbereidingen gestart.

Datalab GO

In 2021 is Aalten in regionaal verband gestart met deelname aan Datalab GO. Dat jaar is en wordt grotendeels besteed aan het neerzetten van de organisatie, samenstellen van het team en het uitwerken van enkele data-producten voor prioritaire thema's als de impact van Covid per gemeente, ondermijning, etcetera. Aanvang 2022 moet Datalab GO een 'jongvolwassen' stadium bereiken. De organisatie staat dan geheel en is in de loop van dat jaar in staat steeds complexere vraagstukken te beantwoorden. De in 2021 gebruikte databronnen (open data en CBS data tot op wijkniveau) worden aangevuld met data die direct van de gemeenten wordt verkregen. Datalab GO wordt actiever gepromoot binnen de aangesloten gemeenten om meer de verbinding te zoeken met de lokale beleidsmedewerkers en datagedreven werken een vaste plek te geven.

Informatiearchitectuur

De gemeentelijk informatiearchitectuur wordt in 2022 uitgebouwd naar de informatiearchitectuur van de Common Ground. Met Common Ground willen gemeenten de informatievoorziening eenvoudiger, sneller en slimmer inrichten. In de kern gaat het daarbij om een hervorming van de gemeentelijke informatievoorziening door op een andere manier om te gaan met gegevens. Zo koppelen we data los van werkprocessen en applicaties. De nieuwe manier van omgaan met gegevens betekent dat softwareleveranciers hun applicaties daarop moeten aanpassen. Dit gaat vanaf 2022 plaatsvinden.

Omgevingswet

De beoogde inwerkingtreding van de Omgevingswet is met een half jaar uitgesteld naar 1 juli 2022. Dit geeft het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen en uitvoeringsorganisaties meer ruimte om de implementatie van de wetgeving zorgvuldig af te ronden. De periode tot 1 juli 2022 wordt benut om de systemen en werkprocessen om te bouwen naar de regels van de Omgevingswet.

Hybride werkomgeving en cloud

Hoewel de toekomst nog onzeker is, verwachten we dat de post-Covid-19 periode in 2022 nog voortduurt. Dit betekent dat plaatsonafhankelijk werken bij de meeste medewerkers een blijvende situatie gaat worden. De vergaderlocaties in de gemeentelijke gebouwen zijn zodanig ingericht dat de vergaderingen via een "hybride" vorm (onafhankelijk van plaats) kan plaatsvinden. Een werkgroep "na corona" is bezig met de gevolgen en veranderingen van de post-Covid-19 periode rond huisvesting, werkplekken en de beleidsregels rond thuiswerken/op locatie werken. In 2022 wordt dit uitgewerkt. Hierdoor zijn in 2022 veel ontwikkelingen die het hybride werken gaan ondersteunen, zoals het verregaande gebruik van pakketten van Microsoft, maar ook de automatische inrichting en uitrol van laptops en andere apparatuur. Ook gaat in 2022 de uitbreiding van de digitale handtekening in veel softwarepakketten plaatsvinden.

Een volgende groep applicaties wordt door de leverancier vanuit de cloud benaderd. In 2022 verwachten we dat ons distributiesysteem van al onze kerndata en ons financiële systeem naar de cloud wordt verhuisd. Daarnaast vinden de voorbereidingen plaats om een aantal Centric applicaties van het sociaal domein te verplaatsen naar de cloud. De firma Centric heeft namelijk aangekondigd dit in 2023 te realiseren.

Informatieveiligheid

Vanaf 1 januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht. Hiermee is één gezamenlijk normenkader voor informatiebeveiliging binnen de gehele overheid ontstaan. Helder, actueel en veilig. De BIO stuurt op verantwoordelijkheden en risicomanagement binnen de eigen organisatie. 2022 staat in het teken van het cyclisch inrichten van de privacybescherming (Plan, Do, Check, Act) en de organisatie brede informatieveiligheid- en privacy bewustwording. Eén van de highlights binnen bovengenoemde baseline is de versterking van de bewustwording van informatieveiligheid en privacy onder de medewerkers. Op structurele basis worden de medewerkers getraind en getest op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. Dit vindt deels plaats via te volgen digitale cursussen en steekproeven. Zo wordt informatieveiligheid en privacy een vast onderdeel van onze dagelijkse praktijk.

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college van B&W is verantwoordelijk voor de rechtmatigheid binnen onze gemeente. In de huidige situatie vormt de accountant hier een oordeel over en brengt hier verslag over uit. Vanaf het verslagjaar 2022 moet het college deze rechtmatigheidsverantwoording zelf opstellen en opnemen in de jaarrekening. Hiermee legt ze verantwoording af over de naleving van de regels voor het financiële reilen en zeilen in de organisatie. Omdat de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel wordt van de jaarrekening, controleert de accountant straks of deze verantwoording, net als de rest van de jaarrekening getrouw is.

Door middel van deze rechtmatigheidsverantwoording verklaart het college dat zij rechtmatig heeft gehandeld. Dit bestaat uit de volgende drie deelaspecten:

1. Het begrotingscriterium: vaststellen of sprake is van overschrijdingen van de geautoriseerde begroting na begrotingswijzigingen in het boekjaar, zo ja of ze passen binnen het gemeentelijk beleid en of ze met reden zijn toegelicht in de jaarrekening. Alleen onrechtmatige overschrijdingen worden vermeld;
2. Het voorwaardencriterium: vaststellen of alle financiële beheershandelingen voldoen aan de voorwaarden zoals die zijn gesteld in wet- en regelgeving;
3. Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O): vaststellen of voldoende waarborgen zijn genomen om misbruik en oneigenlijk gebruik van de gemeentelijke regelingen te voorkomen.

Om dit vast te kunnen stellen is binnen de gemeentelijke organisatie een duidelijke grondslag nodig. Het intern controleplan is hierbij de basis waarin we hebben vastgelegd hoe we de naleving van de regels gaan controleren.

De Wet Open Overheid

Deze wet vervangt de Wet Openbaarheid van Bestuur en heeft als doel het verbeteren van de transparantie van de overheid. Uitgangspunt is dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, ontsloten en goed te archiveren is. De wet verplicht overheden zoveel mogelijk informatie in onderstaande 11 informatiecategorieën in een vroegtijdig stadium actief openbaar te maken en te publiceren via een digitaal platform.

• Wet- en regelgeving	• Bestuursstukken	• Onderzoeken	• Stukken van adviescolleges
• Organisatiegegevens	• Convenanten	• Beschikkingen	• Jaarplannen en -verslagen
• Raadsstukken	• Wob/Woo-verzoeken	• Klachten	

Dit gaat gepaard met de verplichting om de informatiehuishouding op orde te brengen en informatie duurzaam toegankelijk te maken. Het tijdstip waarop de wet inwerking treedt is nog niet geheel duidelijk. Dit varieert van medio 2022 naar begin 2023. De invoering heeft echter een aanzienlijke impact op de organisatie. Dit is ook de reden waarop nu reeds wordt gestart met de inventarisatie van de uit te voeren werkzaamheden.

2. Welke concrete doelstellingen zijn er?

Thema	Doelstelling	Actie 2022
1 Vernieuwen Website	Er is een projectteam samengesteld die aan de slag gaat met de vernieuwing van de website en intranet.	December 2022 - Vernieuwing website en intranet gereed.
2 Uitbreiding e-diensten – digitale aanvragen	Het aanbod van e-diensten wordt uitgebreid, zodat daarmee de digitale dienstverlening vergroot wordt.	Maart 2022 - Uitbreiding van beschikbare e-diensten.
3 Informatieveiligheid en Privacy Wet	Voldoen aan BIO en privacywetgeving en de vereiste accountability.	December 2022 - Cyclisch inrichten van de privacybescherming (Plan, Do, Check, Act) en de organisatie brede informatieveiligheid- en privacy bewustwording. December 2022 - Organisatiebrede bewustwording stimuleren, onder andere door medewerkers te trainen en testen op informatiebeveiliging en privacy.
4 Invoeren van Samenhangende objectenregistratie	Het samenbrengen van de basisregistraties WOZ, BAG, Kadaster en BGT op het gebied van data en kaartmateriaal zodat één samenhangende registratie ontstaat.	December 2022 - Met de aanschaf van de nieuwe BAG-applicatie iObjecten is de eerste stap gezet naar de Samenhangende objectenregistratie. In de komende tijd worden daaraan de andere registraties toegevoegd.
5 Omzetting en vulling softwarepakketten Omgevingswet	De Omgevingswet gaat in per 01-07-2022. Dit betekent dat de softwarepakketten van vergunningsverlening dan verplicht zijn aansluiten op het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet en moeten voldoen aan de eisen van de Omgevingswet.	Juli 2022 - Aanvragen van evenementen, drank/horeca en de APV makkelijk te verwerken in de software van de Omgevingswet (als onderdeel van de fysieke leefomgeving). Juli 2022 - Verwerken van omgevingsvergunningen conform de Omgevingswet. Juli 2022 - Wetregels omzetten naar eenvoudige vraagbomen, gekoppeld aan de pakketten van de Omgevingswet.

3. Overzicht middelen per taakveld

Dit programma is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Programma 3 Bedrijfsvoering	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Baten						
Burgerzaken	-257	-274	-234	-219	-244	-244
Beheer overige gebouwen en gronden	-421	-327	-255	-255	-255	-255
Overhead	-367	-105	-125	-125	-125	-125
Treasury	-672	-628	-545	-528	-511	-494
OZB woningen	-3.235	-3.476	-3.547	-3.638	-3.638	-3.638
OZB niet-woningen	-1.515	-1.649	-1.668	-1.712	-1.712	-1.712
Belastingen overig	-227	-245	-251	-251	-251	-251
Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	-46.143	-45.808	-46.559	-45.568	-45.164	-45.022
Overige baten en lasten	-248	-821	0	-1.086	-1.585	-1.897
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-1.577	-4.195	-653	-464	-766	-703
Resultaat van de rekening van baten & lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	-54.662	-57.528	-53.837	-53.846	-54.251	-54.341
Lasten						
Burgerzaken	567	714	565	591	585	585
Beheer overige gebouwen en gronden	628	702	518	496	677	497
Overhead	8.374	8.370	7.859	7.906	7.877	7.937
Treasury	254	211	196	196	186	194
OZB woningen	209	209	186	186	186	186
OZB niet-woningen	122	122	130	130	130	130
Belastingen overig	139	118	124	124	124	124
Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	5	5	505	155	155	155
Overige baten en lasten	183	482	1.104	1.088	1.076	850
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	10	10	10	10	10
Mutaties reserves	1.245	560	600	620	640	663
Resultaat van de rekening van baten & lasten	421	0	0	0	0	0
Totaal lasten	12.147	11.503	11.797	11.502	11.646	11.331
Totaal programma 3 Bedrijfsvoering	-42.515	-46.025	-42.040	-42.344	-42.605	-43.010

Toelichting op de verschillen tussen de jaarschijven 2021 en 2022 en volgende jaren

Burgerzaken

In de algemene uitkering hebben we € 93.000 extra budget ontvangen voor de extra kosten in verband met corona voor het organiseren van de verkiezingen Tweede Kamer in 2021. En als gevolg van een dalende vraag naar met name rijbewijzen nemen zowel de baten als de lasten af. De formatie is hier al op aangepast.

Beheer overige gebouwen en gronden

De fluctuatie in de geraamde lasten heeft betrekking op de onderhoudskosten voor de gebouwen die voortvloeien uit de MOP. Deze worden gedekt uit de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen.

Overhead

Op dit taakveld worden alle baten en lasten verantwoord die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces, zoals huisvesting, informatievoorziening, bestuursondersteuning en facilitaire zaken.

De jaarlijkse fluctuatie in de lasten wordt grotendeels veroorzaakt door de geraamde kosten van groot onderhoud voor de twee locaties van het gemeentehuis en de werf. Deze zijn gebaseerd op het MOP en worden gedekt uit de reserve groot onderhoud gemeentelijke gebouwen.

Treasury

Gebleken is dat het dividend van de ROVA wat we daadwerkelijk ontvangen lager is dan het dividend die structureel in de begroting zat. Deze is vanaf 2022 bijgesteld op het niveau van het dividend 2020. Dit heeft een nadelig effect van € 43.000.

De rentebaten op de verstrekte geldleningen nemen af, omdat er veel versneld is en wordt afgelost. Daarentegen dalen ook de rentelasten van aangetrokken leningen als gevolg van aflossingen en aantrekken van nieuwe leningen tegen lagere rentepercentages.

OZB woningen en niet-woningen

In de begroting 2020-2023 is een jaarlijkse stijging van de OZB opbrengst van 3% opgenomen. Dit resulteert in een (cumulerende) meeropbrengst van € 135.000 per jaar. Doordat bij de voorjaarsnota 2021 het budget voor 2021 is verhoogd met € 45.000, is er nu nog een stijging in 2022 ten opzichte van 2021 van € 90.000. In de paragraaf Lokale heffingen is dit nader toegelicht.

In 2021 zijn de laatste gebruiksoppervlaktes van woningen ingemeten, voornamelijk (woon)boerderijen. Ook de resultaten van de schaduwwaardering hebben voor extra werkzaamheden gezorgd, waardoor de lasten in 2021 eenmalig hoger zijn.

Algemene Uitkering

De uitkomsten van de doorrekening van de meicirculaire 2021 vormt de basis voor de berekening van de algemene uitkering voor 2022 en de jaren daarna. Deze doorrekening veroorzaakt de diverse schommelingen in de jaren aan de batenkant.

Voor enkele belangrijke ontwikkelingen hebben we gemeend een stelpost op te nemen, deze is onder de lasten verantwoord. Dit betreft een buffer voor verwachte onderuitputting, een buffer voor zorgkosten en een tegemoetkoming in de kosten van de Jeugdzorg vanaf 2022.

Overige baten en lasten

Aan de batenkant worden op dit taakveld de negatieve saldo's gepresenteerd. Het positieve resultaat in 2022 staat aan de lastenkant. Onvoorzien maakt ook onderdeel uit van dit taakveld. In 2021 is deze volledig ingezet, in 2022 is dit bepaald op € 200.000.

In de loop van 2021 zijn diverse wijzigingen doorgevoerd op de loonbudgetten. De salariskosten worden doorbelast aan de diverse taakvelden. Deze doorbelasting wordt alleen in de primitieve raming verwerkt, bij wijzigingen in de loop van het jaar wordt het niet toegerekend maar als een sluitpost op dit taakveld opgenomen.

Mutaties reserves

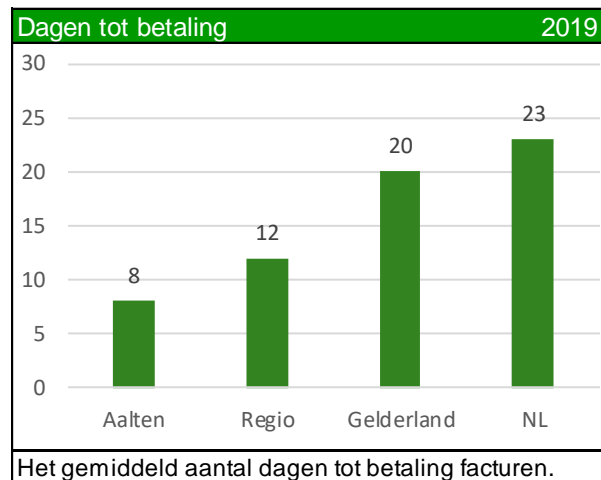
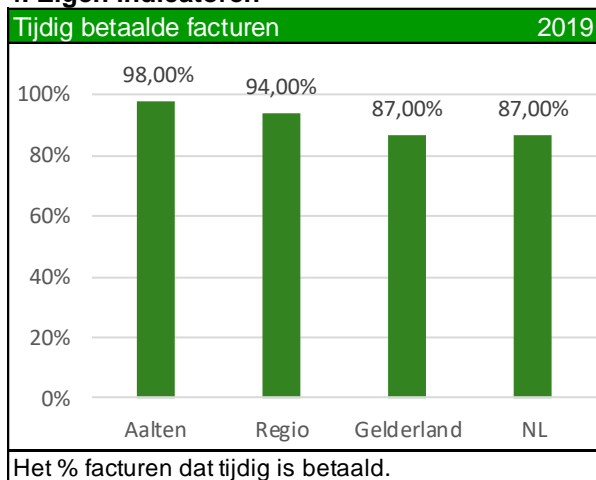
In het overzicht reserves en voorzieningen worden de mutaties 2022 en volgende jaren toegelicht.

Het grote verschil ten opzichte van 2021 komt door de onttrekkingen aan de algemene reserve en de reserve huisvesting onderwijs.

De algemene reserve wordt onder andere ingezet voor al eerder genomen besluiten zoals structuurversterking kernen, prestatieafspraken, vitaal centrum, Leader en de Regiodeal. Deze restantbudgetten worden elk jaar opnieuw op het taakveld opgevoerd en hier als onttrekking opgenomen.

Vanuit de reserve huisvesting onderwijs heeft de raad in 2020 € 1.000.000 beschikbaar gesteld voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen in de Aaltense schoolgebouwen, zie programma 2.

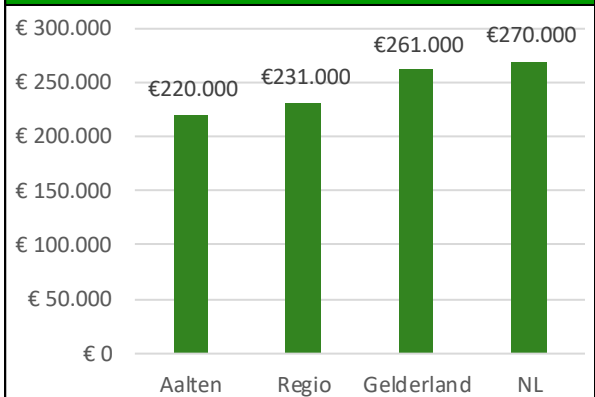
4. Eigen indicatoren

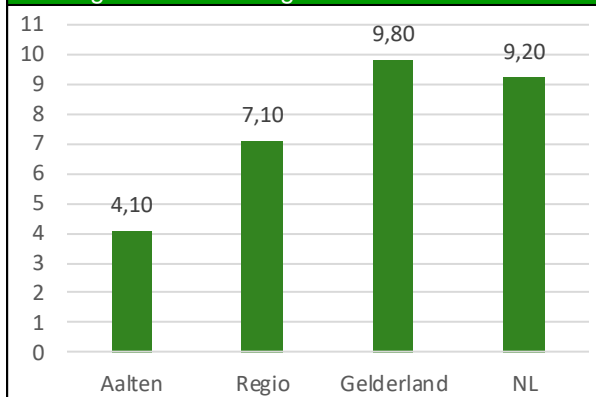
5. Verplichte indicatoren waarstaatjegemeente.nl

Gemiddelde WOZ-waarde 2020

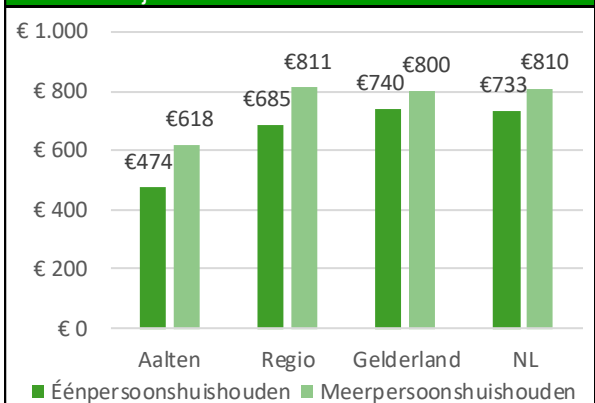
De gemiddelde WOZ-waarde van woningen. (Bron: CBS)

Nieuw gebouwde woningen 2019

Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen. (Bron: ABF)

Gemeentelijke woonlasten 2021

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden/meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. (Bron: COELO)

Gemeente
Aalten

Beek Aalten door Leonie Vriezen

Paragrafen

“Samen volop blijven inzetten voor onze burgers en bedrijven”

Een goede bedrijfsvoering, die gericht is op onze omgeving betekent beheersing van alle processen, inclusief bijsturing waar nodig. Dit is een voorwaarde om aan deze verwachtingen te voldoen en gemeentelijk beleid te realiseren. Er wordt voldaan aan alle wetgeving op het brede gemeentelijke werkkterrein, transparant verslag gedaan over de uitvoering middels de reguliere P&C (planning en control) cyclus of bij belangrijke zaken met een raadsmededeling. Bij alle externe ontwikkelingen die op een gemeente afkomen, is het niet alleen belangrijk dat Aalten een flexibele organisatie is, maar ook een vlot lerende, met voortdurend aandacht voor mogelijke verbeteringen van processen.

Naast de dynamische continuïteit van onze organisatie spelen de volgende issues:

1. Aalten na corona

Sinds maart 2020 is de wereld in de ban van de coronapandemie, mede door het vaccinatiebeleid lijkt er nu licht te zijn aan het einde van de tunnel. Als organisatie hebben wij gedurende de crisis steeds actief ingespeeld op het verloop van de pandemie door een protocol te hanteren met interne richtlijnen voor het werken onder de wisselende omstandigheden. Om de dienstverlening te waarborgen hebben wij geïnvesteerd in bandbreedte, mobiele werkplekken en voorzieningen voor thuiswerken.

In de afgelopen periode is gebleken dat het gedeeltelijk thuiswerken veel voordelen, maar ook enkele aandachtspunten heeft. Om richting te geven aan het werken binnen de organisatie in de periode na corona hebben wij een interne werkgroep ingesteld, die adviseert over de inrichting van de te verwachten hybride werkvormen.

Na aanvankelijke aarzelingen hebben veel medewerkers het thuiswerken inmiddels omarmd. Voor veel functies is het gedeeltelijk thuiswerken efficiënt gebleken. Belangrijke voordelen zijn daarnaast de afname van het woon-werkverkeer (minder milieubelasting, minder parkeerplaatsen) en de afname van het aantal benodigde kantoorwerkplekken. Daar staan de benodigde investeringen in ICT en andere voorzieningen voor thuiswerken tegenover. Aandachtspunten zijn het behoud van collegiale contacten, samenwerking en teambuilding.

We blijven zoeken naar de juiste balans en maatvoering, maar duidelijk is al wel dat meer thuiswerken blijvend zal zijn. De werkgroep Aalten na Corona blijft ons tijdens deze zoektocht adviseren over de organisatie en inrichting van de hybride werkvormen, over waarborgen voor de dienstverlening en over de gevolgen voor de kantooromgeving.

2. Heroriëntatie organisatiestructuur per 1 januari 2023

In de huidige organisatiestructuur, die dateert uit april 2019, bestaat het MT uit de secretaris/algemeen directeur en de drie afdelingshoofden. De drie afdelingen bestaan elk uit twee teams en werken ten behoeve van één programma uit de programmabegroting. De afdelingshoofden zijn hiërarchisch leidinggevende van de medewerkers van de betreffende afdeling. De teams worden vakinhoudelijk aangestuurd door een teamcoördinator, die daarnaast zelf meewerkt aan de meer complexe projecten en/of beleidsmatige dossiers.

Sinds het voorjaar van 2020 zijn de functies van afdelingshoofd van de afdeling Sociaal Domein en teamcoördinator van het team Zorg vacant. De functie van afdelingshoofd van de afdeling Sociaal Domein wordt waargenomen door de beide andere afdelingshoofden, waarbij het afdelingshoofd Ruimte leidinggeeft aan het team Organisatie en Welzijn en het afdelingshoofd Bedrijfsvoering leidinggeeft aan het team Zorg. In de vacature van teamcoördinator van het team Zorg is tijdelijk voorzien door een interimopdracht.

Eind 2020 is de organisatiestructuur geëvalueerd, waarbij besloten is de bestaande situatie voort te zetten en per 1 januari 2023 een heroriëntatie op de organisatiestructuur te laten plaatsvinden.

Daarbij is nadrukkelijk rekening gehouden met de eind 2020 geldende omstandigheden: uitdagende financiële omstandigheden, de personele wisselingen in de top van de organisatie en de effecten van de Coronamaatregelen. In de afgelopen periode is gebleken dat er, ondanks de grote inzet van alle betrokkenen, knelpunten ontstaan met betrekking tot de span of control van de leidinggeevenden en onduidelijkheden in taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot het leiding geven.

Bij een organisatie van ongeveer 200 medewerkers is de span of control van de afdelingshoofden als hiërarchisch leidinggevende (te) groot. Medewerkers hebben recht op ruime aandacht van hun leidinggevende als het gaat om de HRM-taken, zoals coaching, functionerings- en ontwikkelingsgesprekken, personeelsbeoordeling, gezondheid en lief en leed. Dat is in het belang van het goed functioneren van de organisatie. Het lukt nu niet altijd even goed om daaraan een goede invulling te geven en is op den duur niet vol te houden.

De onduidelijkheden in taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot het leiding geven hebben betrekking op de functie van de teamcoördinatoren. Hoewel zij zorgen voor de vakinhoudelijke coördinatie en aansturing van het team en bijdragen aan het leidinggeven door de afdelingshoofden zijn ze geen hiërarchisch leidinggevende, hetgeen leidt tot onduidelijkheden in de relatie medewerker – teamcoördinator – afdelingshoofd. Daarnaast is de combinatie van 50% vakinhoudelijke coördinatie en aansturing en 50% meewerken in de meer complexe projecten en beleidsmatige dossiers een kwestie van invulling, die afhankelijk is van de heersende omstandigheden en van persoonlijke keuzes en die dus logischerwijs ook nogal verschilt per team.

Vanwege de genoemde knelpunten willen wij de afgesproken heroriëntatie van de organisatiestructuur per 1 januari 2023 tijdig voorbereiden. We verwachten in het vierde kwartaal van 2021 een principe besluit hierover te nemen.

3. Krapte op de arbeidsmarkt

Er zijn al langere tijd signalen van een toenemende verkrapping van de arbeidsmarkt. In de afgelopen maanden hebben ook wij ervaren dat het moeilijker wordt vacatures in te vullen.

Gelet op de grote uitstroom wegens pensioneringen in de gemeentelijke sector verwachten wij dat deze spanning op de arbeidsmarkt in de komende jaren verder toeneemt. Dit leidt onherroepelijk tot een stijging van de loonkosten door opwaartse druk op de algemene loonontwikkeling in de cao, door druk op de salarisonderhandelingen bij de invulling van vacatures, door individueel rechtspositioneel maatwerk en door kosten van externe inhuur of andere tijdelijke oplossingen. Daarnaast leidt de krappe arbeidsmarkt tot risico's met betrekking tot de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening aan de inwoners en de gemeenteraad en de tijdige oplevering van producten. Dit is met name het geval als we concessies moeten doen met betrekking tot de kwaliteit bij de invulling van vacatures en als vacatures langer open staan of niet ingevuld kunnen worden.

4. Ontwikkelingstraject organisatie

Zoals al aangekondigd in de programmabegroting 2021 loopt er momenteel een ontwikkelingstraject binnen de organisatie gericht op een professionele cultuur. Medewerkers worden getraind op de verdere ontwikkeling van een professionele cultuur binnen de organisatie en het geven en ontvangen van feedback. Dit ontwikkelingstraject wordt benut om de kernwaarden van de organisatie en de nieuwe beoordelingsmethodiek met 360 graden feedback te lanceren.

Het ontwikkelingstraject krijgt door de coronamaatregelen een langere doorlooptijd dan voorzien. Bepaalde activiteiten kunnen nu eenmaal moeilijk online worden gehouden.

5. Vitaliteit en wendbaarheid

Ondanks gerichte maatregelen is de leeftijdsopbouw binnen de gemeentelijke organisatie nog steeds minder gunstig. De beide generatiepacten en het speerpunt verjonging als hoogste prioriteit binnen het werving- en selectiebeleid hebben niet kunnen voorkomen dat de gemiddelde leeftijd eind vorig jaar 49,67 jaar was. Dat is ruim boven de gemiddelde leeftijd in de toch al vergrijzende gemeentelijke sector. De verklaring hiervoor ligt in de bovengemiddeld lange duur van de dienstverbanden.

Het ziekteverzuim lag in 2020 weer onder het landelijk gemiddelde, maar we kenden uitschieters in de jaren 2018 en 2019.

Deze kenmerken van de organisatie zijn voor het MT een aandachtspunt. Hoe houden we onze organisatie gezond, vitaal en wendbaar?

In de CAO Gemeenten 2019-2020 is afgesproken dat alle gemeentelijke werkgevers vitaliteitsbeleid moeten hebben. In de komende CAO (vanaf 1 januari 2021) wordt dit verder uitgewerkt, maar de onderhandelingen over deze CAO liggen al geruime tijd stil.

In ons gemeentelijk HRM-beleid blijven we bij de invulling van vacatures sterk inzetten op verjonging.

We maken vacatures geschikt voor jongeren door (tijdelijk) te schuiven met werkzaamheden en door jongeren zelf verder op te leiden.

6. Visie op gezondheid

In lijn met de ontwikkeling van de algemene visie van de gemeente Aalten op de publieke gezondheid is de visie op gezondheid van de gemeente als werkgever van de gemeentelijke organisatie in ontwikkeling.

Als werkgever willen we primair uitgaan van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van de medewerkers, maar we hebben uit betrokkenheid met de medewerkers en om uitval te voorkomen tegelijkertijd specifiek aandacht voor medewerkers die een verhoogd risico hebben op gezondheidsproblemen. De waarde van preventie en positieve gezondheid staat centraal.

De rol van de werkgever is om medewerkers te ondersteunen en te stimuleren bij het maken van gezonde keuzes. Dat doen we door een omgeving te creëren waarin het makkelijker is om aan een gezonde leefstijl te werken. We zorgen voor gezonde werkomstandigheden. We hebben nadrukkelijk aandacht voor invloeden uit de privé omgeving van de medewerker en stimuleren gezonde verhoudingen en een gezonde balans.

We willen onze visie op gezondheid voor de komende jaren in nauw overleg met de OR verder uitwerken.

7. Integriteit

In de paragraaf Bedrijfsvoering van de programmabegroting 2021 is opgenomen dat de gemeente Aalten in 2021 wil overgaan tot een herijking van het beleid met betrekking tot bestuurlijke en ambtelijke integriteit. Op grond van zijn wettelijke taak om de bestuurlijke integriteit van de gemeente te bevorderen, heeft de burgemeester een stuurgroep integriteit ingesteld om invulling te geven aan deze opdracht. Deze stuurgroep heeft begin 2021 een Plan van aanpak herijking beleid met betrekking tot bestuurlijke en ambtelijke integriteit (plan van aanpak) en een voorstel voor de Kaders en uitgangspunten Integriteitsbeleid gemeente Aalten (kadernota) opgesteld. De gemeenteraad heeft deze kadernota op 22 maart 2021 vastgesteld. De kadernota geeft naast de (wettelijke) kaders weer wat de doelstellingen en uitgangspunten van het gemeentelijk integriteitsbeleid zijn en welke rollen en verantwoordelijkheden daarbinnen onderscheiden worden.

Het plan van aanpak geeft de af te leggen route en planning voor het nieuwe integriteitsbeleid. De stuurgroep kiest voor een gefaseerde aanpak op grond waarvan eerst de kaders en uitgangspunten van het nieuwe integriteitsbeleid vastgesteld zijn. In de volgende fase worden deze kaders en uitgangspunten uitgewerkt in regelingen en protocollen voor de bestuurlijke integriteit en de ambtelijke integriteit, waaronder de gedragscodes. Deze fase is inmiddels zodanig gevorderd dat de diverse regelingen in de tweede helft van 2021 kunnen worden vastgesteld. De gemeente Aalten beschikt dan nog dit jaar over een volledig herschreven en actueel integriteitsbeleid met gedetailleerde uitwerking in de diverse regelingen voor de bestuurlijke en de ambtelijke integriteit.

Daarnaast is voortdurende bewustwording van groot belang. Daarom worden in de daaropvolgende fase twee permanente werkgroepen ingesteld voor het onder aansturing van de stuurgroep opstellen en uitvoeren van implementatieprogramma's: de werkgroep implementatie bestuurlijke integriteit en de werkgroep implementatie ambtelijke integriteit. Deze beide werkgroepen starten in de tweede helft van 2021. De door de werkgroepen voor te bereiden implementatieprogramma's bestaan uit diverse bewustwordingsactiviteiten, die structureel ingebed worden.

8. Digitalisering, informatisering en automatisering

De IT-samenwerking bestaat op dit moment uit 14 organisaties waaronder de vijf gemeenten Aalten, Oude IJsselstreek, Doetinchem, Doesburg en Bronckhorst en daarnaast negen verbonden partijen (bijvoorbeeld de ODA, Laborijn en het Erfgoedcentrum). Binnen de IT-samenwerking wordt samengewerkt op het gebied van automatisering en IT-systemen. De IT-samenwerking ondersteunt hiermee ruim 1.800 gebruikers.

Onderwerpen die in 2022 op de agenda staan zijn het verder uitbreiden van de cloud en de onderlinge samenhang en koppelingen tussen deze cloud-leveranciers.

2022 staat ook in het teken van bewustzijnstrainingen rond informatieveiligheid en privacy. Aanvallen van hacking, phishing en ransomware zijn aan de orde van de dag. Daarbij is de mens zelf vaak de zwakste schakel. Het begint namelijk bij het herkennen van de hackpogingen en het juist handelen door de medewerker na een hack- of phishingpoging. Door het trainen van de medewerkers wordt onze weerbaarheid bij een aanval vergroot.

De Omgevingswet is uitgesteld tot 1 juli 2022. Deze tijd is nodig om de nieuwe applicaties van de Omgevingswet te vullen en aan te sluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Gedreven door de Covid periode en de aankomende post Covid periode wordt er in 2022 meer gewerkt vanuit een hybride werkplekomgeving. De werkplekomgeving bevindt zich niet meer altijd binnen het kantoorpand en de vergaderingen vinden niet altijd allemaal fysiek plaats. Het wordt een mix van digitaal en fysiek vergaderen. Het plaats onafhankelijk werken heeft hiermee een grote vlucht genomen. Het jaar 2022 staat dus ook in het teken van het verder ontwikkelen, aanschaffen en stimuleren van technische hulpmiddelen om het hybride werken verder te ondersteunen. Uiteraard alles onder de paraplu van de privacy en informatieveiligheid.

9. Inkoop

Per 1 januari 2022 is de nieuwe inkoopstrategie van toepassing binnen de Wmo en Jeugdzorg. Het open-house model is komen te vervallen. Er wordt gestart met een zogeheten lumpsum financiering. Zorgaanbieders worden gecontracteerd voor de diverse percelen met een maximale looptijd van 7 jaar. Het eerste half jaar van 2022 is nog een overlap met zorgaanbieders die via het open-house model zorg leveren, maar niet gecontracteerd zijn voor deze nieuwe periode.

Op 20 juli 2020 heeft het college besloten aan te sluiten bij het convenant "social return on investment". In 2021 hebben alle Achterhoekse gemeenten hiermee ingestemd. Daarmee is een uniforme werkwijze bij de inkoop gerealiseerd als het gaat over SROI. Hierbij wordt aan uitvoerders/leveranciers van gemeentelijke opdrachten gevraagd (ontwikkel)kansen te geven aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

De klachtenregeling die sinds eind 2017 van kracht is binnen de Achterhoekse gemeenten wordt aangepast. Die gebeurt met inbreng van de VNG die op dit moment nog onderzoek hiernaar doet.

Doordat duurzaamheid en circulariteit steeds belangrijker worden binnen de inkoop en de 'nota duurzaamheid Achterhoekse gemeenten' dateert uit 2009, moet deze vernieuwd worden. Hoe we dit gaan aanpakken is nog niet bekend. Er wordt begonnen met het gebruik van een "startformulier Inkoop" welke als handvat kan dienen, zodat zaken niet vergeten of overgeslagen worden.

Ook in 2022 wordt op inkoop- en aanbestedingsgebied zoveel mogelijk samenwerking gezocht binnen de Achterhoekse gemeenten.

10. Subsidieverwerving

Ook in 2022 worden alle subsidiemogelijkheden zo goed mogelijk benut. Via de subsidie database, <https://www.vindsubsidies.nl> wordt dagelijks bijgehouden welke subsidies interessant kunnen zijn voor de gemeente Aalten. Geregeld vindt communicatie plaats tussen de subsidiecoördinator en de beleidsmedewerker om elkaar op de hoogte te houden van de lopende projecten en subsidiemogelijkheden. Veel subsidies zijn niet in directe zin bedoeld voor de gemeente maar voor onderzoeksinstellingen, onderwijsinstellingen, bedrijven, verenigingen, stichtingen, samenwerkingsverbanden en particulieren. Bij het Rijk, de provincie en op Europees niveau maak je de meeste kans op subsidies door samen te werken in grotere verbanden en innovatief te zijn. Als gemeente is het dan ook goed om regionaal de samenwerking op te zoeken. Dit komt ook naar voren uit het onderzoek subsidieverwerving uitgevoerd in opdracht van de Rekenkamercommissie, dat in 2021 is uitgevoerd.

Het uitbreken van het coronavirus heeft een enorme impact op de economie en onze samenleving gehad. Het Rijk heeft veel geld beschikbaar gesteld in de vorm van subsidies. Ook de provincie Gelderland heeft subsidies verstrekt aan gemeenten, onderwijs & arbeidsmarkt en sociale initiatieven. Hierdoor is de economie zoveel mogelijk draaiende gehouden. Naar verwachting blijven het Rijk en de provincie Gelderland subsidies inzetten voor projecten op het gebied van duurzaamheid, cultuur en erfgoed, onderwijs en arbeidsmarkt, wonen, recreatie, toerisme en een gezonde en veilige samenleving.

11. Overige onderwerpen

Voor de ontwikkelingen rondom de dienstverlening, de nieuwe website, de e-diensten, ondermijning – binnengemeentelijke adreskwaliteit en de gemeenteraadsverkiezingen 2022 staat informatie opgenomen bij de ontwikkelingen binnen programma 3 Bedrijfsvoering.

12. Uurtarief ten behoeve van doorberekeningen

Voor het doorberekenen van diverse werkzaamheden wordt gewerkt met een uniform uurtarief. Er is een berekening gemaakt op basis van totale loon- en overheadkosten voor het tarief per uur. Dit resulteert in een tarief voor 2022 van € 69. In 2021 was het uurtarief ook € 69.

Dit uurtarief wordt gebruikt voor onder meer het bepalen van de legestarieven en voor de toerekening van de kosten aan riolering en afvalverwerking.

Onderbouwing uurtarief 2022	Kosten	Uren	Uurtarief
Loonkosten	€ 13.107.000	283.931	€ 46
Overhead	€ 6.376.000	283.931	€ 23
Uurtarief			€ 69

13. Verplichte beleidsindicatoren

Naam indicator	Eenheid	2022
1 Formatie	fte per 1.000 inwoners	6,69
2 Bezetting	fte per 1.000 inwoners	6,69
3 Apparaatskosten	kosten per inwoner	€ 638,40
4 Externe inhuur	% van totale loonsom	0,51%
5 Overhead	% van totale lasten	11,84%

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf weerstandsvermogen geeft inzicht in:

- de mate waarin de gemeente belangrijke financiële risico's loopt;
- de financiële buffer (weerstandscapaciteit) die zij daarvoor achter de hand heeft.

Voor een beoordeling van het weerstandsvermogen worden in deze paragraaf de bedoelde risico's geconfronteerd met de aanwezige weerstandscapaciteit.

bedragen x € 1.000

1. Weerstandscapaciteit

Met weerstandscapaciteit worden al die elementen bedoeld waarmee tegenvallers kunnen worden opgevangen, zonder dat het beleid moet worden aangepast. Door de financiële risico's te beheersen en het weerstandsvermogen hierop af te stemmen, moet worden voorkomen dat elke nieuwe financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen.

De weerstandscapaciteit wordt onderverdeeld in structurele en incidentele weerstandscapaciteit. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit structurele middelen in de begroting waarmee optredende risico's kunnen worden opgevangen. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden aangewend.

Bepaling van de weerstandscapaciteit

Incidentele weerstandscapaciteit

Rekeningresultaat	Het verwachte positieve resultaat	1
Vrij aanwendbare algemene reserve	De algemene reserve is de reserve waaraan de raad geen specifieke bestemming heeft gegeven en die een financiële bufferfunctie heeft. Op dit moment is hiervan nog niets bestemd.	10.433
Bestemmingsreserves	Deze reserves zijn beklemd.	0
Stille reserve effecten	De stille reserve in deze financiële vaste activa wordt niet meegenomen in de berekening, omdat de verhandelbaarheid van deze aandelen (Alliander, Vitens, BNG en ROVA) zeer beperkt is.	0
Stille reserve activa	Deze stille reserve bestaat uit de bezittingen waarvan de waarde bij verkoop hoger is dan de boekwaarde. Op basis van ervaring zetten we een derde deel in.	987
Totaal incidentele weerstandscapaciteit		11.421

Structurele weerstandscapaciteit

Onbenutte belastingcapaciteit	Hieronder wordt voor de OZB de ruimte opgenomen die er is tussen onze eigen tarieven en de normtarieven voor de zogenaamde artikel 12 gemeenten. De overige belastingen/heffingen zijn kostendekkend of van geringe betekenis.	1.537
Rentebaten algemene reserve vrij besteedbaar	Aangezien geen rente meer toegevoegd wordt aan de reserves is inzet niet mogelijk.	0
Onvoorzien (structureel)		200
Totaal structurele weerstandscapaciteit		1.737

Totaal beschikbare weerstandscapaciteit		13.158
--	--	---------------

2. Risico's

Het hebben van risico's is inherent aan het uitoefenen van een organisatie zoals een gemeente. Het is echter van belang deze risico's te kennen en hier adequate maatregelen voor te treffen (verzekeren) dan wel risico's te wegen bij het aangaan ervan of hier tijdig op in te spelen.

Een overzicht van de risico's wordt steeds geactualiseerd. De 25 belangrijkste risico's worden beschreven en gekwantificeerd. De tien grootste worden afzonderlijk genoemd.

Bij een zekerheidsniveau van 99% is de aan te houden reserve voor de gemeente Aalten volgens de nieuwe berekening € 6,3 miljoen. Dit houdt in dat, als de gemeente Aalten dit bedrag als reserve op haar balans aanhoudt, zij in 99 van de 100 jaar voldoende reserves heeft om de schades op te vangen, maar in één jaar is er niet genoeg. In de begroting zijn de meest actuele risico's opgenomen.

Risico	Mogelijk gevolg	%
Budgettaire tekorten bij partijen waar door de gemeente uitbestede gemeentelijke taken zijn neergelegd. Ook kunnen deelnemende gemeenten individueel besluiten nemen die voor andere gemeenten nadelige gevolgen hebben (bijvoorbeeld uittreding).	Politieke druk om financiële steun te bieden	6,1%
Budget Jeugdzorg	Overschrijding budget Beleid aanpassen	6,1%
Budget Wmo	Overschrijding budget Beleid aanpassen	6,1%
Stikstof: Ontwikkelingen Westrand. Plannen Aalters door RvS van tafel geschoven	Nadelige gevolgen voor politiek bestuur. Schadeclaim van het betreffende bedrijf.	6,1%
Uitvoering van raadsbesluit inzake regionale (en lokale) woonagenda en kernenfoto's	Demografische ontwikkelingen zorgen voor andere vastgoedvraag. Hierdoor daalt de waarde.	5,5%
Algemene uitkering, bezuiniging Rijk	Financieel (bezuinigingen of belasting omhoog).	4,9%
COVID-19: besmettingsgevaar, uitbraak, nieuwe varianten	Faillissementen, steunvraag, handhaving, ziekte. Onvoldoende steun van het Rijk	4,9%
Integraal huisvestingsplan voor het onderwijs. Veel scholen in Aalten zijn verouderd en door corona worden strengere eisen ten aanzien van klimaat gesteld.	Financieel	4,6%
Virusaanvallen op ICT-gebied/ Hacks/ thuiswerken	Dataverlies Uitval /verlies van productie (algemeen)	4,6%
Hoge werkdruk	Taken worden niet voldoende of niet tijdig uitgevoerd. Mogelijke uitval van medewerkers. Mogelijke kosten voor extra inhuur van medewerkers.	3,7%
Totaal van de tien grootste risico's (52,6% van het totale risicoprofiel)		3.300
Totaal overige risico's (47,4% van het totale risicoprofiel)		3.000
Totaal alle 25 risico's		6.300

Het terugbrengen van de reserves naar dit niveau is niet wenselijk, aangezien er niet voorzienbare toekomstige ontwikkelingen zijn die mogelijk leiden tot additionele risico's in de toekomst. Een aanvullende buffer is daarom gewenst. Deze noodzakelijke buffer is op basis van ervaring opgenomen voor een bedrag van het begrotingstotaal. Dit komt neer op een buffer van € 6,5 miljoen.

3. Weerstandvermogen

Het vermogen van een gemeente om tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van deze gemeente in gevaar komt. Dit wordt uitgedrukt als de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. Het weerstandvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van onze gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

Ratio weerstandvermogen 2022 = $\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$

Weerstandscapaciteit, incidenteel	11.421
Weerstandscapaciteit, structureel	1.737
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	13.158
Gekwantificeerde risico's	6.300
Buffer Aalten norm	6.500
Totale benodigde weerstandscapaciteit	12.800
Saldo/overschot	358
Ratio onder andere gehanteerd door provincie	1,03

>2 = Uitstekend	1,0 - 1,4 = Voldoende	0,6 - 0,8 = Onvoldoende	Voldoende
1,4 - 2,0 = Ruim voldoende	0,8 - 1,0 = Matig	< 0,6 = Ruim onvoldoende	

De uitkomst van de ratio (1,03) is nog net voldoende, maar is ten opzichte van de jaarrekening (1,11) licht gedaald. Het verwachte negatieve rekeningresultaat over 2021 (€ 821.000) leidt tot een lagere beschikbare weerstandscapaciteit. Hierbij moet opgemerkt worden dat deze ratio altijd een momentopname betreft.

Verplichte kengetallen

Onderstaande kengetallen helpen bij het verkrijgen van inzicht in de financiële positie van een gemeente. Deze kengetallen geven aan hoe we er als gemeente voor staan. De categorieën zijn gebaseerd op de norm van de provincie (groen is voldoende, oranje matig en rood onvoldoende).

Verplichte kengetallen	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
1a. Netto schuldquote (NS)	41,0%	42,5%	45,4%	47,0%	47,7%	51,5%
1b. NS gecorrigeerd voor alle leningen	26,8%	39,2%	41,8%	43,4%	44,2%	48,1%
2. Solvabiliteitsratio	31,1%	28,1%	28,3%	26,1%	23,2%	19,4%
3. Structurele exploitatieruimte	0,1%	3,6%	1,0%	-2,5%	-3,6%	-4,7%
4. Grondexploitatie	2,0%	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%
5. Belastingcapaciteit	75,4%	73,8%	75,4%	75,4%	75,4%	75,4%

Norm provincie Gelderland	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1a. Netto schuldquote (NS)	tot 90%	tussen 90% tot 135%	hoger dan 135%
1b. NS gecorrigeerd voor alle leningen	tot 90%	tussen 90% tot 135%	hoger dan 135%
2. Solvabiliteitsratio	hoger dan 50%	tussen 20% tot 50%	kleiner dan 20%
3. Structurele exploitatieruimte	begroting en meerjaren hoger dan 0%	begroting of meerjaren hoger dan 0%	begroting en meerjaren kleiner dan 0%
4. Grondexploitatie	tot 20%	tussen 20% tot 35%	hoger dan 35%
5. Belastingcapaciteit	tot 95%	tussen 95% tot 105%	hoger dan 105%

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Oftewel in hoeverre gemeentelijke bezittingen met eigen middelen betaald zijn. Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft weer of de begroting in meerjarig opzicht structureel sluitend is.

De komende jaren neemt ons eigen vermogen af, als gevolg van de voorlopige meerjarige tekorten (zie ook de geprognosticeerde balans). Dit heeft een negatief effect op zowel de solvabiliteitsratio als de structurele exploitatieruimte.

Echter zoals in de inleiding aangegeven, gloort er een fikse compensatie met het nieuwe verdeelstelsel en de compensatie jeugdzorg in het vooruitzicht. Omdat de begroting altijd op de meircirculaire is gebaseerd, blijven beide 'groot geld' issues nog buiten de cijfers van deze voorliggende begroting.

Paragraaf Lokale heffingen

In de paragraaf lokale heffingen wordt ingegaan op de ontwikkelingen van de verschillende belastingen en heffingen en de consequenties voor onze inwoners en ondernemers. Daarbij wordt aandacht besteed aan de totstandkoming van de tarieven en de beleidskeuzes die daaraan ten grondslag liggen. Verder wordt inzicht gegeven in de kostendekking van een heffing.

Voor de lokale heffingen zijn de uitgangspunten zoals die zijn opgenomen in de kaderbrief 2022 leidend. Uitgangspunt is onder andere dat lokale belastingen en heffingen voor de inwoner niet meer stijgen dan de jaarlijkse inflatie. Uitzondering daarop is de OZB die op 3% verhoging is geraamd. In de kaderbrief 2022 is uitgegaan van een algemene prijsstijging van 2,5%.

Wettelijke bepalingen

In de Gemeentewet staan de lokale heffingen die een gemeente mag heffen limitatief opgesomd. Deze heffingen worden verdeeld in algemene belastingen en rechten. De algemene belastingen zijn: onroerendezaakbelasting, hondenbelasting, reclamebelasting, forensenbelasting en toeristenbelasting. De opbrengsten van deze belastingen zijn door een gemeente vrij te besteden. De rechten zijn: afvalstoffenheffing, rioolheffing en diverse leges en overige rechten voor dienstverlening op verzoek. De tarieven van deze rechten moeten zodanig worden vastgesteld dat de opbrengsten de kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. Op grond van het BBV is een gemeente daarom verplicht een kostenonderbouwing op te nemen waaruit de maximale kostendekkendheid van 100% blijkt.

Geraamde opbrengsten uit lokale heffingen

Overzicht belastingen en heffingen	2022	2021	bedragen x € 1.000
Onroerendezaakbelasting (OZB)	5.208	5.073	
Afvalstoffenheffing	1.435	1.431	
Rioolheffing	1.983	1.923	
Hondenbelasting	185	181	
Reclamebelasting	65	64	
Forensenbelasting	98	98	
Toeristenbelasting	103	90	
Marktgeld	22	21	
Secretarieleges	372	437	
Bouwleges	308	395	
Begraafrechten	302	270	
Totaal	10.081	9.983	

Ontwikkeling van de lokale heffingen

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De OZB zorgt voor de hoogste belastingopbrengst en wordt gesplitst in een eigenaarsdeel (woningen en niet-woningen) en een gebruikersdeel (niet-woningen). De grondslag van de aanslag is de vastgestelde WOZ-waarde van de onroerende zaak. Voor het belastingjaar 2022 geldt een vastgestelde WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2021. Voor deze begroting zijn alle mutaties van dit moment en een algemene waardeontwikkeling van 10% meegenomen. Voor het nieuwe tijdvak bedraagt de gemiddelde waarde van een woning circa € 258.400 (2021 € 232.275).

Voor het jaar 2021 is een totale verhoging van de OZB van 3,0% begroot. Deze bedraagt € 135.000 en komt uit het dekkingsplan begroting 2020 – 2023. In het woonlastenoverzicht staat de uitwerking daarvan. De voorgestelde tarieven zijn:

Tarieven onroerendezaakbelasting (OZB)	2022	2021
Woningen		
- eigenaarsdeel	0,1158 %	0,1253 %
Niet – woningen		
- eigenaarsdeel	0,2102 %	0,2070 %
- gebruikersdeel	0,1567 %	0,1544 %

In de berekening van de tarieven is de meeropbrengst OZB 2021 verwerkt, zodat bij een gemiddelde waardeverhoging van woningen van 10,0%, het tarief met 7,6% kan dalen om de verhoging van 3,0% te behalen. De tarieven voor de niet-woningen worden aangepast aan de gemiddelde waardeverhoging van 1% en de opbrengstverhoging van 3%. Alle tarieven zijn berekend aan de hand van voorlopige WOZ-waarden. In de raadsvergadering van december 2021 wordt de verordening OZB vastgesteld. Op dat moment zijn de definitieve WOZ-waarden bekend. Indien daartoe aanleiding is, worden de tarieven bijgesteld.

Afvalstoffenheffing

Een gemeente heeft de wettelijke plicht tot het inzamelen van (huishoudelijk) afval bij huishoudens en mag de kosten daarvan verhalen op de burger. In de gemeente Aalten wordt het omgekeerd inzamelen toegepast. Naast het vastrecht, wordt alleen een afrekening verzonden voor het aantal aanbiedingen respectievelijk ledigingen van restafval. Het gemiddelde aantal aanbiedingen van een huisvuilzak en ledigingen van een restafvalcontainer is 12 huisvuilzakken of vijf ledigingen per jaar.

De tarieven voor 2022 kunnen gelijk blijven. De afgelopen jaren is steeds een deel aan de opgebouwde voorziening onttrokken. Deze zou eind 2021 leeg zijn. Door meevallers op de afrekening van 2020 kan deze nog een jaar langer aangesproken worden. Voor 2022 wordt € 271.000 uit de voorziening gehaald waardoor er geen tariefsverhoging hoeft plaats te vinden. Daarmee is de voorziening eind 2022 leeg. Hierdoor gaat het tarief vanaf 2023 extra stijgen (vastrecht met naar verwachting +- € 20 per huishouden).

Tarieven afvalstoffenheffing (in €)	2022	2021
Vastrecht per huishouden	95,00	95,00
Per aanbieding van een huisvuilzak 40 liter	1,80	1,80
Per lediging van een restcontainer 140 liter	6,30	6,30
Per lediging van een restcontainer 240 liter	10,80	10,80

Rioolheffing

Uit de rioolheffing wordt niet alleen voorzien in rioleringskosten, maar ook in de kosten van de afvoer van regenwater en grondwater. Deze kosten zijn opgenomen in het GRP. De tarieven worden met 1,4% verhoogd. De aanslagen worden berekend op basis van het werkelijke waterverbruik en worden via de waternota van Vitens geïnd.

Tarieven rioolheffing (in €)	2022	2021
Tot 2.500 m ³ , per m ³ afvalwater	1,41	1,39
Van 2.500 m ³ tot 5.000 m ³ , per m ³	1,07	1,06
Boven 5.000 m ³ , per 1.000 m ³	70,94	69,96
Per m ² verharde oppervlakte	0,54	0,53

Reclamebelasting

De gemeente int reclamebelasting bij ondernemers in de winkelgebieden in Aalten en Dinxperlo. De opbrengst wordt ter beschikking gesteld aan de ondernemersfondsen in beide kernen en zij organiseren daarmee allerlei activiteiten in die gebieden.

Tarief reclamebelasting (in €)	2022	2021
Gebied Aalten, vast bedrag per object	449,00	438,50
Gebied Dinxperlo, vast bedrag per object	324,00	316,50

Toeristenbelasting en forensenbelasting

In 2020 is afgesproken om het tarief voor de toeristenbelasting jaarlijks te indexeren, maar pas te verhogen als het een veelvoud van € 0,05 heeft bereikt. De algemene tariefsverhoging bedraagt 2,5%, zodat het geïndexeerde tarief € 1,31 bedraagt. Het vast te stellen tarief wordt dus gewijzigd naar € 1,30. De tarieven van de forensenbelasting worden met 2,5% verhoogd.

Tarief toeristenbelasting (in €)	2022	2020
Tarief per persoon per overnachting	1,30	1,25
Forfaitair tarief	189,00	182,00

Tarieven forensenbelasting (in €)	2022	2021
Waarde object		
€ 30.000,00 of minder	189,00	182,00
€ 30.001,00 t/m € 60.000,00	219,00	216,00
€ 60.001,00 t/m € 120.000,00	295,00	291,00
€ 120.001,00 t/m € 180.000,00	365,00	360,00
€ 180.001,00 t/m € 240.000,00	440,00	434,00
€ 240.001,00 t/m € 300.000,00	524,00	517,00
€ 300.001,00 t/m € 360.000,00	593,00	585,00
€ 360.001,00 en meer	745,00	735,00

Hondenbelasting en overige leges/tarieven

De tarieven van de hondenbelasting en overige leges worden met 2,5% verhoogd. Uitzondering daarop zijn de tarieven die gebaseerd zijn op het gemeentelijk uurtarief en/of een wettelijk (maximum)tarief.

Tarieven hondenbelasting (in €)	2022	2021
Per hond	65,00	63,50
Kennel	195,00	190,50

Lasten- en batenoverzicht van de kostendeckende tarieven

De tarieven voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing, lijkbezorgingsrechten, marktgelden en leges dienen zodanig te worden vastgesteld dat de opbrengsten de kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. Hieronder hebben we dat inzichtelijk gemaakt.

			bedragen x € 1.000		
Afvalstoffenheffing	Bedrag	Dekking	Rioolheffing	Bedrag	Dekking
Lasten afvalstoffenheffing	1.308		Lasten riolering	1.241	
Overhead (inclusief btw)	398		Overhead (inclusief btw)	427	
Onttrekking voorziening	-271		Toevoeging voorziening	315	
Totale kosten	1.435		Totale kosten	1.983	
Opbrengst afvalstoffenheffing	1.435		Opbrengst rioolheffing	1.983	
Totale opbrengsten	1.435		Totale opbrengsten	1.983	
Dekking		100%	Dekking		100%
Lijkbezorgingsrechten	Bedrag	Dekking	Marktgeld	Bedrag	Dekking
Lasten begraafplaats	369		Lasten markt	31	
Overhead	139		Overhead	9	
Totale kosten	508		Totale kosten	40	
Opbrengst lijkbezorgingsrechten (inclusief luidrechten)	302		Opbrengst marktgeld	22	
Totale opbrengsten	302		Totale opbrengsten	22	
Dekking		59%	Dekking		55%

Hoofdstuk	Onderwerp	Toe te rekenen	Overhead	Totaal	Baten	Dekking
Titel 1 Algemene dienstverlening						
1	Burgerlijke stand	38	13	51	20	39%
2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteit	181	73	254	77	30%
3	Rijbewijzen	147	53	200	107	54%
4	Verstrekking uit de Basisregistratie personen (BRP)	7	2	9	4	44%
5 t/m 17	Diversen	93	11	104	20	19%
	Subtotaal titel 1	466	152	618	228	37%
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning						
3	Omgevingsvergunning	357	120	477	331	69%
7	Bestemmingsplannen	75	28	103	41	40%
1,2,4,5,6,8	Diversen	0	0	0	0	
	Subtotaal titel 2	432	148	580	372	64%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn						
2	Organiseren evenementen of markten	92	45	137	13	9%
5A	Algemene verordening Ondergrondse infrastructuur	81	9	90	54	60%
		0	0	0	0	
	Subtotaal titel 3	173	54	227	67	30%
Eindtotaal		1.071	354	1.425	667	47%

Bij het vaststellen van de legestarieven is maximaal 100% kostendekkendheid. Er mag geen winst worden gemaakt. Kruissubsidiëring in de legesverordening is binnen de titel wel toegestaan. Onder kruissubsidiëring wordt verstaan: het hoger vaststellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten laag te houden.

Ontwikkeling van de woonlasten

Onderstaande tabel geeft de omvang van de lokale woonlasten voor een gemiddeld (meerpersoons) huishouden weer en bestaat uit onroerendezaakbelasting (alleen voor de eigenaar), afvalstoffenheffing en rioolheffing. Bij de berekening van de OZB is uitgegaan van de gemiddelde WOZ-waarde van een woning van € 258.400. Bij de afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van het vastrecht en 12 aanbiedingen van een huisvuilzak en voor de berekening van de rioolheffing gaan we uit van drie personen (waterverbruik 120 m³).

Woonlasten per huishouden (in €)	Wijziging			
	2022	2021	Eigenaar	Huurder
Gemiddelde OZB aanslag	299,00	289,00	3,46%	N.v.t.
Afvalstoffenheffing	116,60	116,60	0,00%	0,00%
Rioolheffing	169,20	166,80	1,44%	1,44%
Totale woonlasten	584,80	572,40	2,17%	0,85%

Kwijtscheldingsbeleid

Voor burgers met een laag inkomen bestaat de mogelijkheid om gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van betaling van belasting te verzoeken. Kwijtschelding is mogelijk voor hondenbelasting (één hond), afvalstoffenheffing (gemaximeerd aantal aanbiedingen/ledigingen) en rioolheffing (maximaal gemiddeld waterverbruik). Of men in aanmerking komt voor kwijtschelding hangt af van het netto besteedbaar inkomen; dit is het bedrag dat men overhoudt nadat de uitgaven zijn afgetrokken van de netto inkomsten. Daarnaast vindt er een vermogenstoets plaats. In de begroting wordt rekening gehouden met een totaalbedrag van circa € 57.000 aan kwijt te schelden lokale heffingen.

Paragraaf Financiering

De paragraaf Financiering in de begroting behandelt de beleidsplannen voor het komende jaar en de paragraaf in het jaarverslag gaat in op de resultaten van de beleidsuitvoering. Basis van het treasurybeheer vormt het treasurystatuut dat iedere vier jaar door de raad wordt vastgesteld. Voor het laatst is dit in 2017 geactualiseerd.

Voor een goede uitvoering van de treasuryfunctie is het tijdig, juist en volledig beschikbaar hebben van financiële informatie van wezenlijk belang. Deze informatie wordt gebruikt voor het opstellen van een liquiditeitsplanning. Op basis van deze planning wordt geld aangetrokken of tijdelijk weggezet. Het streven is een sluitende meerjarenbegroting. Helaas is dat in voorliggende begroting niet gelukt.

Een belangrijke factor bij het uitvoeren van het treasurybeleid is de renteverwachting op de geld- en kapitaalmarkt. Hiervoor wordt gekeken naar informatie van de grote Nederlandse banken waaronder de BNG maar ook Centraal Planbureau. Als de effecten van de pandemie verder kunnen worden afgewend dan wordt een sterk herstel van de economie voorzien. De inflatie loopt naar verwachting licht op. Op basis hiervan worden langzaam oplopende lange rentetarieven voorzien. De prognose voor 10 jaar is nu 0,5% ultimo 2022. De herfinancieringsrente is sterk bepalend voor de korte rente. Deze rente ligt momenteel op 0,00% en blijft naar verwachting voorlopig ongewijzigd.

De deelfuncties van treasury zijn: kasbeheer, risicobeheer en gemeentefinanciering.

1. Kasbeheer

Het kasbeheer behelst het geldstromenbeheer en het saldo- en liquiditeitenbeheer. Belangrijk is dat we aan de betalingsverplichtingen blijven voldoen. Met de BNG Bank heeft de gemeente een doorlopende financieringsovereenkomst afgesloten. Daarin is onder meer de kortkredietverlening geregeld. Deze overeenkomst is een belangrijk sturingsinstrument. In verband met een mogelijke wijziging van de basisrente in de toekomst is vanaf 2021 een terugvalbepaling aan deze overeenkomst toegevoegd. Nieuw is, dat vanaf 1 juli 2021 bij een positief saldo groter dan € 500.000 bij de BNG Bank een rentevergoeding moet worden betaald. Het betalingsverkeer wordt zoveel mogelijk uitgevoerd bij één bank, de BNG Bank.

2. Risicobeheer

Dit onderdeel geeft inzicht in het risicoprofiel van de organisatie en is het kernonderdeel van de paragraaf Financiering. De belangrijkste risico's zijn renterisico, koersrisico en kredietrisico, waarbij de wet Fido een aantal indicatoren gedefinieerd heeft waarbinnen overheden moeten opereren.

Kasgeldlimiet

Het renterisico op kortlopende financiering (looptijd korter dan één jaar) wordt ingeperkt door de kasgeldlimiet. Met name voor kortlopende financiering kan het renterisico groot zijn. Wijzigingen op de korte rente hebben direct invloed op de rentelasten. Alhoewel dit de laatste jaren sterk is afgenomen door de extreem lage rentestanden. De totale omvang van de vlottende schuld is gebonden aan een maximum van 8,5% van de jaarbegroting bij aanvang van het dienstjaar. Dit is de kasgeldlimiet. De aangetrokken vlottende schuld mag deze limiet in principe niet overschrijden. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet toch overschrijdt dient de toezichthouder op de hoogte te worden gesteld en moet een plan worden ingediend om weer aan de limiet te voldoen.

bedragen x € 1.000

Berekening Kasgeldlimiet

1 Begrotingstotaal 2022 (inclusief mutaties reserves)	€ 65.292
2 Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	8,5%
3 Kasgeldlimiet (1 x 2)	€ 5.550

De verwachting is dat de kasgeldlimiet in 2022 niet wordt overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beoogt het risico van rentewijziging bij herfinanciering van de vaste schuld (looptijd langer dan één jaar) te beheersen. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij renteherziening en herfinanciering. De mate van deze spreiding wordt uitgedrukt in de renterisiconorm. De renterisiconorm bedraagt 20% van de vaste schuld. Dat betekent dat in enig jaar 20% van de vaste schuld mag worden vernieuwd door middel van herfinanciering en/of renteherziening.

bedragen x € 1.000

Variabelen renterisiconorm	2022
1 Renteherzieningen	0
2 Aflossingen	3.521
3 Renterisico (1+2)	3.521
4 Renterisiconorm	13.058
5a = (4>3) Ruimte onder de renterisiconorm	9.537

Berekening renterisiconorm	2022
4a Begrotingstotaal (exclusief mutaties reserves)	65.292
4b Percentage regeling	20%
4. Renterisiconorm: (4a x 4b/100)	13.058

Uit voorgaand overzicht blijkt dat verwacht wordt, dat het renterisico op de vaste schuld ruim binnen de wettelijk vastgestelde kaders blijft.

In onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoekening.

bedragen x € 1.000

Renteschema	
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	411
De externe rentebaten	-146
Saldo rentelasten en rentebaten	265
Rente die wordt doorberekend aan de grondexploitatie	-5
Rente die wordt toegerekend aan taakvelden via projectfinanciering	0
Rentebaat van doorverstrekte leningen	0
	-5
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	260
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	260
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	260
Renteresultaat op het taakveld treasury	0

Koersrisicobeheer

De koersrisico's van de gemeente Aalten zijn nagenoeg nihil. Met de invoering van het schatkistbankieren, mag de gemeente overtollige middelen alleen in de schatkist aanhouden. Hetzij in rekening courant hetzij via deposito's. Over de middelen die de gemeente in de schatkist aanhoudt, vergoedt de schatkist rente. Deze rente ligt over het algemeen lager dan de rente die de gemeente krijgt op de geld- en kapitaalmarkt. Daar staat tegenover dat ook geen beleggingsrisico meer wordt gelopen.

Kredietrisicobeheer

Voor wat betreft het kredietrisicobeheer (of debiteurenrisicobeheer) worden niet of nauwelijks problemen verwacht. Daar waar nodig zijn voorzieningen getroffen. Regelmatig wordt de hoogte van de voorziening beoordeeld en indien nodig aangepast.

3. Gemeentefinanciering

De financieringspositie van de gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte wordt voor een groot deel bepaald door het verloop van de geplande investeringen en de aflossingsverplichtingen. Er wordt naar gestreefd de benodigde leningen tegen zo gunstig mogelijke condities aan te trekken. Daartoe wordt bij het afsluiten van leningen rekening gehouden met de bestaande liquiditeitsplanning, de rentevisie en de renterisiconorm.

In 2022 wordt op bestaande vaste geldleningen € 3,5 miljoen afgelost. Voor nieuwe investeringen is ongeveer € 1,5 miljoen nodig. In totaal dus een behoefte aan extra geld van bijna € 5 miljoen. Gelet op de verwachting dat kort geld ook in 2022 nog steeds goedkoop is, gaan we zoveel mogelijk via kasgeld en rekening courant financieren. Op basis van deze gegevens gaan we wel vast geld aantrekken. Hoeveel is nog niet helemaal duidelijk. Rekening houdende met de kasgeldlimiet denken we een vaste geldlening nodig te hebben van € 5 miljoen. Dit is in onderstaand overzicht verwerkt.

Mutaties leningenportefeuille		
	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2022	27.856	1,54
Nieuwe leningen (conversie)	0	0
Nieuwe leningen (financieringsbehoefte)	5.000	1,00
Reguliere aflossingen	3.521	0
Vervroegde aflossingen (conversie)	0	0
Stand per 31 december 2022	29.335	1,25

Ongeveer € 7 miljoen van de totaalschuld betreft het aandeel verstrekte hypotheekleningen. Hiervoor wordt een rentevergoeding ontvangen. Per saldo heeft de gemeente circa € 22 miljoen aan vaste schuld.

Schatkistbankieren

Alle decentrale overheden zijn verplicht (wet Fido) om hun overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Vanaf 1 juli 2021 is de drempel voor het verplicht schatkistbankieren verhoogd van 0,75% naar 2% van het begrotingstotaal inclusief mutaties op de reserves. Dit deel mag buiten de schatkist worden gehouden. Voor Aalten is de drempel voor 2022 berekend op € 1.305.000. Over de middelen die worden aangehouden in de schatkist wordt normaal gesproken rente vergoed. De schatkist biedt geen leen- of roodstandfaciliteit aan.

Door de jaren heen maken wij relatief gezien weinig gebruik van de schatkist. Dit is in 2022 naar verwachting niet veel anders. De financieringsbehoefte wordt zo goed mogelijk afgestemd op de te verwachten investeringen en aflossingen.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Een deel van de gemeentelijke taken richt zich op het onderhoud van de openbare ruimte en kapitaalgoederen. Om deze kapitaalgoederen op een acceptabel niveau te houden, is goed beheer noodzakelijk. Gelet op de omvang van de te beheren kapitaalgoederen legt deze continue taak een substantieel beslag op budgettaire middelen. Het is daarom van groot belang om de omvang van de te beheren objecten in de openbare ruimte en de huidige kwaliteit volledig in beeld te hebben. Het beleid voor het uitvoeren van onderhoudsactiviteiten aan gemeentelijke kapitaalgoederen is opgenomen in de nota verkrijging/vervaardiging en onderhoud kapitaalgoederen. Op basis van looptijd moeten een aantal beleidsplannen opnieuw worden opgesteld. Aangezien er tot op heden nog wel mee gewerkt kan worden is gekozen om te bekijken in welke vorm deze beleidstukken mee worden genomen in de nieuwe omgevingswet.

Openbare ruimte

Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)

De voortdurende ontwikkeling en zorg die is gericht op het waarborgen van de kwaliteit van de openbare ruimte waarmee de belanghebbenden tevreden zijn en zich betrokken weten, zodanig dat ook de leefbaarheid en de economische vitaliteit wordt gediend. Door klimaatverandering worden andere eisen aan onze openbare ruimte gesteld. Hier moet tijdig op ingespeeld worden.

Onderhoud wegen

Voor het onderhoud van de wegen is in 2009 een beleidsnota wegen vastgesteld. Het groot onderhoud van de wegen steunt op jaarlijks geactualiseerde onderhoudsschema's die uitgewerkt en/of bijgesteld worden na visuele inspecties. In deze onderhoudsschema's zijn de wegen, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, opgenomen die voor de komende vijf jaar op de planning staan. De kosten van dit onderhoud worden gedekt door een onttrekking aan de reserve onderhoud wegen. De jaarlijkse voeding om het onderhoudsniveau sober te handhaven bedraagt € 290.000. Het reguliere jaarlijkse onderhoud van de wegen in 2022 bedraagt € 280.000. De reserve en het actuele meerjarenonderhoudsplan (MOP) zijn op elkaar afgestemd. Hierbij is geen noemenswaardige afwijkingen of achterstallig onderhoud. Uit inventarisatierondes van de wegen blijkt dat er geen noemenswaardige afwijkingen zijn ten opzichte van de actuele onderhoudsplannen. Incidenten die zich voordoen worden direct opgelost. Deze staan echter los van de reguliere onderhoudsplannen. Investerings worden geactiveerd en volgens de economische levensduur afgeschreven.

Onderhoud bruggen en duikers

Om het onderhoud en de instandhouding van onze bruggen en duikers te waarborgen is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Jaarlijks worden alle bruggen en duikers geïnventariseerd en gecontroleerd. Uit de inventarisatieronde blijkt dat het meerjarenonderhoudsplan nog steeds actueel is. Voor 2022 hoeft het meerjaren onderhoudsplan dan ook niet te worden bijgesteld en wordt het geplande jaarlijkse onderhoud uitgevoerd. De lasten hiervoor zijn in 2022 € 49.000. Dit is inclusief het eventueel renoveren en tussentijds vervangen van bruggen en duikers. Wel heeft de brug bij de Polstraat extra aandacht nodig. In 2022 wordt gemonitord of hier extra onderhoud moet worden uitgevoerd.

Openbare verlichting

In de begroting is jaarlijks een bedrag van € 47.000 opgenomen voor investering in vervanging van lichtmasten. Deze investering wordt in 30 jaar afgeschreven. Een aantal jaren geleden is een vervangingsplan openbare verlichting opgesteld. Bij vervanging van verouderde lichtmasten worden deze vervangen door lichtmasten met Led-verlichting. Het onderhoud van de openbare verlichting bedraagt € 43.000 structureel. De jaarlijkse kapitaallasten (afschrijving en rente) bedragen € 20.000.

Openbaar groen

In 2012 is een groenbeleidsplan vastgesteld met daarin onder meer aangegeven aan welke kwaliteitseisen het openbaar groen binnen de kernen moet voldoen. Het groenbeleidsplan geeft in de module beeldkwaliteit aan dat een eenmalige investering nodig was om het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau sober te handhaven. Op basis van dit plan zijn renovaties van beplantingsstroken uitgevoerd, waardoor de kwaliteit is toegenomen en het vastgestelde kwaliteitsniveau sober voor de komende jaren is gewaarborgd. Gekoppeld hieraan is een groenbeheersplan, waarop het jaarlijks onderhoud van het openbaar groen is gebaseerd. Door het onderhoud op basis van het groenbeheersplan te laten uitvoeren, wordt het gestelde onderhoudsniveau gehandhaafd. Jaarlijks wordt bekeken of een bijstelling van het groenbeheersplan moet plaatsvinden. De extreme hitte van afgelopen zomers heeft een behoorlijke aanslag op het openbaar groen gepleegd. Er wordt geïnventariseerd of vervangingen of extra aanpoot noodzakelijk is. Gezien de klimaatverandering blijft dit de komende jaren een aandachtspunt. Zo nodig wordt de raad hieromtrent aanvullend geïnformeerd. Door klimaatverandering worden andere eisen aan het openbaar groen gesteld. In de toekomst kan dit hoge kosten met zich meebrengen.

Speelvoorzieningen

In 2014 is de nieuwe speelnota Spelenderwijs Ontmoeten vastgesteld. Aan dit beleid is uitvoering gegeven en het project is afgerond. Alle speelterreinen die op de nominatie stonden te verdwijnen zijn geamoveerd en alle (nieuwe) speelterreinen zijn (her)ingericht. Voor het onderhoud en de vervanging van speelvoorzieningen is structureel € 15.000 in de exploitatie opgenomen.

Riolering

Het verbreed Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) 2015-2019 is de neerslag van de wettelijke verplichting dat de gemeente een rioleringsnota dient te hebben. Deze nota bepaalt de normen voor de kwaliteit van het milieu en het onderhoud. Het voorstel is om nog geen nieuw GRP op te stellen, omdat het huidige plan nog aan de eisen voldoet en we in 2022 aansluiten bij de nieuwe Omgevingswet. Ook wordt aangegeven hoe de maatregelen en investeringen worden bekostigd. Investeringen in de riolering worden geactiveerd, de lasten worden via de riooltarieven verhaald op de burgers. Eventuele overschotten of tekorten worden jaarlijks met de voorziening Riolering geëgaliseerd. Klimaatverandering leidt tot hogere temperaturen, nattere winters, heftigere buien en een kans op drogere zomers wat extra investeringen met zich meebrengt. Hieraan wordt de komende jaren de nodige aandacht geschonken. In 2020 is een stresstest uitgevoerd om zo inzichtelijk te maken wat de gevolgen van klimaatverandering zijn voor onze gemeente. In 2022 wordt een start gemaakt met het realiseren van een aanvalsplan voor de aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en de gevolgen van overstromingen. Eventuele maatregelen hieruit worden ook verwerkt in de omgevingsplannen.

Gebouwenbeheer

De gemeente heeft een aantal gebouwen in eigendom, beheer en onderhoud. Om waardevermindering van de gebouwen te voorkomen is een goede staat van onderhoud noodzakelijk. Bij het beheer en onderhoud wordt onderscheid gemaakt tussen het beheer en onderhoud van het gebouw, alles wat aard- en nagelvast is (technisch onderhoud) en het beheer en onderhoud door de gebruiker (water, gas, elektra, telefonie, schoonmaak en dergelijke). Een goede meerjarenonderhoudsplanung is niet alleen om technische redenen van belang. Even belangrijk zijn de bedrijfseconomische aspecten en de tevredenheid van de gebruikers van het object. Jaarlijks worden de gebouwen geïnspecteerd en de onderhoudsschema's hierop aangepast. De meerjarenonderhoudsplannen zijn gekoppeld aan de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen. De reserve wordt jaarlijks met een gelijk bedrag € 180.000 gevoed, zodat de lasten gelijkmatig in de exploitatie zijn opgenomen. Grote, vaak wisselende onderhoudskosten worden aan deze reserve onttrokken. Onttrekkingen worden door middel van de tussentijdse rapportages door de raad geautoriseerd. Voor het reguliere, kleinere onderhoud is structureel budget in de begroting opgenomen. Ieder jaar wordt aan een aantal specifieke gebouwen extra aandacht gegeven door middel van clustering van onderhoudswerkzaamheden, waardoor een efficiency voordeel gehaald wordt.

Het onderhoud van de diverse gebouwen van de gemeente wordt op verschillende manieren uitgevoerd.

Gemeentelijke gebouwen, niet voor de gemeentelijke dienst bestemd

Zowel het groot als het klein onderhoud van deze gebouwen komt voor rekening van de gemeente. Het groot onderhoud is in beeld gebracht door middel van een meerjarenonderhoudsplan (MOP). Om deze kosten te dekken is een reserve gevormd die jaarlijks met een gelijk bedrag wordt gevoed. De middelen hiervoor zijn in de begroting opgenomen. Daarnaast is voor het reguliere jaarlijkse onderhoud een budget in de exploitatie opgenomen. Met de vaststelling van het onderhoudsplan is voldoende onderbouwing aanwezig om de gebouwen adequaat te onderhouden en in stand te houden.

Vanaf 2019 is het niet meer mogelijk om de BTW op de kosten aan de sportaccommodaties (gelegenheid geven tot sportbeoefening) af te trekken. Daarvoor in de plaats is de SPUK in het leven geroepen. Via deze regeling wordt 17,5% van de kosten teruggevraagd. De investeringen in de sport vallen onder deze regeling. De verduurzamingsmogelijkheden voor de sportaccommodaties zijn naar voren gehaald. De werkzaamheden konden goed uitgevoerd worden doordat de sporthallen gesloten waren in verband met Covid. De Gymzaal Bredevoort is in 2020 voorzien van zonnepanelen, in 2021 zijn de Aladnahal en de Eurohal eveneens hierin voorzien.

Gemeentelijke huisvesting

Locaties Hofstraat 8, Markt 7 en Gemeentewerf Derde Broekdijk 1E

Het onderhoud aan deze gebouwen is in het MOP opgenomen. Er zijn geen bijzonderheden, bij de locatie Hofstraat is het verhuurde deel aan de Rabobank weer in beheer gekomen. Momenteel staat open op welke manier de ruimte in de toekomst gebruikt gaat worden.

Na de installatie van zonnepanelen op het dak van de verbouwde gemeentewerf onderzoeken we de mogelijkheden om voor de eigen huisvesting stappen te maken in de verduurzaming van ons vastgoed. Het verduurzamingsadvies wordt hiervoor momenteel opgesteld en krijgt in 2022 zijn uitwerking. Daarbij wordt allereerst onderzoek gedaan naar de teruglevercapaciteit van het aanwezige leidingnet.

Paragraaf Grondbeleid

Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het omvat alle strategieën van de gemeente rond het verwerven, beheren, bewerken en uitgeven van gronden. Het grondbeleid heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van beleidstaken zoals ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting, verkeer en vervoer, cultuur, sport en recreatie en economische structuur. Daarnaast kan het grondbeleid grote financiële gevolgen hebben. De resultaten, maar vooral de financiële risico's, zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Daarom is transparantie van grondbeleid van groot belang.

In de Nota Vastgoed Gemeente Aalten, die in 2014 door de raad is vastgesteld, is het begrip grondbeleid omschreven als een activiteit van de lokale overheid, waarbij op een uitvoeringsgerichte wijze sturing wordt gegeven aan de ruimtelijke ordening, ten einde een goede en evenwichtige inrichting van de ruimte te verkrijgen. Hierbij kunnen ook die voorzieningen worden gerealiseerd die in de regel niet door de particuliere sector worden ontwikkeld (bijvoorbeeld sociale woningen, sociaal-culturele voorzieningen, openbaar vervoer en infrastructuur). Bovendien is grondbeleid een beleidsveld waar de lokale overheid doelen op kan realiseren.

Met behulp van deze nota wordt inzicht gegeven in de rol van de gemeente in het beleidsproces en worden voorstellen gedaan op welke wijze de inzet van het aan de gemeente beschikbaar gestelde instrumentarium in het beleidstraject kan worden verbeterd gericht op effectiviteit van het te voeren grondbeleid. Er wordt in het grondbeleid onderscheid gemaakt in actief en passief (faciliterend) beleid. In deze nota is het accent verschoven van actief naar passief grondbeleid. Indien bij specifieke projecten/nieuwe ontwikkelingen actief grondbeleid gewenst is, dan wordt hiertoe separaat besloten.

In genoemde nota worden verder de beschikbare instrumenten beschreven die de gemeente ten dienste staan bij het voeren van een optimaal grondbeleid. Daarnaast wordt ingegaan op de organisatie van het gemeentelijk grondbeleid met betrekking tot de bestuurlijke en ambtelijke verantwoordelijkheid, op de financiële en administratieve randvoorwaarden en op het uitgiftebeleid van de aangekochte gronden.

> Risico's grondexploitatie

Op grond van de begrotingsvoorschriften worden de risico's jaarlijks ingeschat en wordt waar nodig per complex een voorziening ten laste van het resultaat getroffen.

Voor de gronden onderscheiden we een drietal categorieën

1. Gronden en terreinen niet in exploitatie;
2. Faciliterend grondbeleid;
3. Bouwgrond in exploitatie (BIE).

1. Gronden en terreinen niet in exploitatie

Tot deze categorie worden onder meer Westrand Aalten, Bedrijventerrein Het Broek (uitbreiding Cattier) en De Wegwijzer gerekend. Er zijn diverse ontwikkelingen ten aanzien van deze onderdelen. Daarnaast behoren tot deze categorie gronden die voorlopig niet worden ontwikkeld en die in een eerder stadium zijn geschrapt binnen bestaande complexen, zoals Kern De Heurne.

De boekwaarde op 31 december 2020 van deze categorie bedraagt € 3.777.000.

Westrand Aalten

In 2015 is met de firma J.H. Aalbers en Zoon Aalten BV een overeenkomst gesloten om tot verkoop en ontwikkeling van een deel van het voormalige plangebied Werklandschap Aalten te komen. In 2018 is in verband hiermee het bestemmingsplan Aalten Bedrijventerrein Westrand vastgesteld. De Raad van State heeft in 2019 het besluit tot vaststelling van dit bestemmingsplan vernietigd, met name als gevolg van de stikstofproblematiek.

Eind 2019 is het bestemmingsplan Aalten Bedrijventerrein Westrand opnieuw vastgesteld. Het bestemmingsplan is op het gebied van stikstof nader onderbouwd. De Raad van State heeft bij uitspraak van 21 juli 2021 het beroep van één appellant niet-ontvankelijk verklaard. De wel ontvankelijke beroepen zijn ongegrond verklaard. Hiermee zijn de besluiten onherroepelijk in werking getreden en kan verdere uitvoering worden gegeven aan de vestiging van de firma Aalbers op de betreffende locatie. Hiervoor dient nog een omgevingsvergunning te worden verleend. De aanvraag is inmiddels ingediend.

Bedrijventerrein Het Broek (uitbreiding Cattier)

In 2019 is Bedrijventerrein Het Broek (uitbreiding Cattier) door de gemeente aangekocht. Dit terrein is verkocht aan Kaemingk BV, die op de locatie een bedrijfshal wil realiseren. Hiervoor is het nodig dat het bestemmingsplan ter plekke wordt aangepast. Met Kaemingk en diverse omwonenden is hierover gesproken.

Het plan heeft, mede door de beoogde landschappelijke inpassing, draagvlak in de omgeving. De verwachting is dat het bestemmingsplan in de tweede helft van 2021 in procedure wordt gebracht.

De Wegwijzer

Voor dit complex is een bouwgrondexploitatie opgesteld die door de raad in 2013 is aangehouden. Deze locatie is betrokken in de Centrumvisie Dinxperlo als potentiële woningbouwlocatie. Deze Centrumvisie kent naast locatie De Wegwijzer meerdere ontwikkellocaties. De bouwgrondexploitaties worden te zijner tijd aan uw raad voorgelegd.

Voorts is op 7 juli 2020 door uw raad het Plan van Aanpak betaalbare (tijdelijke) huurwoningen kleine kernen vastgesteld. Uitvoering van dit Plan van Aanpak kan erin resulteren dat grond vanuit de 'categorie Gronden en terreinen niet in exploitatie' weer in exploitatie wordt genomen. Inmiddels zijn de eerste Uthuuskes gerealiseerd in De Haart.

2. Faciliterend grondbeleid

Tot deze categorie behoren de gronden die in eigendom zijn van derden. Bij de ontwikkeling daarvan treedt de gemeente faciliterend op. De door de gemeente gemaakte kosten worden op de private partij verhaald. Afspraken hierover worden vastgelegd in een overeenkomst. In beginsel verloopt dit budgettair neutraal. Het gaat eind 2020 nog om zes projecten.

Bij de complexen vallend onder deze categorie wordt er in principe van uitgegaan dat de door de gemeente gemaakte kosten minus opbrengsten uiteindelijk minimaal gecompenseerd worden door de met de ontwikkelaars overeengekomen exploitatiebijdragen. Bij de beoordeling per complex is dan ook vastgesteld dat met betrekking tot geen enkel complex een financieel risico wordt gelopen.

3. Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Dit zijn de gronden in eigendom van de gemeente waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een begroting heeft vastgesteld. Het betreft zowel woningbouw als bedrijventerreinen.

Eind 2020 zijn nog zeven grondcomplexen in exploitatie. Volgens de laatste hercalculaties (van ultimo 2020) worden daarvan de volgende resultaten verwacht:

	bedragen x € 1.000	
Bouwgrond in exploitatie (BIE)	Uitkomst	Resultaat
Kobus III	332	Negatief
Lintelo uitbreiding kern	3	Positief
Kern De Heurne 1e fase	1	Positief
Herstructureringsplan De Rietstap	31	Negatief
't Warmelinck	8	Positief
Haartsebos	109	Negatief
Kraaienboom	24	Negatief

Gereed product en handelsgoederen

Hoge Veld

Van de 17 in dit complex uit te geven kavels zijn er medio 2021 15 verkocht.

Van alle bouwgrond in exploitatie zijn per ultimo 2020 de bestaande financiële risico's in beeld gebracht. Daar waar een negatief financieel resultaat is berekend, is een voorziening getroffen. De totale voorziening inclusief het Hoge Veld bedraagt per 31 december 2020 € 1.214.000.

Conclusie

De bedrijfsvoering en financiële administratie van de grondexploitaties is adequaat. De processen met betrekking tot het grondenbeheer zijn beschreven en de taken en bevoegdheden tussen Openbare Ruimte en Informatiebeheer zijn organisatorisch voldoende afgebakend. Per ultimo 2020 zijn van alle complexen met een kostprijsopzet de kostprijscalculaties geactualiseerd en de complexen met alle overige gronden beoordeeld, geanalyseerd en, voor zover mogelijk, geactualiseerd.

Hiermee is een juist en volledig inzicht verkregen in de bestaande boekwaarde van de complexen en de toekomstige resultaten. In de door de raad vastgestelde Nota Vastgoed Gemeente Aalten vindt het grondbeleid het formele kader.

Paragraaf Verbonden partijen

In deze paragraaf komen de organisaties aan de orde die een publiek belang uitvoeren en waarin Aalten een financieel en een bestuurlijk belang heeft. Dat laatste door zeggenschap bij besluitvorming door stemrecht.

Gemeenschappelijke regelingen (publiekrechtelijk)

Per publiekrechtelijke regeling is de ratio van het weerstandsvermogen opgenomen. Om te beoordelen in hoeverre het weerstandsvermogen toereikend is, wordt een relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie wordt uitgedrukt in een ratio, waarbij normaliter gestreefd zou moeten worden naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,0.

Ratio weerstandsvermogen			
> 2	= Uitstekend	0,8 – 1,0	= Matig
1,4 – 2,0	= Ruim voldoende	0,6 – 0,8	= Onvoldoende
1,0 – 1,4	= Voldoende	< 0,6	= Ruim onvoldoende

bedragen x € 1.000

Omgevingsdienst Achterhoek (ODA), Hengelo Gelderland (Programma 1)						
Doelstelling en openbaar belang	De ODA behandelt voor de partners de aanvragen voor vergunningen in het kader van het omgevingsrecht (milieudeel), toetst meldingen, houdt toezicht op en handhaaft de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Daarnaast adviseert de ODA gemeenten en provincie (op verzoek) bij de opstelling van beleid en bij specifieke ontwikkel- of uitvoeringsprojecten.					
Partijen	Naast Aalten de gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen en de provincie Gelderland.					
Actualiteit	De ODA bereidt zich voor op diverse ontwikkelingen zoals de inbreng van kennis bij de voorbereiding op de Omgevingswet (ingangsdatum 1-7-2022), bijdragen aan het bestrijden van milieu- en drugsriminaliteit, advisering rond de thema's klimaat, energie en duurzaamheid en de ontwikkeling rondom de Zeer Zorgwekkende Stoffen wat steeds meer aandacht, kennis en expertise vraagt. Met het Gelders Stelsel gaat de ODA aan de slag om te investeren in data-analyse. Dit gebruiken we om onze capaciteit slimmer en beter in te zetten.					
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo begroting	Ratio weerstand	
2021	106	1.076	444	Sluitend	1,05	
2022	150	1.060	458	Sluitend	1,60	

GGD Noord- en Oost-Gelderland (NOG), Warnsveld (Programma 2)						
Doelstelling en openbaar belang	De GGD NOG beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van de inwoners van 22 gemeenten die bij GGD NOG zijn aangesloten.					
Partijen	De GGD bestaat uit 22 gemeenten uit het noorden en oosten van Gelderland.					
Actualiteit	De organisatie is volop bezig met de aanpak van de coronacrisis. Verder heeft het algemeen bestuur een Bestuursagenda voor de periode 2019 – 2023 vastgesteld. Hierin staan de belangrijkste uitgangspunten en prioriteiten (gezondere jeugd, leefomgeving, leefstijl en oud worden). De GGD handhaaft de benadering van positieve gezondheid: gezondheid is het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. In 2021 worden naar verwachting de takendiscussie en het traject voor de strategische toekomstvisie afgerond. De uitkomsten hiervan worden zo spoedig mogelijk verwerkt in de lopende begroting, de meerjarenbegroting, in de Bestuursagenda 2019 – 2023 en overige samenwerkingsafspraken. In 2022 worden de kosten voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) structureel gedekt uit de inwonerbijdrage. In het RVP zijn de afgelopen jaren wijzigingen doorgevoerd. De GGD heeft haar werkwijze aangepast om efficiënter en daarmee goedkoper te werken. De verwachting is dat de opkomst en daarmee de vaccinatiegraad omhooggaat.					
Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo begroting	Ratio weerstand	
2021	2.903	2.500	442	Sluitend	1,00	
2022	2.500	2.500	458	Sluitend	1,00	

Laborijn, Doetinchem (Programma 2)

Doelstelling en openbaar belang Laborijn heeft tot taak zorg te dragen voor de uitvoering van de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening. Zij ondersteunt inwoners voor wie werk zoeken en vinden niet vanzelfsprekend is, op hun weg naar een baan of, als dat nog niet mogelijk is, door (maatschappelijke) participatie.

Partijen Naast Aalten de gemeenten Doetinchem en Montferland.

Actualiteit De coronacrisis heeft nog steeds impact op het aantal inwoners dat een beroep moet doen op een uitkering en het aantal detacheringen. Hoewel Laborijn tot nu toe niet heel veel meer klanten met een bijstandsuitkering heeft, is de verwachting wel dat er in 2022 nog een toename van dit aantal volgt. Vanaf 2022 gaat Laborijn ook uitvoering geven aan de nieuwe Wet Inburgering. Als gevolg van het uitreden van de gemeente Oude IJsselstreek worden de kosten en overhead verder afgebouwd. Voor de financiering van de frictiekosten is een reserve gevormd. Onze bijdrage voor 2022 komt uit op € 1.906.000.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo begroting	Ratio weerstand
2021	8.334	11.000	1.701	Sluitend	1,23
2022	6.953	10.570	1.906	Sluitend	1,00

Regio Achterhoek, Doetinchem (Programma 2)

Doelstelling en openbaar belang Zeven gemeenten in de Achterhoek werken samen met het bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen ten behoeve van regionale ontwikkeling en belangenbehartiging.

Partijen De GR bestaat naast Aalten uit de gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.

Actualiteit Het samenwerkingsverband is echter breder dan alleen de Achterhoekse gemeenten en bestaat ook uit ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland en heeft de roepnaam Achterhoek ambassadeurs. De ambitie is om in 2030 in de Achterhoek een nog sterker bloeiende en innovatieve economie te realiseren met een kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving. De uitwerking gebeurt, onder regie van de Achterhoek Board, door zes thematafels. De speerpunten zijn: Smart Economy, Smart Living en Smart Governance.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo begroting	Ratio weerstand
2021	6.025	17.160	185	Sluitend	1,10
2022	5.954	22.728	187	Sluitend	0,96

Stadsbank Oost Nederland (SON), Enschede (Programma 2)

Doelstelling en openbaar belang Financiële zelfredzaamheid van de inwoners van de aangesloten gemeenten vergroten en ondersteuning bij financiële problemen van de inwoners.

Partijen Er zijn 22 aangesloten gemeenten uit Twente en de Achterhoek.

Actualiteit Per 1 januari 2021 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening gewijzigd (invoering wettelijke vroegsignalering van betalingsachterstanden en gegevensuitwisseling). Vroegsignalering binnen de schuldhulpverlening is het in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld brengen van mensen met financiële problemen om vroegtijdige hulpverlening mogelijk te maken door gebruik te maken van daadwerkelijke signalen en outreachende hulpverlening. Gemeenten moeten per 1 januari 2021 alle meldingen van betalingsachterstanden van woningcorporaties, zorgverzekeraars, water- en energieleveranciers opvolgen. Het doel is om verdere (problematische) schulden te voorkomen. Nu zijn we bezig met de implementatie van deze wettelijke taak, zodat we uiterlijk per 1 januari 2022 kunnen starten. Daarnaast beoogt de aanpassing van de wet ook om de toegang tot de schuldhulpverlening te verbreden (onder andere ook de doelgroep ondernemers) en te verbeteren. Dit is een continue-proces waarbij we samenwerken met de gemeente Doetinchem en Laborijn. De gemeentelijke visie op de schuldhulpverlening (geldt sociaal domein breed) is dat deze zoveel mogelijk lokaal en integraal moet worden uitgevoerd, waarbij een verbinding met het lokale sociale domein essentieel is. Naast het door ontwikkelen van de toegang zijn wij voornemens om uit de GR Stadsbank te treden. Samen met de gemeente Doetinchem en Laborijn (voor ondernemers) willen we de schuldhulpverlening in de hele keten door ontwikkelen. In december 2021 wordt de gemeenteraad gevraagd hierover een besluit te nemen.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo begroting	Ratio weerstand
2021	1.294	14.572	140	Sluitend	1,70
2022	1.088	14.833	142	Sluitend	1,24

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG), Apeldoorn (Programma 2)

Doelstelling en openbaar belang	Iedere gemeente dient deel uit te maken van één van de 25 veiligheidsregio's. De taken van een veiligheidsregio liggen op het gebied van de voorbereiding en bestrijding van rampen en grote incidenten door de brandweer, de GHOR (geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen), de politie en gemeente.
Partijen	De VNOG bestaat uit 22 gemeenten uit het noorden en oosten van Gelderland.
Actualiteit	Begin 2020 is door het AB de Toekomstvisie van de VNOG vastgesteld (inclusief een aantal opdrachten) die een toekomstbestendige brandweer beoogt. De uitvoering van de opdrachten is direct in 2020 gestart. De komende jaren wordt hieraan verder uitvoering gegeven. In 2026 moet dit traject zijn afgerond. De voortgang van de opdrachten wordt via de reguliere periodieke verkenningen gevolgd. Net als de voordeuringen rondom de internationale samenwerking. In vervolg op het rapport CrossFire van december 2018 is er een vervolgonderzoek gestart naar de mogelijkheid van intensieve samenwerking tussen de brandweer van Dinxperlo en Suderwick. Een gezamenlijke kazerne is onderdeel van het onderzoek. VNOG, gemeente Aalten en gemeente Bocholt trekken hier gezamenlijk in op.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo begroting	Ratio weerstand
2021	9.119	46.053	1.539	Voordelig 3.057*	1,40
2022	8.776	48.954	1.559	Sluitend	1,30

* volgens de Eerste Financiële Verkenning 2021 12 mei 2021

Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL), Doetinchem (Programma 3)

Doelstelling en openbaar belang	Gemeenten en provincie werken samen in het ECAL, dat is ontstaan uit de samenvoeging van het Achterhoeks Archief en het Staring Instituut. Het Erfgoedcentrum voert de wettelijke archieftaken conform Archiefwet en overige erfgoedtaken zoals documentatie, onderzoek en publieksfunctie uit.
Partijen	De gemeenschappelijke regeling voert de wettelijke taken uit voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Doetinchem, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Montferland, Winterswijk en Bronckhorst. Voor de niet wettelijke taken betalen Doesburg, Lochem, Zevenaar, Duiven, de provincie Gelderland en andere donateurs een bijdrage.
Actualiteit	Geen bijzondere ontwikkelingen.

Jaar	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Bijdrage	Saldo Begroting	Ratio weerstand
2021	158	631	145	Negatief 21	Niet bekend
2022	123	572	145	Negatief 55	Niet bekend

Vennootschappen en coöperaties (privaatrechtelijk)**Coöperatieve Achterhoekse Groene Energie Maatschappij, Winterswijk (Programma 1)**

Doelstelling en openbaar belang	De Agem gelooft in een duurzame Achterhoek die niet afhankelijk is van fossiele brandstoffen. Doel is een energieneutrale Achterhoek in 2030.
Partijen	Naast Aalten zijn de volgende gemeenten lid: Berkelland, Doetinchem, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Montferland, Winterswijk en Bronckhorst. Ook is inmiddels een achttal burgerorganisaties lid.
Financieel	Vanaf 2017 is de Agem financieel zelfstandig en ontvangt geen jaarlijkse bijdrage van de gemeente. Wel staat de gemeente borg voor de nakoming van de verplichtingen uit hoofde van een financieringsovereenkomst met de BNG. De maximale borgstelling bedraagt € 56.000 te vermeerderen met boeten, rente en kosten.

Leisurelands B.V., Arnhem (Programma 1)

Doelstelling en openbaar belang	Bedrijfsmatig en duurzaam aanbieden van vrijetijdsbesteding voor een breed publiek. Dit doen door middel van grondgebonden recreatievoorzieningen met groen als decor. Daartoe voor zichzelf en anderen grondgebonden exploitaties doen. Daarmee direct en indirect een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en vrijetijdsbesteding in de regio waar zij actief is.
Partijen	Aandeelhouders waaronder Achterhoekse en Liemerse gemeenten als voormalige RAL gemeenten.
Financieel	Aalten ontvangt geen dividenduitkering. Een besluit over het al dan niet afstoten van aandelen is nog niet genomen.

ROVA, Zwolle (Programma 1)	
Doelstelling en openbaar belang	ROVA is de afvaladvies-, regie- en verwijderingsorganisatie van 23 gemeenten. ROVA zet zich in voor een schonere en duurzame leefomgeving.
Partijen	ROVA werkt voor 23 aandeelhoudende gemeenten.
Financieel	Begroot is een jaarlijkse dividendopbrengst van € 106.000. Werkelijk ontvangen in 2021 € 106.000, in 2020 € 122.000 en in 2019 € 130.000.
EUREGIO, Gronau (D) (Programma 2)	
Doelstelling en openbaar belang	De EUREGIO is actief in de opbouw en versterking van de structuren en de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duitse grensgebied.
Partijen	De EUREGIO telt 104 Duitse en 25 Nederlandse lidgemeenten, vijf Landkreisen en twee waterschappen.
Financieel	Per inwoner wordt in 2022, net als in 2021, € 0,29 bijgedragen (€ 7.833).
BNG Bank, Den Haag (Programma 3)	
Doelstelling en openbaar belang	Deze bank is van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De BNG is een betrokken partner voor een duurzamer Nederland en stelt de publieke sector in staat maatschappelijke doelstellingen te bereiken.
Partijen	De Nederlandse Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.
Financieel	Begroot is een jaarlijkse dividendopbrengst van € 37.000. Werkelijk ontvangen in 2019 € 55.019. Het dividend voor 2020 is vastgesteld op € 24.500, maar de uitbetaling ervan is voorlopig opgeschort tot 30 september 2021, op advies van de Europese Centrale Bank naar aanleiding van de coronapandemie. Voor 2021 wordt een dividend verwacht van € 35.000.
NV Alliander, Arnhem (Programma 3)	
Doelstelling en openbaar belang	Netwerkbedrijf Alliander is verantwoordelijk voor een groot deel van de energieleidingen in Nederland. Kernactiviteiten zijn het aansluiten van klanten op de energienetwerken en het distribueren van gas en elektriciteit. Deze taken zijn wettelijk bepaald gezien het belang van een betrouwbare aanvoer van energie.
Partijen	Provincies Gelderland en Noord-Holland, BV houdstermaatschappij Falcon en de gemeente Amsterdam: zij hebben gezamenlijk driekwart van de aandelen in bezit. Het overige deel is in bezit van 55 andere gemeentelijke aandeelhouders.
Financieel	Begroot is een jaarlijkse dividendopbrengst van € 269.000. Werkelijk ontvangen in 2021 € 269.000, in 2020 € 326.000 en in 2019 € 431.000.
Vitens, Utrecht (Programma 3)	
Doelstelling en openbaar belang	Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland en levert drinkwater aan circa 5,7 miljoen klanten. De verantwoordelijkheid van Vitens is een gezonde en duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Partijen	111 aandeelhouders bestaande uit gemeenten en provincies.
Financieel	Vitens wil de solvabiliteit de aankomende jaren laten stijgen naar een minimumniveau van 35%. Om dit te realiseren wordt voorlopig het nettoresultaat aan het eigen vermogen toegevoegd. Hierdoor keert Vitens de komende jaren geen dividend uit.

In liquidatie

Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Werk en Inkomen (ISWI)

Tot 2016 was ISWI de gezamenlijke sociale dienst van Oude IJsselstreek en Aalten. In de jaarrekening 2018 zijn de uitstaande vorderingen, schulden en de reserves tussen ISWI in liquidatie en de beide gemeenten onderling verrekend. Omdat er nog een claim is ingediend over een reeds afgewikkeld bedrijfsongeval bij een derde, is er een kleine reserve aangehouden voor nog resterende verplichtingen. Aangezien het hier waarschijnlijk een zekerheidsstelling van rechten betreft verwachten we geen problemen, maar is de werkelijke vereffening nog wel even uitgesteld.

Panorama Essinkweg door Jan Oberink

Bijlagen

Geprognosticeerde balans 2020-2025

Om de ontwikkeling van de belangrijkste activa en passiva inzichtelijk te maken, wordt in de begroting een meerjarige geprognosticeerde balans voorgeschreven. Deze meerjarige geprognosticeerde balans geeft raadsleden het inzicht om zich een oordeel te vormen over de gezondheid van de financiële positie van de gemeente en de ontwikkelingsrichting ervan.

	bedragen x € 1.000					
Activa	31-12- 2020	31-12- 2021	31-12- 2022	31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2025
(im) Materiële vaste activa	43.627	48.775	48.203	48.480	47.881	48.870
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkings	1.178	1.578	1.578	1.578	1.578	1.578
Financiële vaste activa: Leningen	9.807	2.175	2.145	2.115	2.084	2.057
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	206	206	206	206	206	206
Totaal Vaste Activa	54.818	52.734	52.132	52.379	51.749	52.711
Voorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	1.377	437	399	399	399	399
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen <1 jaar	2.475	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Liquide middelen	40	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Overlopende activa	8.184	0	0	1.065	1.682	2.240
Totaal Vlottende Activa	12.076	5.437	5.399	6.464	7.081	7.639
Totaal Activa	66.894	58.171	57.531	58.843	58.830	60.350
Passiva	31-12- 2020	31-12- 2021	31-12- 2022	31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2025
Eigen vermogen	20.780	16.325	16.274	15.344	13.633	11.696
Voorzieningen	6.498	6.454	6.597	7.019	7.428	7.802
Vaste schuld	26.246	27.856	29.335	31.480	32.769	35.852
Totaal Vaste Passiva	53.524	50.635	52.206	53.843	53.830	55.350
Vlottende schuld	6.323	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Overlopende passiva	7.047	2.536	325	0	0	0
Totaal Vlottende Passiva	13.370	7.536	5.325	5.000	5.000	5.000
Totaal Passiva	66.894	58.171	57.531	58.843	58.830	60.350

Overzicht meerjarig EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie van de gemeente.

Omschrijving	T-1	T	T+1
	2021	2022	2023
	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2021, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2022	Volgens meerjarerenraming in begroting 2022
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-4.456	-52	-930
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	5.148	-572	277
3. Mutatie voorzieningen	-44	143	422
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-940	-38	0
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-8.708	701	-785

Meerjarenoverzicht 2020 – 2025, overzicht van baten, lasten en resultaat

In de afzonderlijke programma's zijn de werkelijke cijfers 2020, raming na wijziging 2021 en raming 2022-2025 met de bijbehorende toelichtingen opgenomen. De namen van de taakvelden zijn opgenomen conform BBV.

bedragen x € 1.000

Programma 1 Ruimte	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Baten						
Verkeer en vervoer	-276	-62	-63	-63	-63	-63
Parkeren	0	0	-9	-9	-9	-9
Openbaar vervoer	-267	-225	0	0	0	0
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-593	-7	0	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-29	-31	-36	-36	-36	-36
Economische promotie	-211	-205	-223	-223	-223	-223
Sportaccommodaties	-236	-226	-292	-212	-212	-212
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-128	-133	-76	-76	-76	-76
Riolering	-2.114	-1.938	-2.007	-2.007	-2.007	-2.007
Afval	-1.900	-2.003	-2.058	-2.058	-2.058	-2.058
Milieubeheer	-105	-264	-4	-4	-4	-4
Begraafplaatsen en crematoria	-311	-275	-307	-307	-307	-307
Ruimtelijke ordening	-120	-554	-43	-43	-43	-43
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)	-985	-888	-330	0	0	0
Wonen en bouwen	-683	-485	-398	-188	-188	-188
Totaal baten	-7.958	-7.296	-5.846	-5.226	-5.226	-5.226
Lasten						
Verkeer en vervoer	2.237	2.859	2.564	2.530	2.661	2.679
Parkeren	0	0	13	13	13	13
Openbaar vervoer	559	308	28	28	28	28
Economische ontwikkeling	36	92	42	42	42	42
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	782	5	5	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	42	47	48	45	45	45
Economische promotie	201	232	192	192	192	192
Sportaccommodaties	1.532	2.014	1.557	1.489	1.496	1.776
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.809	1.874	1.722	1.722	1.722	1.722
Riolering	1.625	1.535	1.582	1.582	1.582	1.582
Afval	1.604	1.680	1.660	1.660	1.660	1.660
Milieubeheer	1.014	1.566	1.042	1.042	1.029	1.029
Begraafplaatsen en crematoria	359	404	376	376	375	371
Ruimtelijke ordening	807	1.777	563	563	563	563
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)	996	963	309	0	0	0
Wonen en bouwen	903	1.383	986	976	976	976
Totaal lasten	14.506	16.739	12.689	12.260	12.384	12.678
Totaal programma 1 Ruimte	6.548	9.443	6.843	7.034	7.158	7.452

Programma 2 Sociaal Domein	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Baten						
Bestuur	-46	-46	-46	-46	-46	-46
Crisisbeheersing en brandweer	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Openbare orde en veiligheid	-27	-18	-18	-18	-18	-18
Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
Onderwijshuisvesting	-35	-29	-29	-29	-29	-29
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-289	-466	-325	-325	-325	-325
Sportbeleid en activering	-20	-44	0	0	0	0
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	0	0	0	0	0	0
Musea	-14	-13	-12	-12	-11	-10
Cultureel erfgoed	-102	-47	-13	-13	-13	-13
Media	0	0	0	0	0	0
Samenkracht en burgerparticipatie	-93	-147	-134	-134	-134	-134
Wijkteams	0	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	-6.726	-5.578	-4.769	-4.843	-4.843	-4.843
Begeleide participatie	-87	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-5	-13	-5	-5	-5	-5
Maatwerkdienstverlening 18+	-239	-258	-258	-258	-258	-258
Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18+	-195	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	-7.879	-6.660	-5.610	-5.684	-5.683	-5.682
Lasten						
Bestuur	1.943	2.143	2.146	2.114	2.126	2.126
Crisisbeheersing en brandweer	1.859	1.919	1.928	1.930	1.928	1.914
Openbare orde en veiligheid	643	633	621	621	621	621
Openbaar basisonderwijs	10	10	12	12	12	12
Onderwijshuisvesting	955	1.839	882	880	877	875
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.049	1.267	1.156	1.156	1.156	1.156
Sportbeleid en activering	205	276	199	199	199	199
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	333	281	206	215	220	220
Musea	309	326	319	318	317	317
Cultureel erfgoed	226	161	116	119	124	114
Media	488	485	511	511	511	491
Samenkracht en burgerparticipatie	2.787	3.303	3.073	3.066	3.064	3.064
Wijkteams	373	449	488	488	488	488
Inkomensregelingen	9.244	8.549	7.862	8.188	8.371	8.527
Begeleide participatie	9.465	8.442	8.045	7.845	7.696	7.696
Arbeidsparticipatie	571	644	622	634	646	646
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	940	1.029	1.003	1.003	1.003	1.003
Maatwerkdienstverlening 18+	4.963	4.275	4.314	4.391	4.467	4.467
Maatwerkdienstverlening 18-	6.810	6.272	6.374	6.374	6.374	6.374
Geëscaleerde zorg 18+	51	77	41	41	41	41
Geëscaleerde zorg 18-	622	592	617	617	617	617
Volksgezondheid	0	270	272	272	272	272
Totaal lasten	43.846	43.242	40.807	40.994	41.130	41.240
Totaal programma 2 Sociaal Domein	35.967	36.582	35.197	35.310	35.447	35.558

Programma 3 Bedrijfsvoering	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Baten						
Burgerzaken	-257	-274	-234	-219	-244	-244
Beheer overige gebouwen en gronden	-421	-327	-255	-255	-255	-255
Overhead	-367	-105	-125	-125	-125	-125
Treasury	-672	-628	-545	-528	-511	-494
OZB woningen	-3.235	-3.476	-3.547	-3.638	-3.638	-3.638
OZB niet-woningen	-1.515	-1.649	-1.668	-1.712	-1.712	-1.712
Belastingen overig	-227	-245	-251	-251	-251	-251
Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	-46.143	-45.808	-46.559	-45.568	-45.164	-45.022
Overige baten en lasten	-248	-821	0	-1.086	-1.585	-1.897
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-1.577	-4.195	-653	-464	-766	-703
Resultaat van de rekening van baten & lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	-54.662	-57.528	-53.837	-53.846	-54.251	-54.341
Lasten						
Burgerzaken	567	714	565	591	585	585
Beheer overige gebouwen en gronden	628	702	518	496	677	497
Overhead	8.374	8.370	7.859	7.906	7.877	7.938
Treasury	254	211	196	196	186	194
OZB woningen	209	209	186	186	186	186
OZB niet-woningen	122	122	130	130	130	130
Belastingen overig	139	118	124	124	124	124
Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	5	5	505	155	155	155
Overige baten en lasten	183	482	1.104	1.088	1.076	850
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	10	10	10	10	10
Mutaties reserves	1.245	560	600	620	640	663
Resultaat van de rekening van baten & lasten	421	0	0	0	0	0
Totaal lasten	12.147	11.503	11.797	11.502	11.646	11.332
Totaal programma 3 Bedrijfsvoering	-42.515	-46.025	-42.040	-42.344	-42.605	-43.010

	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Totaal baten en lasten						
Totaal Baten	-70.499	-71.484	-65.293	-64.756	-65.160	-65.249
Totaal Lasten	70.499	71.484	65.293	64.756	65.160	65.249
	0	0	0	0	0	0

Het begrotingssaldo is verwerkt in Taakveld 0; Overige baten en lasten.

Het rekeningresultaat is verwerkt in Taakveld 0; Resultaat van de rekening van baten en lasten.

Overzicht van baten en lasten, ingedeeld naar taakvelden

Hieronder staan de werkelijke cijfers 2020, raming na wijziging 2021 en raming 2022-2025 uitgesplitst per taakveld conform het BBV.

bedragen x € 1.000

	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
0. Bestuur en ondersteuning						
Baten						
Bestuur	-46	-46	-46	-46	-46	-46
Burgerzaken	-257	-274	-234	-219	-244	-244
Beheer overige gebouwen en gronden	-421	-327	-255	-255	-255	-255
Overhead	-367	-105	-125	-125	-125	-125
Treasury	-672	-628	-545	-528	-511	-494
OZB woningen	-3.235	-3.476	-3.547	-3.638	-3.638	-3.638
OZB niet-woningen	-1.515	-1.649	-1.668	-1.712	-1.712	-1.712
Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0
Belastingen overig	-227	-245	-251	-251	-251	-251
Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	-46.143	-45.808	-46.559	-45.568	-45.164	-45.022
Overige baten en lasten	-248	-821	0	-1.086	-1.585	-1.897
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	-1.577	-4.195	-653	-464	-766	-703
Resultaat van de rekening van baten & lasten	0	0	0	0	0	0
	-54.708	-57.574	-53.883	-53.892	-54.297	-54.387
Lasten						
Bestuur	1.943	2.143	2.146	2.114	2.126	2.126
Burgerzaken	567	714	565	591	585	585
Beheer overige gebouwen en gronden	628	702	518	496	677	497
Overhead	8.374	8.370	7.859	7.906	7.877	7.937
Treasury	254	211	196	196	186	194
OZB woningen	209	209	186	186	186	186
OZB niet-woningen	122	122	130	130	130	130
Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0
Belastingen overig	139	118	124	124	124	124
Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	5	5	505	155	155	155
Overige baten en lasten	183	482	1.104	1.088	1.076	850
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	10	10	10	10	10
Mutaties reserves	1.245	560	600	620	640	663
Resultaat van de rekening van baten & lasten	421	0	0	0	0	0
	14.090	13.646	13.943	13.616	13.772	13.457
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning	-40.618	-43.928	-39.940	-40.276	-40.525	-40.930
1. Veiligheid						
Baten						
Crisisbeheersing en brandweer	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Openbare orde en veiligheid	-27	-18	-18	-18	-18	-18
	-28	-19	-19	-19	-19	-19
Lasten						
Crisisbeheersing en brandweer	1.859	1.919	1.928	1.930	1.928	1.914
Openbare orde en veiligheid	643	633	621	621	621	621
	2.502	2.552	2.549	2.551	2.549	2.535
Totaal 1. Veiligheid	2.474	2.533	2.530	2.532	2.530	2.516

	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
2. Verkeer, vervoer en waterstaat						
Baten						
Verkeer en vervoer	-276	-62	-63	-63	-63	-63
Parkeren	0	0	-9	-9	-9	-9
Openbaar vervoer	-267	-225	0	0	0	0
	-543	-287	-72	-72	-72	-72
Lasten						
Verkeer en vervoer	2.237	2.859	2.564	2.530	2.661	2.679
Parkeren	0	0	13	13	13	13
Openbaar vervoer	559	308	28	28	28	28
	2.796	3.167	2.605	2.571	2.702	2.720
Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	2.253	2.880	2.533	2.499	2.630	2.648
3. Economie						
Baten						
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-593	-7	0	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-29	-31	-36	-36	-36	-36
Economische promotie	-211	-205	-223	-223	-223	-223
	-833	-243	-259	-259	-259	-259
Lasten						
Economische ontwikkeling	36	92	42	42	42	42
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	782	5	5	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	42	47	48	45	45	45
Economische promotie	201	232	192	192	192	192
	1.061	376	287	279	279	279
Totaal 3. Economie	228	133	28	20	20	20
4. Onderwijs						
Baten						
Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
Onderwijshuisvesting	-35	-29	-29	-29	-29	-29
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-289	-466	-325	-325	-325	-325
	-324	-495	-354	-354	-354	-354
Lasten						
Openbaar basisonderwijs	10	10	12	12	12	12
Onderwijshuisvesting	955	1.839	882	880	877	875
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.049	1.267	1.156	1.156	1.156	1.156
	2.014	3.116	2.050	2.048	2.045	2.043
Totaal 4. Onderwijs	1.690	2.621	1.696	1.694	1.691	1.689

	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
5. Sport, cultuur en recreatie						
Baten						
Sportbeleid en activering	-20	-44	0	0	0	0
Sportaccommodaties	-236	-226	-292	-212	-212	-212
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	0	0	0	0	0	0
Musea	-14	-13	-12	-12	-11	-10
Cultureel erfgoed	-102	-47	-13	-13	-13	-13
Media	0	0	0	0	0	0
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-128	-133	-76	-76	-76	-76
	-500	-463	-393	-313	-312	-311
Lasten						
Sportbeleid en activering	205	276	199	199	199	199
Sportaccommodaties	1.532	2.014	1.557	1.489	1.496	1.776
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	333	281	206	215	220	220
Musea	309	326	319	318	317	317
Cultureel erfgoed	226	161	116	119	124	114
Media	488	485	511	511	511	491
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.809	1.874	1.722	1.722	1.722	1.722
	4.902	5.417	4.630	4.573	4.589	4.839
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie	4.402	4.954	4.237	4.260	4.277	4.528
6. Sociaal domein						
Baten						
Samenkracht en burgerparticipatie	-93	-147	-134	-134	-134	-134
Wijkteams	0	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	-6.726	-5.578	-4.769	-4.843	-4.843	-4.843
Begeleide participatie	-87	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-5	-13	-5	-5	-5	-5
Maatwerkdienstverlening 18+	-239	-258	-258	-258	-258	-258
Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18+	-195	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
	-7.345	-5.996	-5.166	-5.240	-5.240	-5.240
Lasten						
Samenkracht en burgerparticipatie	2.787	3.303	3.073	3.066	3.064	3.064
Wijkteams	373	449	488	488	488	488
Inkomensregelingen	9.244	8.549	7.862	8.188	8.371	8.527
Begeleide participatie	9.465	8.442	8.045	7.845	7.696	7.696
Arbeidsparticipatie	571	644	622	634	646	646
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	940	1.029	1.003	1.003	1.003	1.003
Maatwerkdienstverlening 18+	4.963	4.275	4.314	4.391	4.467	4.467
Maatwerkdienstverlening 18-	6.810	6.272	6.374	6.374	6.374	6.374
Geëscaleerde zorg 18+	51	77	41	41	41	41
Geëscaleerde zorg 18-	622	592	617	617	617	617
	35.826	33.632	32.439	32.647	32.767	32.923
Totaal 6. Sociaal domein	28.481	27.636	27.273	27.407	27.527	27.683

7. Volksgezondheid en milieu	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Baten						
Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0
Riolering	-2.114	-1.938	-2.007	-2.007	-2.007	-2.007
Afval	-1.900	-2.003	-2.058	-2.058	-2.058	-2.058
Milieubeheer	-105	-264	-4	-4	-4	-4
Begraafplaatsen en crematoria	-311	-275	-307	-307	-307	-307
	-4.430	-4.480	-4.376	-4.376	-4.376	-4.376
Lasten						
Volksgezondheid	0	270	272	272	272	272
Riolering	1.625	1.535	1.582	1.582	1.582	1.582
Afval	1.604	1.680	1.660	1.660	1.660	1.660
Milieubeheer	1.014	1.566	1.042	1.042	1.029	1.029
Begraafplaatsen en crematoria	359	404	376	376	375	371
	4.602	5.455	4.932	4.932	4.918	4.914
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	172	975	556	556	542	538

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Baten						
Ruimtelijke ordening	-120	-554	-43	-43	-43	-43
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)	-985	-888	-330	0	0	0
Wonen en bouwen	-683	-485	-398	-188	-188	-188
	-1.788	-1.927	-771	-231	-231	-231
Lasten						
Ruimtelijke ordening	807	1.777	563	563	563	563
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)	996	963	309	0	0	0
Wonen en bouwen	903	1.383	986	976	976	976
	2.706	4.123	1.858	1.539	1.539	1.539
Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	918	2.196	1.087	1.308	1.308	1.308

Totaal baten en lasten	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Totaal Baten	-70.499	-71.484	-65.293	-64.756	-65.160	-65.249
Totaal Lasten	70.499	71.484	65.293	64.756	65.160	65.249
	0	0	0	0	0	0

Het begrotingsaldo is verwerkt in Taakveld 0; Overige baten en lasten.

Het rekeningresultaat is verwerkt in Taakveld 0; Resultaat van de rekening van baten en lasten.

Investeringschema

bedragen x € 1.000

	Investering	Kapitaal	Investering	Kapitaal	Investering	Kapitaal	Investering	Kapitaal
	2022	lasten 2022	2023	lasten 2023	2024	lasten 2024	2025	lasten 2025
Openbare verlichting	47	2	47	3	47	5	47	7
Dalweg	147	5		5		5		5
Saksenstraat	242	8		9		9		9
Stelpost materieel	250	25	250	51	250	77	250	103
Frankenstraat	330	11		13		13		12
Lichtenvoordsestraatweg	440	16		18		18		18
Aaltenseweg			750	24		28		28
Ganzenpoeldijk			124	4		5		5
Reehorsterlaan (Gielinklaan-Beggelderveldweg)			278	10		11		11
Europastraat Roseveldstraat/Aaltenseweg			322	11		12		12
Reehorsterstraat (Terborgseweg/Gielinklaan)			601	22		25		25
Acaciastraat					146	5		5
Skatebaan vervanging					33	1		1
Magnoliaplein					129	4		5
Prunusstraat					140	4		5
Meidoornstraat					216	7		8
Goudenregenplein					219	7		8
Bredevoortsestraatweg					365	15		16
Allee							618	20
Anholtseweg (Heelweg-Weverstraat) Centrum							270	11
Heelweg (Centrumplan Dinxperlo)							356	14
Hoge Veld Aalten							891	29
Ludgerstraat/Bonifatiusstraat/Polstraat							173	6
Tubantenstraat							618	20
Totale investeringen	1.456	67	2.372	170	1.545	251	3.223	383

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen specifiek bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze 'vrij' kan besteden.

bedragen x € 1.000

	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Algemene lokale heffingen	-5.177	-5.566	-5.667	-5.802	-5.802	-5.802
Algemene uitkering	-46.143	-45.808	-46.559	-45.568	-45.164	-45.022
Dividend	-473	-455	-412	-412	-412	-412
Saldo financieringsfunctie	-200	-173	-133	-116	-99	-82
Totaal	-51.993	-52.002	-52.771	-51.898	-51.477	-51.318

bedragen x € 1.000

Dividenden	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Alliander	-326	-269	-269	-269	-269	-269
ROVA	-122	-149	-106	-106	-106	-106
BNG	-25	-37	-37	-37	-37	-37
	-473	-455	-412	-412	-412	-412

Overzicht reserves en voorzieningen

Reserves

bedragen x € 1.000

	01.01. 2022	Mutaties 2022	01.01. 2023	Mutaties 2023	01.01. 2024	Mutaties 2024	01.01. 2025	Mutaties 2025	01.01. 2026
Algemene reserve	10.433	1	10.434	-1.086	9.348	-1.585	7.763	-1.897	5.866
Overige reserves:									
Wegenonderhoud	1	10	11	90	101	-10	91	40	131
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	979	-48	931	10	941	-129	812	-272	540
Huisvesting onderwijs	4.322	130	4.452	150	4.602	170	4.772	190	4.962
Bodemsanering	115		115		115		115		115
Formatie en organisatie	475	-144	331	-94	237	-157	80	2	82
Totaal overige reserves	5.892	-52	5.840	156	5.996	-126	5.870	-40	5.830
Totaal reserves	16.325	-51	16.274	-930	15.344	-1.711	13.633	-1.937	11.696

> Toelichting reserves

Algemene reserve

De opgenomen mutaties voor de jaren 2022-2025 betreft de verwachte begrotingssaldo's.

Reserve wegenonderhoud

Het saldo van deze reserve is gerelateerd aan de onderhoudsplannen. Jaarlijks wordt € 290.000 aan deze reserve toegevoegd en worden de werkelijke kosten voor het groot onderhoud op basis van het meerjaren-onderhoudsplan (MOP) aan de reserve onttrokken.

Reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen

Het saldo van deze reserve is gerelateerd aan de onderhoudsplannen. Jaarlijks wordt € 180.000 aan deze reserve toegevoegd en worden de werkelijke kosten voor het groot onderhoud op basis van het MOP aan de reserve onttrokken.

Reserve huisvesting onderwijs

Vooruitlopend op alle plannen die uit het IHP voortvloeien wordt deze reserve in 2022 met € 130.000 gevoed. Vanaf 2023 wordt deze voeding stapsgewijs aanvullend met € 20.000 per jaar verder verhoogd naar € 190.000 in 2025. Zie hiervoor ook de toelichting onder punt 18 bij het financieel overzicht.

Reserve bodemsanering

Deze reserve is bedoeld om kosten van saneringen op te vangen.

Reserve formatie en organisatie

Deze reserve heeft het karakter van een schommelfonds. De mutaties op de personeelsbudgetten verlopen via deze reserve.

Voorzieningen

bedragen x € 1.000

	01.01. 2022	Mutaties 2022	01.01. 2023	Mutaties 2023	01.01. 2024	Mutaties 2024	01.01. 2025	Mutaties 2025	01.01. 2026
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's									
APPA (pensioen wethouders)	4.803	131	4.934	131	5.065	131	5.196	131	5.327
Wachtgeld wethouders	354	-32	322		322		322		322
Totaal	5.157	99	5.256	131	5.387	131	5.518	131	5.649
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is									
Afval	271	-271	0	0	0	0	0	0	0
Riolering	1.026	315	1.341	291	1.632	278	1.910	243	2.153
Totaal	1.297	44	1.341	291	1.632	278	1.910	243	2.153
Totaal voorzieningen	6.454	143	6.597	422	7.019	409	7.428	374	7.802

> Toelichting voorzieningen

Voorziening APPA (pensioen wethouders)

Op grond van actuariële berekeningen wordt de voorziening voor de pensioenverplichtingen van (gewezen) wethouders jaarlijks op peil gebracht. Uitgangspunt hierbij is het standaardtarief rekenrente dat DNB (De Nederlandsche Bank) hanteert. Uiteraard wordt hiervoor bij de wethouders premie ingehouden.

Voorziening wachtgeld wethouders

Deze voorziening is ingesteld om aan de (wettelijke) wachtgeldverplichting van de gewezen wethouders te voldoen. De uitkeringsduur is minimaal 6 maanden en maximaal drie jaar en twee maanden. Onder voorwaarden komen wethouders in aanmerking voor een verlengde uitkering tot aan AOW-leeftijd.

Voorziening afval

Conform het BBV moet er een voorziening gevormd worden voor de middelen die van derden verkregen zijn en waarvan de bestemming gebonden is. De kosten van afval verlopen budgettair neutraal en het overschot of tekort wordt verrekend met deze voorziening.

Voorziening riolering

Conform het BBV moet er een voorziening gevormd worden voor de middelen die van derden verkregen zijn en waarvan de bestemming gebonden is. De kosten van riolering verlopen budgettair neutraal en het overschot of tekort wordt verrekend met deze voorziening.

Overzicht incidentele baten en lasten, structurele mutaties reserves en structureel begrotingssaldo

Vanuit het BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Op die manier wordt beoordeeld of en in hoeverre sprake is van een sluitende begroting.

Wij dekken de incidentele lasten zoveel als mogelijk met incidentele baten. Voor het bepalen van de incidentele baten en lasten is de 'notitie structurele en incidentele baten en lasten' als uitgangspunt genomen.

Onderstaand schema geeft inzicht in de incidentele posten uit de begroting 2022-2025.

Omschrijving	bedragen x € 1.000			
	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Programma 1 Ruimte				
Specifieke uitkering Sport	-80			
Onderhoud wegen	280	200	300	250
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	228	170	309	452
Wonen en Bouwen, invoer omgevingswet	30			
Programma 2 Sociaal Domein				
Diverse incidentele personeelskosten	144	94	157	-2
Verkiezingen	35			
Programma 3 Bedrijfsvoering				
Totaal	637	464	766	700

Conform BBV geven we ook inzicht in de structurele mutaties op de reserves.

Reserve	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Onderhoud wegen	290	290	290	290
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	180	180	180	180
Onderwijshuisvesting	130	150	170	190
Totaal structurele mutaties reserves	600	620	640	660

Tevens een overzicht van de incidentele mutaties op de reserves.

Reserve	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Onderhoud wegen	-280	-200	-300	-250
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	-228	-170	-309	-452
Formatie en organisatie	-144	-94	-157	2
Totaal incidentele mutaties reserves	-652	-464	-766	-700

Daarnaast een overzicht van het structureel begrotingssaldo.

Structureel begrotingssaldo	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Saldo baten en lasten	51	930	1.711	1.937
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-52	156	-126	-40
Begrotingssaldo na bestemming	-1	1.086	1.585	1.897
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	15	0	0	0
Structureel begrotingssaldo	14	1.086	1.585	1.897
	tekort	tekort	tekort	tekort

Overzicht inkomensoverdrachten

bedragen x € 1.000

	Werkelijk 2020	Raming na wijziging 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Baten						
Budgetsubsidie	-14	-13	-12	-12	-11	-10
Overig	-51	-63	-65	-65	-65	-65
Verbonden partijen, Laborijn	-4.589	-4.494	-4.769	-4.769	-4.843	-4.843
Verbonden partijen, Laborijn TOZO	-3.952	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-8.606	-4.570	-4.846	-4.845	-4.919	-4.918
Lasten						
Bewegingsonderwijs	22	36	37	37	37	37
Budgetsubsidie	2.569	2.871	2.474	2.483	2.488	2.469
Centrum Jeugd en Gezin	158	128	120	120	120	120
Collectief Vraagafhankelijk Vervoer	352	421	413	413	413	413
Fractievergoeding	13	15	15	15	15	15
Jeugdgezondheidszorg	266	282	292	292	292	292
Leerlingenvervoer	344	426	432	432	432	432
Monumenten	77	50	50	50	50	50
Naoverfonds	28	107	0	0	0	0
Organisatiesubsidie	330	415	297	297	297	297
Overig	339	451	181	173	197	197
Participatiebudget	23	10	10	10	10	10
Projectsubsidie	7	14	14	14	14	14
Sport, zwembad	377	470	386	386	386	386
Verbonden partijen, ECAL	139	145	145	145	145	145
Verbonden partijen, Euregio	11	35	8	8	8	8
Verbonden partijen, GGD	419	463	458	458	458	458
Verbonden partijen, Laborijn	12.357	12.964	13.149	13.286	13.332	13.488
Verbonden partijen, Laborijn TOZO	2.131	1.084	0	0	0	0
Verbonden partijen, ODA	577	462	460	460	460	460
Verbonden partijen, ROVA	1.530	1.548	1.570	1.570	1.570	1.570
Verbonden partijen, Regio Achterhoek	203	256	187	187	187	187
Verbonden partijen, SON	135	140	142	142	142	142
Verbonden partijen, VNOG	1.507	1.539	1.559	1.559	1.559	1.559
Wmo	346	403	434	434	434	434
Totaal Lasten	24.262	24.735	22.832	22.970	23.045	23.182
Eindtotaal	15.656	20.165	17.986	18.125	18.126	18.264

Lijst met gebruikte afkortingen

AB	Algemeen Bestuur	KCC	Klant Contact Centrum
AFM	Aladna FM	LAA	Landelijke Aanpak Adreskwaliteit
Agem	Achterhoekse Groene Energie Maatschappij	LISA	Leden Informatie Systemen Almere
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers	LRK	Landelijk Register Kinderopvang
APV	Algemene Plaatselijke Verordening	LTMA	Lokaal Toereikend Media Aanbod
AWLO	Achterhoekse Woonwensen en Leefbaarheids-onderzoek	MOP	Meerjarenonderhoudsplan
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen	MT	Managementteam
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten	M&O	Misbruik en oneigenlijk gebruik
BCF	Beleidsgestuurde ContractFinanciering	NABO	Niet actief beveiligde overweg
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie	NV	Naamloze Vennootschap
Bibop	Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur	ODA	Omgevingsdienst Achterhoek
BIE	Bouwgrond in exploitatie	OR	Ondernemingsraad
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid	OZB	Onroerendezaakbelasting
BNG	Bank Nederlandse gemeenten	P&C	Planning & Control
BRP	Basisregistratie Personen	POH	Praktijk Ondersteuner Huisartsen
BSA	Binnengemeentelijke samenwerking adreshkwaliteit	RAL	Recreatieschap Achterhoek Liemers
BTW	Belasting toegevoegde waarde	RES	Regionale Energie Strategie
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten	RIEC	Regionaal Informatie- en Expertise Centrum
BV	Besloten Vennootschap	RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
B&W	Burgemeester en wethouders	ROVA	Regionaal Orgaan Voor Afvalverwerking
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst	RPW	Regionaal Programma Werklocaties
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek	RREW	Regeling Reductie Energiegebruik Woningen
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet	RVP	Rijksvaccinatieprogramma
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs	Sload	Stichting Lokale Omroep Aalten Dinxperlo
ECAL	Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers	SON	Stadsbank Oost Nederland
EMU	Economische en Monetaire Unie	SPUK	Regeling specifieke uitkering sport
Fido	Financiering decentrale overheden	SROI	Social return on investment
Fte	Fulltime-equivalent	SW	Sociale Werkvoorziening
GF	Gemeentefonds	TONK	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Noord- en Oost-Gelderland	TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
GGU	Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering	TWAO	Toegevoegde Waarde Aaltens Onderwijs
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg	VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
GHOR	Geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen	VNOG	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
GR	Gemeenschappelijke Regeling	Vpb	Vennootschapsbelasting
GRP	Gemeentelijke Rioleringsplan	Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
HRM	Human Resource Management	Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte	Wob	Wet openbaarheid van bestuur
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie	Woo	Wet open overheid
ID	Identiteitsbewijs	WOZ	Waarde Onroerende Zaken
IHP	Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs	WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
IKC	Integraal Kind Centrum	Zzp	Zelfstandige zonder personeel
IT	Informatietechnologie		